

In adulatores.

EMBLEMA LIII.

*Semper hiat, semper tenuem qua uescitur auram,
Reciprocatur Chamæleon,*

*Et mutat faciem, uarios sumitq; colores,
Præter rubrum, uel candidum.*

*Sic & Adulator populari uescitur aura,
Hiânsq; cuncta deuorat;*

*Et solum mores imitatur principis atros,
Albi, & pudici nescius.*

Primus quisq; versus est Hexameter: secun-
dus quisque Iambicus dimeter constans
quatuor Iambis, recepto tamen in locis impa-
ribus Spondeo. Sumptum est autem Emblemata
ex Plutarchi libello de discernendo amico ab

*Vnde de-
sumptum
emblemata.*

Chamaeleo.

adulatore. Verùm (inquit) adulatori profus id accidit, quod solet Chamæleonti. Siquidem & ille colorum omnium exprimit similitudinem præterquam albi. Itidem adulator cùm sese similem præstare nequeat, in his quæ digna sunt studio, nihil in turpibus inimitatum relinquit. Plinius lib. 8. cap. 33. Reddit semper quencunq; colorem, quem proximè attingit, præter rubrũ candidumque. Meminit & Aristoteles Chamæleontis lib. de moribus 1. cap. 10. & Plutarchus in Alcibiade. Vide proverb. Chamæleonte mutabilior. Ovidius lib. 13. Metamor.

*Id quoq; quod uentis animal nutritur & aura,
Protinus assimilât, tetigit quoscunq; colores.*

Chamaeleonta non edere falsò creditũ est.

Falsò creditur Chamæleon nihil edere ac vento nutriri: quia octo mensium, atque interdum integri anni famem tolerat. Nam cùm pulmõibus magnis sit præditus, ventum intrò magno impetu attrahit, eòq; intumescit. Venatur muscas, scarabeos, locustas, formicas & alia insecta, quibus præcipuè vescitur. Chamæleon, nomen est animalis & herbæ mutantis colorem, à χαμηλός, id est, humi, & λέων, quasi leo terrestris. Aristotel. 4. de parti. animal. cap. 11. Omnium verò ouiparorum pedestrium tenuissimus Chamæleon est. Præ nimio nãq; metu, multiformis efficitur. Metus enim refrigeratio per inopiam sanguinis calorisque est. Vide eundem de natura animal. lib. 2. cap. 11. per totum.

Ei qui

ALCIATI EMBLEM. 199
Ei qui semel sua prodegerit, aliena
credi non oportere.

EMBLEM A LIIII.

*Colchidos in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia cur pullos tam malè credis auis?
Dira parens Mèdea suos seuisſima natos
Perdidit, & speras parcat ut illa tuis?*

EX quodam Archiæ poëtæ Epigram. libro
i. Florilegij, tit. εις φιλοσοργίαν, quod sic se
habet,

*Αἶαν ὄλην νήσους τε διαπλάμενην σὺ χελιδῶν,
Μηδέης γραπτῆ πικτίδι νοσοτροφεῖς.
Ἐλπη δ' ἄρ' ἀλίχων πίσιν σέυ τήνδε φυλάξειν
Κολχίδα, μήδ' ἰδίων φεισαμένην τεκνώσῃ*

Sic vertit Marullus paraphrasticè,
*Quid uaga tot terras,urbesq; emensa uolucris,
 Colchidos in sæuo nidificas gremio?
 Pignoribusq; tuis credis malè sana fidelem,
 Ipsa suos partus quæ laniavit atrox?
 Ni foetus exosa tuos Pandione nata
 Phasiaca queris perdere sæuitia.*
 Huc quoque alludit Politianus,
*Medeæ statua est misella hirundo,
 In qua nidificas,tuos ne credas
 Huic natos, rogo, quæ suos necauit.*

Multa in Medeam sunt epigrammata in lib. 4.
 Epigram. Græco.tit. *is ἰπαιδίας*. Vnum tamen
 est eiusdem argumenti,quod vide.

*Medea fuit
 Corinthia.*

Dira parens Medea. Medeæ patria fuit Corinthus,
 vt testatur Pindarus,ode 13. Olympi.& interpres
 Apollonij,non Colchi, vt plerique existimant.
 Sed iam euicit vsus, vt Medea dicatur Colchis,
 propterea quòd pater eius Aëta Corinthum
 linquens,Colchos tenuit,vbi regnavit diu:quò
 appulit Iason cum Argonautis, vellus aureum
 reportaturus, qui illam furripiens in patriam
 adduxit,duosque ex ea filios sustulit. Sed Iason
 postea coactus est,filiam Creontis regis ducere
 Medea repudiata,quæ ita ira excanduit,vt duos
 filios,quos ex Iasone susceperat, in patris con-
 spectu trucidaret,nec priùs à cædibus abstinuit,
 quàm nouam nuptam cum tota domo concre-
 maret. Tum demum Athenas se contulit,Æ-
 geoque Athenarum regi iam seni nupsit, &c.
 Hæc breuiter perstrinxi,quia nihil tritius,quàm
 Medeæ historia. Qui tamen plura cupit,adeat
 Senecam

*Medea crui
 delitas.*

Senecam in Tragœdia, cui titulus Medea. Et
Quid. lib. Metamorph. 7.

Temeritas.

EMBLEMA LV.

In præceps rapitur, frustra quoque tendit habenas
: Auriga: effreni quem uehit oris equus.
Haud facile huic credas, ratio quem nulla gubernat,
Et temere proprio ducitur arbitrio.

PHilon Iudæus lib. i. de vita Mosis sic ait. In
vniuersum dabat operam, vt ad primos im
petus animi resisteret, quasi contumacé equum
obseruans: nimirum, ne inuito auriga ratione,
cursum plus satis accelerantes confunderent,
perturbaréntque omnia. Hæ sunt enim bono-

*Philon
Iudæus
de Mo
se.*

rum & malorum origines: bonorum, si ratio te-
near imperium: contrariorum, si affectus dedif-
cant obedientiam.

Furor & rabies.

EMBLEMA LVI.

*Ora gerit clypeus rabiosi picta leonis,
Et scriptum in summo margine carmen habet:
Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.*

EX Pausania lib. 5. qui primus ἰδιανῶν, cuius
hæc sunt verba. Timor Agamemnonis scu-
to infidet, habens caput leonis cū hoc carmine.

Οὐδὲ μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, ὅδ' ἔχων Ἀγαμέμνων.

Id est,

Hic timor est hominum, sed eum gestans Agamemnon.

Paulò

Paulò aliter Homerus Agamemnonis arma de
pinxit. illius verba nos sic Latina fecimus, ex
lib. II. Iliad.

Accipit ingentem clypeum, pulchrumq; superbunq;
Oribus hunc decies circumdabat æreus orbis,
Bisq; decem in gyrum radlabant ultima bullæ:
Ast media infixis clavis, atq; ære rigeant.
In medio horribilis surgebat Gorgone seu:
Umblicus durus, circum, terròq; thnòq;
Desuper huic inerant cælata argentea lora:
Ceruleus queis terga Draco maculosa trahebat.
Ipse triceps ternam tollebat in astra coronam.

Orus Apollo sic inquit, Terrorem significantes, *Leonis ca-*
leonis caput pingunt: quoniam hoc fortissi- *put terrore*
mum animal, omnibus aspicientibus timorem *significat.*
incurrit.

Cuius possessor Atrida. Atreus Tantali filius *Atræm.*
fuit, & pater Agamemnonis, & Menelai, qui
etiam Atridæ dicuntur. Horatius,

— Nestor componere lites

Inter Pelidem festinat, & inter Atridem.

Signa Agamemno iulit. Agaménon filius Atrei,
& Æropes, de quo multa Homerus. Nam rex
fuit Mycenarum, & rex regum in expeditione
Troiana dictus, ab ἀγαν id est, valde, & μέμνω,
Troiana dictus, ab ἀγαν id est, valde, & μέμνω, *Agamē-*
maneo, duro. quasi qui diu duret in bello: aut *non vnde*
qui in operanda virtute sit indefessus. Paulò ta- *derivo.*
men aliter deriuat Socrates apud Platonem in
Cratylo. quanquam ratio etymologiæ eodem
tendar. Etymologia verò hæc, ἀγασθός κ' ἔτι τὰς
ἐπιμοιάν.

In temerarios.

EMBLEMA LVII.

*Aspicis aurigam currus Phaëthonta paterni,
 Igniuomus ausum flectere Solis equos.
 Maxima qui postquam terris incendia sparsit:
 Est temere in seffo lapsus ab axe miser.
 Sic pleriq; rotis fortunæ ad sidera Reges
 Euecti, ambitio quos iuuenilis agit:
 Post magnam humani generis clademq; suamq;,
 Cunctorum poenas deniq; dant scelerum.*

Phaëthon.

Hanc de Phaëthonte fabulam latè prosequitur Ovidius ex fine 1. Metamorph. per magnam partem 2. Idcirco superuacaneum duxi tritam fabulam inculcare. Primus versus huius epigrammatis alludit ad Epitaphium Phaëthonis, quod loco citato scribit Ovidius,

Hic

Hic situs est Phaëthon, curvus auriga paterni:

Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.

Vtitur exemplo Phaëthontis Horatius lib. 4.
Carminum ad Philonidem amicam, qui illam
monet, ne altiora se petat, sic,

Terret ambustus Phaëthon auaras
Spes, & exemplum graue prædet ales
Pegasus, terrenum equitem grauatus
Bellerophontem.

Semper ut te digna sequare, & ultra
Quam licet, sperare, nefas putando
Disparem uites.

Cicero quoque Offi. 3. sic de Phaëthonte me-
minit. Ac ne illa quidem promissa seruanda sunt,
quæ non nisi iis ipsis utilia, quibus illa promi-
seris. Sol Phaëthonti filio (vt redeamus ad fa-
bulas) facturum se esse dixit, quidquid optasset:
optauit, vt in currum patris tolleretur. Sublatus
est, atque is antequam constitit, ictu fulminis de
flagrauit. Quanto melius fuerat, in hoc pro-
missum patris non esse seruatum? Hæc ille. Pli-
nius Nat. histo. li. 37. cap. 2. Phaëthontis, inquit,
fulmine icti sorores fletu mutatas in arbores po-
pulos, lachrymis electrum omnibus annis fun-
dere iuxta Eridanum amnem, quæ Padum vo-
camus, vt plurimi poëtae græci dixerunt. Sed
paulò inferiùs subdit, Phaëthontem in Æthio-
pia Ammonis obiisse Theophrastus asserit &c.
Vide Icones Philostrati, tit. Phaëthon, & Plutar-
chum de Sera numinis vindicta.

Ciceronis
locus de fa-
bula Phaë-
thontis.

In eos,

In eos qui supra vires quicquam audent.

EMBLEMA LVIII.

Dum dormit, dulci recreat dum corpora somno
 Sub picea, & clauam ceteraq; arma tenet,
 Alciden Pygmæa manus prosternere letho
 Posse putat, vires non bene docta suas.
 Excitus ipse, uelut pulices, sic proterit hostem,
 Et seui implicitum pelle leonis agit.

Philostrati
 locus de Pyg-
 mæis.

Philostrati verba subiiciam Latinè, quæ sic se habent: Herculem in Libya dormientem, post Antæum superatum, Pygmæi inuadunt, vt Antæum vlciscerentur: cuius se fratres asserabant, non quòd athletæ, aut illi pares essent, sed quòd terrigenæ, & alioqui fortes. Qui bus è

bus è terra exeuntibus (nam veluti formicæ terram habitant) concitatur arena, non aliena, sed propria, propriisque manibus culta pascuntur. Cùm messis aduenit, securibus dicuntur vti in spicas, eò quòd arbores eas arbitrentur. Sed ò temeritatem, Herculem dormientem se interfectorios asserunt, quem nec vigilantem formidarent. Ipse verò ex palæstra defessus in arena cubat dormiens, exanimisque ante ipsum iacet Antæus. Pygmæorum verò manus Herculem circumfistit: vnâque phalanx sinistram, duæ dextrâ inuadunt. Sagittarij & funditores pedes obsident, ingentes tibias non sine admiratione spectantes. Alij caput oppugnant, inter quos erat rex, húcque machinas omnes impellunt, arcem veluti munitissimam expugnaturi, admouent ignem comæ, oculis sarculos, naribus & ori fores: ne cùm caput captum fuerit, possit Hercules respirare. Dum hæc circa dormientem aguntur, ecce hic erigitur, tantùmque ridens adesse discrimẽ, hostes colligit vniuersos. Inque pellem Leonis congerit, ad Euristæum (vt coniecto) reportaturus. Hæc ex Philostrato, quæ satis nostrum declarant emblemata. De Pygmæis vide Aristot. 8. de nat. ani. cap. 12. & Plinium lib. 7. cap. 2. Homerus autem in principio 3. Iliados meminit huius rei, carmina sic obiter vertebã,

*Ac ueluti sonitus ingentes æthere ab alto
Ingeminant tristes imbres hyememq; perose,*

Lata grues cani repetentes littora Ponti,

Pygmææ bellum genti crudele minantes.

Pomponius Mela lib. 3. cap. 9. loquens de sinu

Arabi

Arabico, Fuere(inquit) interius Pygmæi minutum genus, & quod pro satis frugibus contra grues dimicando defecit. Solinus in Thracia ponit Pygmæos, in vrbe Gerania. vnde fugatos à gruibus ait Plinius lib. 4. cap. 11. Ouid. lib. Metamorph. 6. sic scribit,

Altera Pygmæa factum miserabile matris

Pars habet, hanc Iuno iussit certamine uictam

Esse gruem, populúmque suis inducere bellum.

Vide Iuvenalem Satyra 13.

Cubitus dicitur græcè πυγώβη, vnde appellari Pygmæos tradit Eustathius. Vide adagia, Pygmæorum acrothinia colosso adaptare, & Communis Mercurius.

Alcidem Pygmæa. Sic ordina, Pygmæa manus putat posse prosternere letho Alcidem, dū dormit, &c. Alcides dictus est Hercules, vel ab auo Alcæo, vel ἀλκίος ἢ ἀλκίος, id est, fortitudine.

Pelle leonis agit. Id est, portat, vel adducit ad Euristrum. Vide verba ultima Philostrati citata.

*Alcides
vnde dicitur.*

Imo ossi

Impossibile.

EMBLEMA LIX.

*Abluis Aethiopem quid frustra? ah destine, noctis
Illustrare nigrae nemo potest tenebras.*

Distichon Luciani, quod reperies in lib. 2.
Epigrammaton Græcorū tit. εἰς ἀδύνατον
sic,

Εἰς τί μάτην εἰπέεις δέμας ἰνδιόν; ἴσχει τέχνης,
Ὅν δύνασαι δυοφεοῖν νύκτα καθυλιέσαι.

Erasinus,

Abluis Aethiopem frustra, quim desinis artem?

Haut unquam efficies nox sit ut atra: dies.

Æsopicus apologus extat de quodam qui emit
Æthiopem, ratusq; illum colorem non natura,
sed præteriti domini negligentia accidisse, per-
petuis lotionibus, miserum vsque ad morbum

*Apologus
Æsopi de
Æthiophe.*

diuexauit. Vide prouerbium, Æthiopem lauas.
Et, Æthiops nunquã dealbecit. Natiuũ Æthio-
pum nigrorem ex sideris vicini vapore putat
Plinius accidere. Ouid. 2. Metam. ad fabulam
retulit, ex incendiõque Phaëthontis accidisse,
vt Æthiopes nigrescerent.

*Sanguine tum credunt in corpora summa uocato,
Aethiopum populos nigrum traxisse colorem.*

Æthiops autem dicitur à verbo Græco *αἶθρα*,
ardeo & *ὄψ* aspectus q̄ solis vicinitate torreatur

Cuculi.

EMBLEMA LX.

*Ruricolæ, agreste genus, plerique cuculos
Cur uocitent, quænam prodita causa fuit?*

Vere

Vere nouo cantat Cocyx, quo tempore uites

Qui non absoluit, iure notatur iners.

Fert oua in nidos alienos, qualiter ille

Cui thalamum prodit uxor adulterio.

EX Alciato lib. 7. Paterg. cap. 5. sensus emblematis est, Per cuculum significantur desides agricola, deinde illi, quorū vxores alteri se dedunt. Alciati verba sunt, Ego (inquit) cuculos peculiari conuitio agricolas dictos apud veteres legi, qui negligentes, socordes, tardique essent: quod non prius putatas vites haberent, quā cuculus canere cœpisset. Horatius,

Magna compellans uoce cuculum.

Græcè *κόρυς* à uoce dicitur, ut appareat veteres Græcos ypsilon per v, eo more quo nos Latini facimus, pronunciaſſe. Recētiore Grammatici cuculos dici hos homines putant, à natura auis, quæ in alienū nidū, maximè hypolaidis (quam ipsi corucā uocant) oua sua trāsfert. Sed hac ratione non cuculi, sed corucæ dici debuissēt: cū non ipsi in alienū, sed alij in suū nidū congerāt: vnde & adulteriū dictū, quasi ad alterius torum. Hac Alciatus. qui illā recentiorū opinionē non probat. Eius sententiā in fine emblematis aperiam. Latius hæc prosequitur Erasmus duobus adagijs Cuculus & Herniosi in campum. ibiq; citat Plinium & Hesiodum, à quibus hæc sumpta sunt, alióſque præterea. Addit in super: quin arbitror in conuitio cuculi allusum ad uocē cubandi. Quod autem ibi differit de penultima longa, non omnino probo. Nanq; & breuē & productam reperire licet. Horatius in Sermo.

Grammaticorum error.

Cessisset magna compellans uoce cuculum.

Martialis,

Quauis per multos cuculus cantauerit annos.

Cuculi varia quantitas.

Inuenio autem & quantitatem in hoc nomine variam, cuculus, cuculus, cuculus. Aristoteles li. de natu. ani. 6. cap. 7. sic ait, Pullos cuculi nemo ait se uidisse. parit tamen: verum non in nido, quem ipse fecerit: sed interdum in nidis minorum auium, & oua, quae aliena reperit, edit. Maximè verò nidos palumbum petit: quorum & ipsorum oua esu absumens sua relinquit. Multa quoque repetit de cuculo lib. 9. cap. 29. per totum. Nicolai Leonicensi circumferuntur problemata naturalium. In quorum 28. sic inquit, Cur cuculus auis in alienis (ut aiunt) semper parit nidis? An quia natura duce animantium nonnulla pro sui custodia, multa callidè & prudèter facere videntur? Quamobrem rationis non omnino expertia esse bruta plerique philosophorum contenderunt. Timiditatis igitur suae conscius cuculus, utpote qui à minimis quibusque vellitur auiculis, ita non fore tutam generi suo stirpem ratus, ni sefellerit, nullum facit nidum: sed ad alios deuolat, ubi adulterato foeta nixu pro suo alienum, & subditium educat cuculum.

Nicolaus Leonicensis de cuculo.

Fert oua in nidos alienos. Agricola non vocatur cuculi, propterea quod cuculi naturam imitentur, sed quod domi habeant cuculum, id est adulterum. Sic igitur ordino: Fert cuculus oua in nidos alienos, qualiter ille, id est adulter, cui uxor, scilicet aliena, prodit thalamum, scilicet mariti, adulterio, id est, adulterando. Vide Plinium lib. 18. cap. 26.

Agricolae cur vocati cuculi.

Vespert

Vespertilio.

EMBLEMA LXI.

Assumpsisse suum uolucris ex Meneide nomen,
 Socraticum autores Cherophonta ferunt.
 Fusca uiro facies, & stridens uocula, tali
 Hunc hominem potuit commaculare nota.

Sumptum ex Suida in dictione $\chi\alpha\iota\rho\epsilon\phi\omega\upsilon\iota$. Fuit
 Chærophō Socratis discipulus, qui propter
 assiduum in literis laborem, macilentus, palli-
 dusque fuit, dictusque ob hoc Vespertilio. Qua-
 propter prouerbum increbruit in macilentos
 & pallidos propter studiū, Nihil differt à Chæ-
 rophonte. De quo uide Erasmi, & Cælii Rho-
 dig. lib. 7. cap. 22. Hic est ille Chærophon, ut ait
 Laërtius in Socrate, cui Pythia de Socrate red-
 didit celebre illud oraculum, $\alpha\upsilon\delta\iota\ \rho\acute{o}\nu\ \alpha\pi\alpha\delta\upsilon\tau\acute{o}\nu$

Chærophon
 quis.

Σωκράτης φησὶ. Mortaliū vnus Socrates ve-
rè sapit. De vespertilione vide Pliniū lib. 10. cap.
61. & lib. 11. cap. 37.

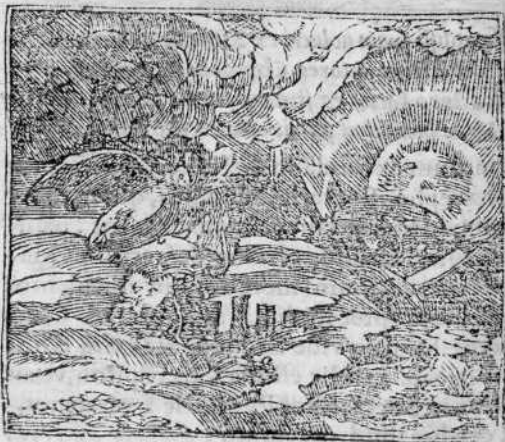
Mineides.

Ex Meneide nomen. Legendum Mineide per
tertiā vocalem. Mineides autē Thebanæ so-
rores fuerūt, Minei filiæ: quæ quia Bacchi sacra
spreuerunt, in vespertiliones sunt versæ, quarum
transformationem depingit Ouid. lib. 4

Charephoonta ferunt. Lege Charephoonta per
ai. non per *ci*. additum est autem *o* poeticè. Nam
dicendum erat Charephonta. Est autem accu-
satiuus græcus. Pro hoc emblemate & sequenti
vide Alciatum lib. 9. Parer. cap. 16.

Aliud.

EMBLEMA LXII.

Vespe

Vespere quæ tantum uolitat, quæ lumine luscæ est,
 Quæ cum alas gestet, cætera muris habet,
 Ad res diuersas trahitur, mala nomina primum
 Signat: quæ latitant, iudiciumque timent.
 Inde & philosophos, qui dum cœlestia querunt,
 Caligant oculis, falsaque sola uident.
 Tandem & uersutos, cum clàm sectentur utrumq;
 Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

ID est, Vespertilionis nomē claturā multa signi-
 ficamus. Nam ut diximus præcedenti emble-
 mate, vespertilionē vocamus illum, qui vocem,
 cutem, & colorem propter studia consumpsit.
 Vespertilio etiam debitorem malæ fidei signi-
 ficat, qui metu creditorū etiam interdiu latitat,
 noctu prodit, ut indicat Alciatus de rerū signif.
 Quod ab Æsopica fabella tractum est de Vesp-
 pertilione, Mergo & Rubo. Vide Erasmum in
 adagio, Vespertilio. Significat præterea vesper-
 tilio ineptum philosophū, qui dum arcana na-
 turæ conatur indagare, nihil assequitur præter
 meras nugas: quales multos nostro tempore vi-
 demus. Quod tractum est ab imbecillitate ocu-
 lorum vespertilionis, qui Solis iubar non potest
 aspicere. Postremò illū designat, qui studet suam
 fidem in soluendo stabilire, ut sibi credatur pe-
 cunia: & vir studiosus & frugi vult haberi, ut
 facilius decipiat. Sed nulla in parte potest fidem
 facere. Quod ductū est à natura animalis, quod
 nec mus planè, nec auis est, ut dicebat Varro ci-
 tate Nonio. Factus sum vespertilio, nec in mu-
 ribus planè, nec in auibus sum. Huc allusit Po-
 litianus in quadam Epistola. Dum nec mures

*Vespertilio-
 nis varia
 acceptio.*

planè, nec aues sumus: vtrisque tamen nos probare tētamus. Orus Apollo, Hominem (inquit) imbecillem καὶ ποροπετευόμενον, id est leuē, & temerarium significare volentes, vespertilionem pingunt. Hæc enim auis, cùm pennas non habeat, volat tamen.

Mala nomina. Id est debitores, vt passim inuenias apud autores.

Ira.

EMBLEMA LXIII.

*Alcæam ueteres caudam dixere leonis,
Qua stimulante iras concipit illis graues.
Lutea cùm surgit bilis, crudescit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.*

Plinius

Plinius Natur. historiae lib. 8. cap. 16. Leonū, inquit, animi index cauda, sicut & equorum aures. Nanque & has notas generosissimo cuique natura tribuit: immota ergo placido, clemens, blandienti, quod rarum est. Crebrior enim iracundia, cuius in principio terra verberatur, incremento terga, ceu quodam incremento flagellantur. Ita enim legendum censet hunc locum doctissimus Ferdinandus Magister Pincianus in suis castigationibus Pliniani. Caelius Rhodig. lib. 13. cap. 8. Quoniam verò (inquit) Plinius scribit leonem conuerberando se cauda, stimulanđoque in praelium excitari, sciendū est ex hoc facto dici eam ab eruditissimis *Alcxam*, *ἀπὸ τῆς δι' αὐτῆς ἀλκῆς πρέπειδαι*, quòd eius incitamento ad fortitudinem excitetur. Plutarchus in libello de vita Homeri, sic ait, loquēs de leone, *ἐρῆ δε πλευρά τε καὶ ἰχία ἀμφωτιρωθεν μιστιεται*. hoc est, Cauda latera, & costas vtrunque flagellat. Est autem versiculus Homericus. Vide Orum Apollinem lib. 1. & 2. Nicolaus Leonicus in suis quaestionibus naturalibus duas reddit causas, cur leo motet in iracundia caudā. Inquit enim, Cur leones in iracundia terga sua cauda flagellant? An quia leonum animi index est cauda? & reliqua Plinij verba. An quòd iracundia, accenso circa praecordia calore, provenire dicitur? Calidi autem est mouere cū omnia, tum ea magis, & crebrius, quæ mobiliora existunt, qualis sanè in animantibus omnibus est cauda. Interpres Apollonij lib. 4. à quo videtur emblemata desumptum, varias huius nomi-

Leonum animi index cauda.

Cur leo motet in iracundia caudā.

nis affert etymologias. Inquit enim, ἀλικαίη λέ-
γεται κυρίως ἢ τῆς λέοντος, ἀ, διὰ δὲ αὐτῆς εἰς ἀλ-
κὴν ἀπέπεσται. Id est, Alcea propriè dicitur leo-
nis cauda, ab eo, quòd illa se ad fortitudinem
excitet. Reliqua apud eundem require. Luca.
lib. 1. sic,

Mox ubi se seue stimulavit verberare cauda.

Vide Gellum lib. 7. cap. 29.

In eum qui sibi damnum parat.

EMBLEMA LXIII.

Capra lupum non sponte meo nunc ubere lacto,
Quòd malè pastoris provida cura iubet.
Creverit ille simul, mea me post ubera pascet.
Improbitas nullo flectitur obsequio.

EX lib. 1. Epigrāma. Græco.tit. *εἰς ἐὺχαριστὸς*
καὶ ἀχαριστὸς. Si græcum epigramma cupis,
 vide Erasmus in prouerbio, Ale luporum ca-
 tulos Erasmi versio Latina hæc est,

Lacto lupum uberibus propriis, nō spēte, sed horsum
Me demens adigit pastor ut id faciam.

In me rursus erit fera, postquam creuerit ex me,
Natura haud unquam uertitur officii.

Improbitas nullo &c. Consonant hæc verba cū
 Socratis dicto, *κακὸς ποιῶν εὖ θρέσκει λύκου*. hoc *Socrates.*
 est, malis faciens bene, nutrit lupos. Hispanè di-
 cimus, *Cria el cueruo, sacarte ha el ojo.*

Fatuitas.

EMBLEMA LXV.

Miraris nostro, quòd carmine diceris Otus,
 Sit uetus à proavis cum tibi nomen Otho.
 Aurita est, stinules & habet ceu noctua plumas,
 Saltantemq; auceps mancipat aptus auem.
 Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus Otos,
 Hoc tibi conueniens tu quoq; nomen habe.

Oti qui di-
 cantur.

EX Athenæo lib. 9. qui cum ferè ea quæ ex
 Aristotele citabimus, disputauerit, subdit:
 Vnde effectum est, vt qui facillè decipiuntur, Co-
 mici ex re ipsa Otos vocauerint. Vtitur autem
 in hoc Epigrammate Alciatus quodam ridiculi
 genere, de quo meminit Quintilianus lib. 6. cap.
 de risu, his verbis: Fiunt & detracta & adiecta
 aspiratione, & binis coniunctis verbis &c. Ioca-
 tur enim Alciatus in quendam Othonem, vo-
 cando eum Otum, id est, stultum ob vocabuli
 similitudinem. Porrò de Oto sic scribit Aristo-
 teles lib. 8. de natu. anima. cap. 12. Otus noctuæ
 similis est, pinnulis circiter aures eminentibus
 præditus: vnde nomen accepit: quasi auritū di-
 cas. Nonnulli vlulam eū appellant, alij asionem.
 Blatero hic est, & hallucinator & planipes: sal-
 tantes enim imitatur. Capitur intentus in altero
 aucupe, altero circumeunte, vt noctua. Cælius
 Rhodig lib. 3. cap. 29. ab auribus, inquit, quæ
 græcè ^{ωτ} dicuntur, corriuatur Otus: veluti au-
 ritus dicatur, pinnulis circa aures prominenti-
 bus. Vlulam nonnulli interpretatur, alij asionē.
 Scitum est, quod scribit Ælius Dionysius. Auis
 hæc, inquit, laudata, & saltans capitur, veluti Ny-
 cticorax. Vnde Otos itē dicimus, qui nullo ne-
 gotio decipiuntur, aut gloriæ vanitatem affe-
 ctan

Otus cur
 sic dicitur.

Stantes, id est, *verid. 68. 69.* Hactenus Calius. Pli-
nius lib. 10 cap. 23. Otis bubone minor est, no-
tius maior, auribus plumeis eminentibus. vn-
de & nomen illi. Quidam Latini Afionem vo-
cant imitatrix aliàs auis ac parasita, & quodam
genere saltatrix. Capitur haud difficulter, vt no-
tius, intenta in aliquo circumeunte alio. Otus
hispanè vocatur *mochuelo*. Otis hispanè *çada*.
quæ auis interdum hæc nomina confundantur.

Otis quæ.

Asio.

Mancipat aptus. Mancipare verbum est lu-
risconsultorum: significat, manucapere.

Mancipare.

Obliuio paupertatis parens.

EMBLEMA LXVI.

Cùm lupus esuriens mandit ceru.rius escam,
Præq; fame captum deuorat hinnuleum,

Respi

*Respiciat si forte aliò, uel lumina uertat,
 Presentem oblitus quem tenet ungue cibum,
 Queritat incertam (tanta est obliuio) prædam.
 Qui sua neglexit, stulticè aliena petit.*

EX Plinio lib. 8. cap. 22. Cuius sunt uerba, Sūt
 (inquit) in eo genere, qui ceruarij vocātur,
 qualem è Gallia in Pompeij Magni arena spe-
 ctatum diximus. Huic quanuis in fame man-
 denti, si respexit. obliuionem cibi surrepere aiūt,
 digressumque quærere aliud. Solinus hoc ex-
 plicatius dixit cap. 8. Coeunt, inquit, lupi toto
 anno non amplius dies duodecim. Vescuntur
 in fame terra. At hi, quos ceruarios dicimus,
 quanuis post longa ieiunia repertas ægrè car-
 nes mandere cœperint, ubi quid casu respi-
 ciunt, obliuiscuntur, & immemores præ-
 sentis copix, eunt quæsitum, quam de-
 reliquerunt satietatem. Me-
 minit & Erasmus in
 similibus.

Super

Superbia.

EMBLEMA LXVII.

En statua statua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre deis ausa procax Niobe.

Est uitium muliebre superbia, & argui oris
Duritiam, ac sensus, qualis inest lapidi.

Multi tum Græcorum, tum Latinorum hæc
Niobes fabulam narrant, ut mox subiicie-
mus. Sed dicamus hoc emblemata ex Iuuenalis
Satyra 6 præcipuè sumptum, ubi ille hanc fabu-
lam commemorat, ut mulierum superbiam no-
tet, quæ multorum sæpe malorum causa fuit. Sic
igitur inducit Iuuenalis Niobes maritum Am-
phionem clamantem ad Apollinem:

Parce precor, Pæan, & tu depone sagittas.

Nil pueri faciunt, ipsam configite matrem,

*Fabula
Niobes.*

Amphi

*Amphion clamat: sed Pæan contrahit arcum.
Extulit ergo gregem natorum, ipsūmq; parentem,
Dum sibi nobilior Latonæ gente uidetur,
Atq; eadem scropha Niobe fœcundior alba.*

*Emēdatur
versus Iu-
uenalis.*

Quibus in carminibus (vt hoc quoque obiter dicamus) legendum puto,

Parce precor Pæan, & tu Dea depone sagittas.

Nam Apollo mares, Diana fœmellas interficiebat, vt patet ex Homeri versibus, quos iam apponam. Fabulam autem non aliunde petendam putauī, potius, quàm ex Erasmi Chiliadibus, quæ sic se habet, in adagio Niobes mala. Erat, inquit, Niobe filia Tārali, vxor Amphionis, quæ filios habebat sex, totidē puellas. Eo successu insolens contēpsit Latonam, quæ non nisi duorū mater esset, Apollinis ac Dianæ. Hæc fabulæ narrant, post occisos liberos (quos permultos habebat) præ dolore in saxum conuersam fuisse, illud innuentes, immodico dolore diriguisse. Id saxum, quod fabulæ dedit occasionē, in Syphylō Phrygiæ conspici tradit Homeri Scholiastes, lachrymarū fontes emittens. Ouid. Metam. li. 6. fabulā elegantissimè narrans de saxo sic loquitur,

Flet tamen, & ualidi circumdata turbine uenti

In patriam raptā est ubi fixa cacumine montis,

Liquitur, & lachrymis etiamnum marmora manant.

Hactenus Erasmus. Cicero 3. Tusculanar. Et Niobe (inquit) fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. Verba Homeri sic vertit Nicolaus Valla,

Aureo sex natus arcu cecidisse Dianæ,

Ac totidem Phœbi iuuenilia corpora telo

*Niobe cur
fingitur lā-
pidea.*

Infelix uidit Niobe: cum se illa per omnes
 Ostentat populos, nec demens cedit honori
 Insignis Latona tuo: quia numero felix
 Natorum. Sed te gentiam Titanida Cæo
 Arguit enixam geminos: qui numina facti
 Tam facile exitio potuerunt tradere plures.
 Nona dies illos funesta morte iacentes
 Vidit adhuc: nec enim tumulari Iuppiter ipse
 Passus, & in lapidem populum conuerterat omnem.
 Luce tamen decima, miserantia numina Diuum
 Mandauere solo. Niobe tot funera uidit:
 Et potuit tandem lachrymis saturata dolorem
 Indulsiſſe epulis. Sypli nunc monte sub alto
 In lapidem uersa aspicitur, stimulisq; gementi
 Supplicia expendit superis, ubi numina mille
 Nympharum sub tectâ colunt Achelota circum
 Littora, ubi toties iuuat indulgere choræis.

Meminit huius fabulæ & Q. Calaber li. i. de re-
 lictis ab Homero. Cuius uerba sic latina feci,

In Sypli scopulis, Niobes ubi corpora quondam
 In saxum uertere Dei, nunc saxa per uia
 Distillant lachrymæ, nebule caligine mistæ
 Circumstant lapidem, damnosa umbracula colonis.
 Hanc faciem ueniens longis stupet aduena ab oris,
 Et gemebunda pie miratur lumina petræ,
 Fœmineam speciem referentis imagine luctus.

Gellius lib. 19. cap. 6. sic ait: Mira & propè adeo
 ridicula diuerſitas fabulæ apud Græcos poëtas
 deprehenditur super numero Niobes filiorum.
 Nam Homerus pueros puellâsq; eius senos di-
 cit fuisse. Euripides bis septenos Sappho bis no-
 uenos, Bacchilides & Pindarus bis denos. Qui-

Varietas in
 numero fi-
 liorum Niobes.

dā alij scriptores tres fuisse solos dixerūt. Multa Niobe inuenies epigrammata Græca lib. 3. Flori legij tit. *ἐν ἀργαῖς τῖνας*. Et li. 4. *ἐν ἰπώιδας*, quę omisi breuitatis gratia. Niobē in marmor conuersam etiānum lachrymas emittere in Sypilo autor est Pausanias in Atticis, qui aliquādo illuc, vt videret, accessisse dicit his verbis, Ad the attri verticem ex mediis saxis spelunca in arcem subiit, imposito tripode, in quo Apollo & Diana sunt Niobes filios necantes. Niobem ego quoq; vt viderem Sypilum montem cōscendi. Sed vbi prope accesseris, videas saxum & rupem præcipitem, nullam prorsus effigiem præferentem, nec mærorem. Quod si procul abscedas. intueri videaris flentem & mæsto vultu mulierem. Hoc carminibus iam citatis innuit Ouidius. Palephatus in libello, de non credendis fabulis sic ait, Niobem dum viueret, super filiorum sepulchrum lapidem factā esse memorant. Quicunq; autem ex lapide hominem, rursūmque ex homine lapidem fieri posse credit, stultus hic quidem planè est. Verum autem sic habet, Niobe, mortuis suis liberis, cūm lapideam imaginem sibi constituisset, eam supra natorum suorum sepulchrum posuit. Nōsque ipsi hanc utiq; qualis reuera esset, inspeximus. Hęc Palephatus. Nos verò dum epigrammata Græca euoluere-mus, sic distichon ex tempore vertimus,

Viuebam. fecēre Dei me marmor : marmor

Sed rursum uiuit munere Praxitelis.

Et arguit oris duritiem. & superbia arguit duritiem oris atq; sensus, qualis inest lapidi. Sensus est

*Pausanias
de Niobe.*

*Palephatus
qualiter fa-
bulam in-
telligat.*

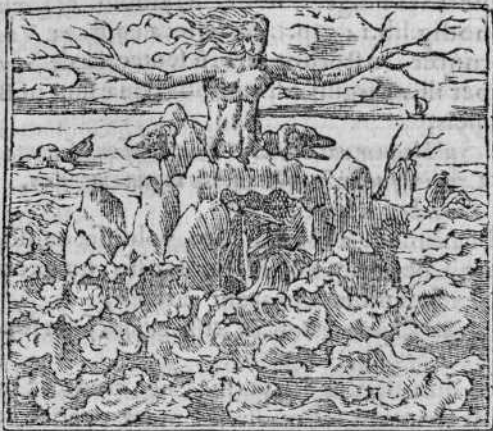
*Oris duri-
tiss.*

est

est genitius. Huic consonat Terentij illud, os
durum, pro impudente.

Impudentia.

EMBLEMA LXVIII.

*Pube tenus mulier, succincta latrantibus infra
Monstrorum catulis, Scylla bisformis erat.
Monstra putantur auarities, audacia, aptus,
At Scylla est nullus cui sit in ore pudor.*

Scyllæ fabula notissima est. Refertur ab Ouidio Meta. 14 in prin. & ab Erasmo in pro-
uerb. Charybdim fugiens incidi in Scyllam.
Virgilius sic Scyllam depingit,

*At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris
Ora exertaient, & naves in saxa trahentem,*

*Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo
 Pube tenus: postrema immani corpore pistrix,
 Delphinum caudas utero commissa luporum.*

*Scylla mythologicè
 quid.*

Quæ carmina mythologicè intelligenda sunt de libidine, impudentia, confusione. Scylla enim meretrix est, quæ canibus, lupisque in inguina commiscet. Ita Fulgent. lib. 2. Mytholo. & Cælius Rhodig. lib. 14. cap. 3. & Seneca epist. 93. Variæ feruntur Doëtorum virorum sententiæ de Scylla super illis Virgilij carminibus, quæ sunt in Bucolicis,

*Quid loquar aut Scyllã Nisi, quam fama sequuta est,
 Candida succinctam latratibus inguina monstris,
 Dulichias uexasse rates?*

Vbi primùm aduertendum voluisse quosdam Virgil. de utraq; Scylla intellexisse: quapropter sic excudendum curarunt carmen,

*Quid loquar aut Scyllam Nisi, aut quã fama sequuta
 est. &c.*

Sed duriusculus est versus, nec credo sic poëtam scriptum reliquisse: sed more poëtico confudisse fabulas: ut vnã pro altera Scyllam acciperet. Nam & ipse in Ciri varias refert opiniones. Quæ vide. Et Propertius lib. 4. sic loquitur,

*Quid mirum in patrios Scyllam seuisse capillos,
 Candidãq; in seuos inguina uersa canes?*

Ouidius in Amoribus,

Per nos Scylla patri canos furata capillos

Pube premit rabidos inguinibusq; canes.

Idem 2. de remed. amo.

Præterita cautus Niseida nauita gaudet,

Alciatus lib. 1. Parer. cap. 6. contendit, Virgilium

τὸ ἀπέπτον seruare voluisse, quæ vt plurimum falsa est. Quod mihi non placet. Succurrit mihi nunc Aristotelis locus in lib. de moribus 2. circa finem, nusquam quod sciam, ab interpretibus declaratus, qui & si ad nostrum emblemata non maximè pertineat, ab Scylla tamen, & Charybde non abhorret omnino. Quem locum pro viribus explanare tentabimus, longè aliter, quàm omnes intelligunt, quos & legere & audire contigerit. Verba igitur Aristo. hæc sunt. Quare omnes, qui mediocritatem inuestigant & exquirunt, primùm ab eo debent, quod magis ei contrarium est, discedere, quemadmodum Calypso monebat,

Extra undam & fumum longè compelle carinam.

Hæc Aristo. Quo in loco primò est notandum lapsum Aristotelem memoria, vt sæpe solet, cum citat Homerum. Nam vt omnes ibi notant, Calypso posuit pro Circe. Sed ego pro Calypso reponendum censeo, Vlysses. Nam locus, quem Aristoteles citat est apud Homerum lib. Odyss. 12. Verba autem sunt Vlyssis ad nauclerum suum, iubentis, vt nauem deflectat longè à fumo & vnda, vbi erat Charybdis. Nam de Scylla non ausus est Vlysses verbum facere, ne & socios & nauam terreret multitudine periculorū, vt ipsemet Vlysses paulò inferius testatur. Denique intellige fumum & vndam tantum pro Charybdi. Monet enim Aristoteles, vt quando vitium aliquod fugere voluerimus, in contrarium deflectamus. Sic enim medium meliùs tenuerimus: idq; probat experimento illorum,

Aristoteles locus explanatur.

Aristoteles lapsus memoria.

*Erasmus
frustra pu-
tauit, Fuge
fumum &
vndam esse
adagium.*

qui contortas virgas in rectum dirigunt. Ex his collige frustra scripsisse Erasmus adagiū illud, extra fumum & vndam. Namque neq; adagium illud est, nec locus explicatur, nec meritò taxatur Argyropylius, qui & si non omnino scopum tetigit, minùs tamē aberrauit in sua translatione. Præterea versiculus ille, qui circūfertur incerto autore,

*Versiculus
explicatur.*

Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim, malè intelligitur à nostris. Non enim significatur minus periculum vitans in maius incidere. Sed contrà. Nam Scyllam minus malum esse, quàm Charybdim, notius est, quàm vt egeat admonitione.

Philautia.

EMBLEMA LXIX.

Quòd nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
 In florem et noti est uersa stuporis olus.
 Ingenij est marcor, cladésq; Philautia, doctos
 Quæ pessum plures datq; deditq; uiros:
 Qui ueteri abiecta methodo, noua dogmata querunt,
 Nilq; suas præter tradere phantasias.

Narcissi fabula refertur ab Ouidio. 3. Meta. *Narcissus*
 Emblema autem sumptum est ex ipsa no- *unde dictus*
 minis etymologia. Siquidem Narcissus dictus
 est à Narce, teste Plinio l. 21. cap. 19. Est autem
 Narce, *vol. pax* siue *vapores*, stupor, torpor, dissolu-
 tióque membrorum. Et Narcissus flos, si diutius *Narcissus*
 naso admoueat, mentis torporem inducit, de *flos.*
 quo vide Marcellum Virgilium in Dioscoridem.
 De Narcisso vide Icones Philostrati tit. Narcis-
 sus. & Statium lib. 7. Thebaidos.
 De philautia vide quid dicat Arist. lib. moral. 9. *Philautia*
 cap. 7. & 8. & Erasmus in prouerb. Suum cuiq;
 pulchrum. & in prouerb. *φιλότης, φιλότης*, vt
 vertit Horatius, est cæcus amor sui. Cuius ver-
 ba ad Bacchum elegantissima subscribam:

— *Sæua tene cum Berecynthio*

Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,

Attollens uacuum plus nimio gloria uerticem.

Qui ueterum abiecta methodo. Methodus est *Methodus.*
 compendiosa via, seu præceptio: siquidem *ὁδὸς*
 viam significat, & *μειδ. δὸς* viam breuiusculam,
 & compendiosam, quæ incedere vetuit Pytha-
 goras. Vnde abbreviationes & artium præce-
 ptiones hoc vocabulo ab Arist. intelliguntur.
 Pausanias in Bœoticis, sic ait de Narcisso, *Fabula*
 In Thespiensium terra locus est, qui Danacum ap- *Narcissi.*

pellatur. Ibi Narcissi fons visitur. Et aquam hanc
 inspexisse Narcissum ferunt, qui non intellexit,
 suam se umbram videre, ac seipsum à semetipso
 amari ignoravit, atque hoc amore iuxta fontem
 contabuit. Sed id planè insulsum est eò demètię
 quenquam peruenire, vt ex amoris ardore ho-
 minem ab hominis umbra dignoscere nequeat.
 Verùm de eodem & alia quædã narrantur prio-
 ribus minùs nota Sororem Narcissum gemellã
 habuisse tum in aliis rebus specie planè simi-
 tum eandem: trosq; comam habuisse, iisdemq;
 vestibus fuisse indutos, simul item venatum ex-
 iisse: at Narcissum in amorem incidisse sororis.
 Mortua autem puella fontem adiit, & suam se
 videre imaginem intellexit. Qua re intellecta,
 non nihil in amore sensit alleuationis, tanquam
 non suam umbram, sed sororis imaginem con-
 spicaretur. Hęc Pausanias qui & Narcissum her-
 bam, multò ante Narcissi mortem fuisse, testi-
 moniis antiquissimorum probat

Garra

Garrulitas.

EMBLEMA LXX.

Quid matutinos Progne mihi garrula somnos

Rumpis? & obstrepera Daulias ore canis?

Dignus Epops Tereus, qui maluit ense putare,

Quam linguam immodicam stirpitus eruere.

CVM Luscinia, nō cum hirundine loquitur
 Cautor, quæ (vt quidam tradunt) antequam
 esset auis, Progne vocabatur, hanc garrulam
 vocat: quia cantare simul nocte diēque potest,
 vt inquit ille: ductus præterea veteri prouerbio.
 Daulia cornix: quod in garrulos & canoros di-
 citur, & de luscinia intelligitur. Martialis etiam,
 vt statim subiiciam, garrulam illam vocat, quan-
 uis aliter intelligit transformationem. Plinius
 quoque garrulum canum lusciniaē vocat li. 10.

*Progne est
 garrula 70
 cata.*

cap. 29. Vide adagium Luscinia deest cantio. Fabulam narrat Ouid. 6. Metamorph. Ex Ouidio tamen in hoc loco non constat, quæ illarum in lusciniam, quæue in hirundinem sit transformata. At in 2. Fasto. Prognem in hirundinem transformata canit,

*Fallimur, an ueris prænuntia uenit hirundo,
Et metuit, ne qua uersa recurrat hyems.*

*Sæpe tamen Progne nimum properasse quereris:
Virque tuo Tereus frigore latus erit.*

Martialis Philomelam in Lusciniam commutatam ait lib. 14. Epigram.

*Flet Philomela nejas incesti Tireos: & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur auis.*

Stattius hirundinem videtur innuere his uerbis,

— non sic Philomela penates

Circuit amplectens, animamque in pignora transfert.

*M. Varro
de luscinia.*

Marcus Varro, Lusciniola (inquit) quod luctuosè canere existimatur, atque esse ex Attica Progne facta auis. Ouidius ad Liuiam de morte Drusi Lusciniam intelligit, cui tribuit filium, & in umbrosis syluis commorari dicit. unde collige hanc ante fuisse Prognem.

Talis in umbrosis mittis nunc denique syluis

Deflet Threicium Daulias ales Itym.

Gabrius etiam Græcus fabulator Itym filium facit Luscinia, unde apparet rectius declarasse Probum, quàm Seruium illud Virgilij carmen ex Ecloga 6.

Quis illi Philomela dapes, que dona pararit.

Atqui (inquit Seruius) Progne fecit: sed abutitur nomine,

Inuidia.

EMBLEMA LXXI.

*Squallida uipereas manducans foemina carnes,
Cuiq; dolent oculi, quæq; suum cor edit.
Quam macies, & pallor habent, spinosaq; gestat
Tela manu. Talis pingitur inuidia.*

PUlchrè describit Ouid. 2. Metamorph. & in
uidiæ domum, & ipsam inuidiam eiusque
effectus sic,

*Protinus inuidiæ nigro squallentia tabo
Tecta petit: domus est imis in uallibus huius
Abdita, Sole carens, non ulli peruia uento
Tristis, & ignaui plenissima frigoris, & que
Igne uacet semper, caligine semper abundet.
& infra,*

— Videt intus edentem

Viperas carnes uitiorum alimenta suorum
 Inuidiam, uisâq; oculos auertit, at illa
 Surgit humo pigrè semesarumq; reliquit
 Corpora serpentum, passûq; incedit inerti.
 Pallor in ore sedet, macies in corpore toto:
 Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes.
 Pectora felle uirent, lingua est suffusa ueneno:
 Risus abest, nisi quem uisi mouere dolores:
 Nec fruitur somno, uigilantibus excita curis,
 Sed uidet ingratos, intabescitque uidendo
 Successus hominum, carpitque & carpitur unâ,
 Suppliciumq; suum est.

Et infrâ,

— Baculûmque capit, quem spinea totum
 Vincula cingebant, adopèrtaq; nubibus atris,
 Quacunque ingreditur, florentia proterit arua,
 Exuritque herbas, & summa cacumina carpit,
 Afflatuque suo populos, urbésque, domósque
 Polluit.

Multa sunt in hanc materiam scripta apud poë-
 tas & oratores. Vide opusculum Verg. de Liuo-
 re. & Horatium in Epistolas. Cicero 3. Tuscula.
 inuidiam dixit esse ægritudinem ex alterius re-
 bus secundis. Dicitur porrò inuidia ab in, quod
 inuidia laborant, semper oculos & animum
 in eum, cui inuidet, habent.

Inuidia
 quid.

Viperas. Vide diuum Basilium in prin. libel-
 li de Inuidia.

Luxuria

Luxuria.

EMBLEMA LXXII.

*Erucæ capripes redimitus tempora Faunus
 Immodicæ Veneris symbola certa refert.
 Est erucæ salax, indèxq; libidinis hircus,
 Et Satyri nymphas semper amare solent.*

EX Pausania videtur desumptum, cuius verba sunt, ex li. i. Euphemus Car. narrabat, se cum in Italiam navigaret, vi ventorum ad mare extimum excussum, insulasque ibi multas esse, quas vocabant Satyrias: incolas inesse rubicundos, & caudas in imo dorso habere, equinis non multò minores. Hos ad nauigium accurrisse, nullamque vocem edidisse: sed mulieribus naui aduectis manus iniecisse: nautas verò timore correptos, barbaram mulierem in insulam tandem

Insula Satyria.

dem proiecisse. Eam Satyros non solum qua parte consuetudo permittat: verum etiam toto corpore libidinosè violasse. Hæc ille. Quos verò Satyros Græci vocabant, Latini Faunos appellant, qui dii nemorum habiti sunt, & agrorum. Seruius in septimo Æneidos, Faunus (inquit) & Fauna dicti sunt à vaticinando, id est, à fando: vnde & fatuos dicimus incōsideratè loquentes. De Fauno cum de Pane Deo agemus, plura dicemus. Siquidem, ut doctis placet, Pan Inuus, & Faunus pro eodem sumuntur. Eruca, & vermis est & herba calidæ virtutis. De qua hîc Alciatus loquitur. Vocatur ab Ouidio in lib. de Remed. amo. Salax, sic,

*Satyrorum
libido.*

Fauni.

*Eruca ver-
mis & her-
ba.*

Nec minus erucas iubeo vitare salaces.

De hac agemus inferius.

Hircus. Græcis *αἰσῶς*. Caprarum admissarius est, atque mirum in modum zelotypus, & libidinosus. Vnde dixit Apuleius, homo sordidus, & hircina libidine fetês. Et Horat. in Epod.

*Hircus li-
bidinosus et
Zelotypus.*

Libidinosus, imolatur caper.

Primum distichon sic ordino, Faunus capripes redimitus tempora eruca immodica, refert certa symbola Veneris, id est luxuriæ.

Luxu

Luxuriosorum opes.

EMBLEMA LXXIII.

Rupibus æreis summiq; crepidine saxi
 Immites fructus ficus acerba parit,
 Quos corui comedunt, quos deuorat improba cornix,
 Qui nihil humano commoditatis habent.
 Sic fatuorum opibus parafiti, & scorta fruuntur:
 Et nulla iustos utilitate iuuant.

Diogenes
 Cynicus.

EX Diogenis apophthegmate. Diogenes enim Cynicus apud Laërtiū, luxuriosos dicebat similes ficibus, quæ per præcipitia nascuntur: quarum fructus homo non gustat. Corui autem & vultures comedunt. Idem ferè Galenus in suaſoria ad artes oratione. Verba Galeni sic se habent, Rectè igitur, inquit, vterque & Demo

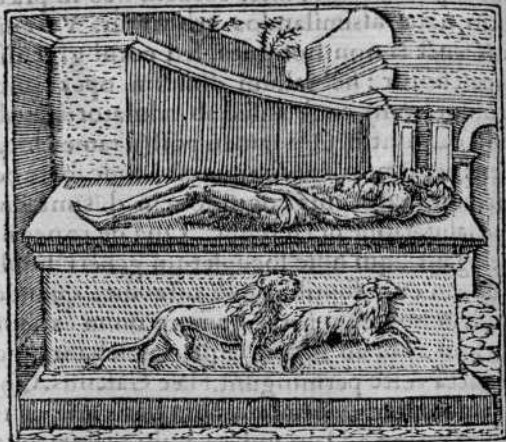
Galenus de
 ficu.

Demosthenes & Diogenes: quorum alter oues aureo vellere opertas eos vocat, qui diuites iidemq; rudes sint: alter eosdem fico in precipitio nata assimilandos arbitratur. Vt enim eius fructus non homines, sed eorum graculiq; depascuntur: sic talium diuitum opes, nihil profunt bonis ciuibus: sed ab adulatoribus absumi cernuntur. Qui tamen post (si tamen locupletis res omnis consumpta est) huic fortè occurrentes, cum eius cognitionem dissimulent, sine salutatione prætereunt. Qua de re nec ille inelegans, qui huic locupletum generi similitudinem cum fontibus esse ostendit: quandoquidem hos (cum fortè humore omni exhausti sint) qui antè ab iisdem aquari solebant, mox abducta veste permungunt. Hæc Galenus. Quæ ad emblematis declarationem satis esse puto. Illud tantùm addam videre mihi meliùs quadrare pro emblematis tit. fatuorum opes, quàm luxuriosorum opes. Aut pro luxuriosis effusos & prodigos intellige: quare hoc emblemata non fuerat hoc loco ponendum.

*Emendatur
titulus em-
blematis.*

Tumulus meretricis.

EMBLEMA LXXIII.

Quis tumulus? Cuius urna? Ephyrææ est Laidos: ah nō
 Erubuit tantum perdere Parca decus?
 Nulla fuit tum forma, illam iam carpserrat ætas,
 Iam speculum Veneri cauta dicarat anus.
 Quid sculptus sibi uult aries, quem parte leæna
 Unguibus apprehensum posteriore tenet?
 Non aliter captos quòd & ipsa teneret amantes,
 Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

EX Pausania in Corinthia. Cuius verba hæc
 sunt, Ante urbem (Corinthū dicit) cupres-
 forum nemus viret, quod Cranion vocant, in
 quo est Bellerophontis lucus, & Veneris Me-
 lanidis templum, ac Laidis monumentum in-
 sculpta Leæna, quæ prioribus pedibus arietem

Laidis mo-
 numentum.

com

complectitur. Alterum item in Theſſalia eſt, quod Laidis exiſtimant. In Theſſaliam enim acceſſit Hippoſtratis amore capta. Antea verò cùm adhuc puella eſſet, ex Hyccaris, quæ in Sicilia ſunt, à Nicia & Athenienſibus captiuam fuiſſe referunt, Corinthique diuenditam: forma omnes eius temporis meretrices ſuperaffe: atq; in tantam veniſſe æſtimationẽ apud Corinthios, vt nunc quoque pro Laide contédant. Hæc ille. Plura de Laide require apud Stephanum Nigrum, de nimio vita luxu, cùm de meretricibus agit. Vide adagium, Non eſt cuiuſlibet Corinthum appellere. De Laide vide Athenæum lib. 13. cap. 20

Plutarch.
in vita Ni-
cia.
Stephanus
Niger de
nimio vita
luxu.

Quis tumultus? cuius urna? Vrna propriè ſignificat vas aquarium à verbo vrinare, ſiue vrinari, quod eſt in aquam mergi. Sed hîc capitur pro ſepulchro: quia cùm corpora mortuorũ cremabãtur, quidquid reliquiarum remanebat, in vrnã coiciebatur, ſiue lapideam, ſiue fictilem, quæ imponebatur ſepulchris.

Vrna quid.

Ephyreæ Laidos. Ephyra, ſeu Ephyre vrbs eſt in Pelopõneſo, quam poſtea Corinthum appellauere, teſte Plinio lib. 4. Nat. hiſto. cap. 4 Cuius verba ſunt: Medio hoc interuallo quod Iſthmon appellamus, applicatu colli habitatur colonia Corinthus antea Ephyra dicta. Dicta ab Ephyra Oceani filia. Propertius lib. 2. Eleg. 6.

Ephyreæ.

Non ita complebant Ephyreæ Laidos ædes

Ad cuius iacuit Græcia tota fores.

Iam ſpeculum Veneri. Quando aliquis ſe gerebat ſtrenuè in aliquo munere obeũdo, diſcedebãtq;

Speculum
dicare.

ab eo cum honore, arma vel instrumenta, quibus id peregerat, alicui Deo consecrabat. Sic Entellus apud Maronem,

— Hic uictor cestus, artēq; repono.

Et Veianus apud Horat.

— armis

Herculis ad postem fixis latet abditus agro.

Ausonius Græcū Platonis Epigrāma sic vertit,

Lais anus Veneri speculum dico, dignum habeat se
Aeterna æternum forma ministerium.

At mihi nullus in hoc usus: quia cernere talem,

Qualis sum, nolo: qualis eram, nequeo.

Idem inuenies apud Thomam Morum.

Quid sculptus? Sculptus idem est, quod sculptus. Hoc ex Pausania supra cōmemorauimus.

Vir gregis est aries. Simile quiddam dixit Diogenes Cynicus apud Laërtiū, qui videns Olympionicem quendam oculos in scortum subinde reflectentem, Ecce (inquit) ut aries Martius à puella vulgari obtorto collo victus abducitur.

In ama

In amatores meretricum.

EMBLEM A LXXV.

*Villosæ indutus piscator tegmina capræ,
 Addidit ut capiti cornua bina suo,
 Fallit amatorem stans summo in litore Sargum,
 In laqueos similes quem gregis ardor agit.
 Capra refert scortum, similis fit Sargus amanti,
 Qui miser obscæno captus amore perit.*

SArgus piscis quidam est Cantharo pisci si- *Sargus
piscis.*
 milis, bis anno pariens, Vere & Autumnno.
 Hic (vt refert Ælianus lib. II. cap. 19) irratio-
 nali quodam amore prosequitur capras. Et si
 earum in litore pascentium umbra in mari vi-
 sa fuerit, adnatat libenter, lætusque exilit, & at-
 tingere eas miro quodam modo gestit, cum

tamen non admodum fit natura ad saliendum habilis. De Sargo plura dicemus alibi. Pulchrè describit Oppianus amorem Sargi in capras lib. 4. Vide etiam Volaterranum lib. 25. Sargus & amor illius in capras quærendus apud Gaudentium Merulam lib. 3. Memorab. cap. 33.

Capra refert scortum. quia capra libidinosa admodum est, vt ait Plutarchus in *Quæstionibus Romanis* prope finem. Cuius hæc sunt verba, Quid est, quòd cane & capella sacerdotem adeò abstinere voluerunt, vt non modò attingere, sed ne appellare quidem liceret? An quòd capram quasi luxuriosam atque olidã abhorrerent? An quòd tanquam morbidã timeret? Simum autè gregem pro capris accipe, vt Poeta 10. Ecloga, *Dum tenera attundent smæ uirgulta capellæ.*

Qui miser obscæno. De hoc nomine obscænus, quod ad scribendi rationem attinet, pulchrè annotauit Lucius Andreas Resendus Lusitanus, vir pariter & græcis & latinis literis imbutus in suo Vincentio. *Osci* (inquit) populi fuère Italia, de quibus *Æneidos* 7. *Oscorum* que manus. Hi notati sunt à veteribus de spurcarum libidinum frequentiori vsu. Vnde verba impudentia & spurca autore Festo, Verrius tradit oscena appellari. Ergo in prima syllaba b scribendum non est, nec diphthogus in penultima. Quin etiã si à Scena deriuetur (vt Varroni placet, qui sanè etymologias coactiones facit) absq; diphthongo scribi oportet: quoniã in scena quæ Græcè *σκηνή* dicitur nulla est. Memini plura de hac Baptistã Piũ in Lucretiũ esse cõmẽtatũ.

Caucnd

Oppianus
& Volater
ranus, de
Sargo.

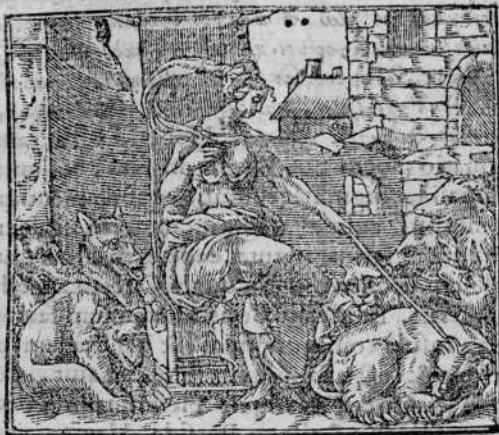
Sacerdotes
Romani
cur absti-
nerent ca-
pra &
cane.

Obscænus
quid.
L. Andr.
Resendus
Lusitanus.
Osci.

Baptista
Pius, Lu-
cret. com-
ment.

Cauendum à meretricibus.

EMBLEMA LXXVI.

Sole sate Circes tam magna potentia fertur,
 Verterit ut multos in noua monstra uiros.
 Testis equum domitor Picus, tum Scylla biformis,
 Atque Ithaci postquam uina bibere sues.
 Indicat illustri meretricem nomine Circe,
 Et rationem animi perdere, quisquis amat.

Morale figmentum huius emblematis sum-
 ptum est ex Plutarcho in libello quem de
 vita Homeri composuit: qui libellus quod scia,
 nondum est donatus Latinitate: quamuis Poli-
 tianus raptim atque suppresso autore omnem
 suam praefationem in Homerum transcripserit.
 Plutarchi uerba sic se habet, Κ τὸ μεταβάλλειν

Libellus
 Plutarcho
 nondum la-
 tinitate
 donatus.

ἡ τῆς ἐταίρης τῆ Ὀδυσσεύς ἐκλύσας, καὶ τοιαῦτα ζῶα
 ἔτι αἰνίττεται, ὅτι τῆ ἀφρόνων ἀνθρώπων αἰψυ-
 χαὶ μεταλλάττειν εἰς εἶδη ἀσωμάτων θηρωδῶν
 ἔμπεσῶσαι εἰς πῦρ ἔπαντός ἐγκύκλιον περιφορᾶν
 ἢν κίρκω περιβαγορεύει. καὶ κτὲ τὸ εἶκος ἡλίε παῖ-
 ῖα ὑποτίθεται ὀκκῶν ἐν τῇ Αἰαίῃ νήσῳ. ταύτῳ
 ἡ δὲ δὴ δὴ αἰάζειν, καὶ ὀδύρεσθαι τῆς ἀνθρώπου
 ὅπῃ τοῖς θανάτοις κέκληκεν. Hoc est, Et illa trans-

*Transmuta-
tio sociorū
Vlyss. quid
significet.*

*Circe S. olis
filiam.*

Picus.

Testis equū domitor Picus. Picus ut ait Ovidius
 14. Metamor. filius fuit Saturni, & rex in Latio,
 qui cum valde amaret suam vxorem canētem,
 nunquam illum Circe in suum amorem pelli-
 cere blanditijs potuit in venatione visum, quæ
 ab eo despici molestè ferens, in Picum auem il-
 lum cominutauit.

Scylla.

Tum Scylla biformis. Idē Ouid. eodem lib. circa
 prin

principium refert Glaucum Deum marinum à Scylla Phorci filia spretū, Circes auxilium implorasse, Circémque eiusdem Glauci amore correptam, illi Scyllæ odium conatam inducere. Quod cum minùs assequeretur, lacum in quo se Scylla lauare consueuerat, infecit venenis: quibus pubetenus in varia monstra conuersa Scylla cùm ipsi displiceret, seq; ipsam fugeret, in fretum Siculum desiluit, ibique in saxū conuersa est, cuius superior pars virginis figuram refert: inferior in canes & lupos, & huiusmodi animalia conuersa est. Carmina Virgilij de hac re alibi citauimus.

Atq; Ithaci sues. Vlyssis socios innuit, qui Ithacæ rex fuit. De Vlyssis autem sociis in sues conuersis idem Ouid. eod. lib. Quæ omnia sumpsit ex Homeri Odyss. lib. 10. Sed hæc trita sunt, nec in his immorari amplius decet.

*Vlysses vocat
Ithacæ.*

Indicat illustrem. Hoc Epitheton declarat cur Solis filia dicta fuerit Circe: quia illustris & famigerata. Nam hoc sentit Plutarchus in verbis citatis. Extat etiam in hanc sententiam Epigramma Græcum lib. 1. Florilegij tit. εἰς πρῶνας.

*Circe dicta
illustris.*

Q 5

Amuletum Veneris.

EMBLEMA LXXVII.

Inguina dente fero suffossam Cypris Adonim
 Lactuca foliis condidit exanimem,
 Hinc genitali aruo tantum lactuca resistit,
 Quantum cruca salax uix stimulare potest.

Athenæus
 lib. 2. ca. 32.

EX Athenæo lib. Dipnosophistarum 2. circa
 finem, cuius sunt verba, Καλλίμαχος φησὶν ὅτι
 ἢ Ἀφροδίτη ἢ Ἀδωνιν ἐν θρίδακίῃ κρύψεται, ἀλλή-
 γορέωντων τῶ ποιητῶ, ὅτι ἀδωνεὺς ἐστὶ πρὸς Ἀφροδί-
 στα ὡς συνεχῶς χρωμένος θρίδαξι. Hoc est, Calli-
 machus ait Venerem inter lactucas Adonim
 condidisse, allegoricè inuentibus poetis, eos ad
 venerea imbecilles esse, qui lactucis assiduè ve-
 scantur.

scantur. Idem Athenæus citat hæc carmina Eubuli poeta,

Μη περιτίθει, μοι θριδάκινας, ἢ γύναις

Ἐπὶ τῷ πράπεζαν, ἢ σιαυτὴν ἀιτιῶ:

Ἐν τῷ λαχάνῳ τῷ τῷ γῆ, ὡς ὁ λόγος ποτὲ,

Τὸν Ἀδώνιν ἀποθάνοιτα παρέθηκε Κύπρις

Δύς ἐσι νεκρῶν βρωμα.

Hoc est,

Ne appone nobis lactucas, ô mulier,

Meam ante mensam, uel tete coargue:

Namq; hæc in herba, ut uetus sermo prædicat,

Venus Adonim condidit exanimem.

Est itaq; ne erres, mortuorum hic cibus.

Hactenus ex Athenæo. Cælius item Rhod. lib.

27. cap. ult. in fine sic ait, Quod ad Lactucas at-

tinet, celebres sunt apud Athenæū Aristoxeni

thridacinæ, id est, lactucæ, quibus in hortis sole

occiduo ænomeli infundebat, manè ostentans

virentes se habere placentas sibi à terra submis-

sas. In lactucæ denique occultatū à Venere Ado-

nim cecinit Callimachus. Quod allegoricè inter-

pretatus Athenæus illuc referendum putat, quòd

in Venerem hebetiores fiant lactucis valescentes

assiduè, tanquam mortuorum sit cibus, vt scri-

bit Eubulus. Hæc & plura Cælius. Plinius lib.

19. cap. 8. de generibus lactucæ loquens sic in-

quit, Quidamque Eunuchion: quoniã hæc ma-

ximè refragetur Veneri. Est quidè natura om-

nibus refrigeratrix, & ideo æstate grata: stoma-

cho fastidium auferunt, cibique appetentiam

faciunt &c. Fabulam autem Adonidis narrat

Ouidius lib. 10. Metamorph. in hanc fermè sen-

tentiam, Adonis filius fuit Cyniræ regis Cyprio-

rum

Calius

Rhod. re-

fert locum

Athenai

de lactucis.

Eunuchion

Fabula

Adonidis.

rum ex propria filia Myrrha, adeò pulchritudine excellens, vt eius amore Venus caperetur. Cùmque maximè deditus esset venationi, aliquando aprum excipere ausus, ab eo fuit interceptus. Quod cùm Venus sciuisset, in florem purpureum illum commutauit. Addunt autem Græci fabulæ huic Martem riualem, quia inuideret Adonidi, sese in aprum transformasse, & sub illius specie Adonim interemisse. Morale huius fabulæ vide apud Macrobius Satur. 2. cap. 21.

*Aruum
genitale.*

Hinc *genitali aruo*. Honestè dixit, pro pudendis. Sunt autem Vergiliana verba ex 3. Georgi.

Hoc faciunt nimia ne luxu obtusior usus

Sit genitali aruo, & sulcos obliuisci inertes.

Eruca.

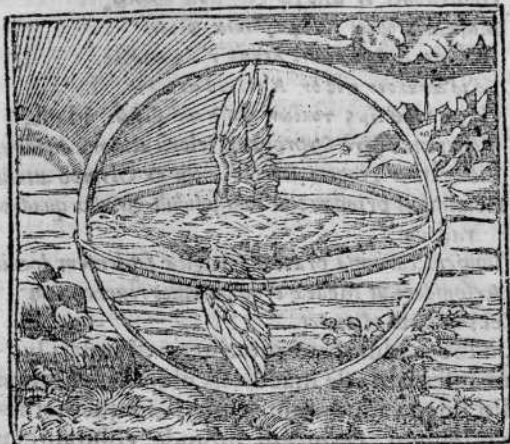
Quantum eruca salax. De eruca satis Plinius li. 20. cap. 13. in princip. sed apertius eius naturam declarat lib. 19. cap. 8. his verbis, Eruca præcipuè frigorum contemptrix, diuersa est, quàm lactuca naturæ, cõcitatrix Veneris. Idcirco iungitur illi ferè in cibus, vt nimio frigori par feruor immixtus temperamentum æquet. Sic Virgil. in Moreto,

Et Venerem reuocans eruca morantem.

Inuio

ALCIATI EMBLEM. 253
 Inviolabiles telo Cupidinis.
 EMBLEMA LXXVIII.

Ne dirus te uincat amor, neu foemina mentem
 Diripiat magicis artibus ulla tuam:
 Bacchica auis praesto tibi motacilla paretur,
 Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
 Ore crucem et cauda, et geminis ut complicet alis,
 Tale amuletum carminis omnis erit.
 Dicitur hoc Veneris signo Pegaseus Iason
 Phasiacis laeli non potuisse dolis.

Sumptum ex Pindaro & eius interpretibus,
 sed oscitanter, ut mihi videtur, qui quatuor
 errores in hoc epigrammate adnotauerim. Pri-
 mus est in effectu: secundus in nomine Mota-
 cilla: tertius in pictura: quartus in historia. Verba
 Pindari ex Oda 4. Pythiorum, haec sunt,

Quatuor
 errores in
 hoc epigra-
 mate.
 Pindari.

εἰ. πρότιμα

Πόντιαδ' ὄυτάτων βελάνων
 Ποικίλαν Ἰύγγα τετρακνήμαν
 Ολυμπόθεν ἐν ἀλύτῳ ζεύξασα κύκλω,
 Μαινάδα ὄρνιν Κυπρογένεια φέρειν
 Πρῶτον ἀνθρώποισι. λιτάς τ' ἐπασιδάς
 Εδιδάσκησεν σοφὸν Ἀἰσινίδαν.

Ὅφρα Μυδείας τοκέων ἀφ' ἰδοιτ' αἰδῶ. id est,
 Veneranda uerò Cyprogenia telorũ acutorũ domina,
 Picturatam Iyngem Bacchi auem ex Olympo attulit
 Homiñibus primium : ut indissolubili circulo quadri-
 radiam

Iungens, carmina præterea magica sapientem docuit
 Aesonidem, ut Medæ erga parentes reuerentiam
 Et pudorem adimeret.

Iynga quid

Quo loco admonent interpretes, Pindari Iyngem auiculam esse maculosis plumis, oblongo collo, lingua admodum protensa, frequenter sese vertentem, ceruicem subinde volutantem: quam sibi veneficæ accommodam ad amatoria incantamenta putent. Vnde accipientes eam rotæ cuiusdam alligant, ac sua canentes carmina circumuoluunt. Addunt insuper Scholia Venerem Iasoni dedisse hanc auiculam applicatam rhombo pedibus, & alis crucem complicatam: ut Medæ erga parentes suos ipse Iason auferret pudorem, & illam ad suum auxilium instimularret. Vides igitur picturam perperam constare. Nomen præterea latinum non conuenit Iyngi. Nam Motacilla, ut statim dicam, alia est. Iyngem vocat Gaza in Aristotele Turbinem & Torquilam: sed non desunt, qui illum in hac parte reprehendant. Sed de hoc nomine, quomodo reddendum

Motacilla.

dendum sic latinè, magna est controuersia: quin & græcis vix accedo. qui ἰνγξ ἢ σεῖσκραν, ἢ σεῖσοπιγῖν pro eodem numerant, vt Suidas, & cōmentaria Theocriti. Est etiam alius locus Pindari super eadem re, quem citat Erasmus simul cum his quæ adducunt interpretes. Quapropter consultius fecero, si Erasmi verbis omnia referam. In adagio igitur, Iynge trahor, sic ait, **Qui** vehementi, & impotenti desiderio trahuntur ad aliquid, Iynge trahi dicuntur. Ita Pindarus in Ne meis hymno 4. ἰνγξ ἔλκομαι ἦτορ, id est, Iynge trahor animo. Interpres addit huiusmodi fabulam. Iyngem (aiunt) fuisse filiam Echûs, alij Pythûs, quæ cum amatoriiis venenis incitasset in amore Iûs, à Iuno irata versa est in auem, quæ mulieres vti consueuerunt in amatoriiis veneficiis, quemadmodum indicat Theocritus in Pharmaceutria,

Ἰνγξ ἔλκε τὸ τρίτον ἐμὸν περὶ δῶμα ἢ ἀνδρα.

Per te Iynx meus ille decum ur queso trahatur.

Quidam Iyngem vertunt Motacillâ, quod caudam assiduè moueat. Hæc Erasmus. Ex quibus satis apparet hanc auiculam non fuisse olim accommodam ad depellendos amores, sed ad inducendos potius. Id quod satis declarat versiculus Theocriti, toties in Pharmaceutria repetitus. Intercalaris enim est. Et verba commentatorum Pindari: tū præterea ipsa fabella. Siquidem Iynx pellexit Iouem in Iûs amorè: non autem amuletum fuit, ne Iupiter ab amore liberaretur. Agit etiam de hoc Zezes Chilia. II. & Suidas, & Lycophronis interpres. De Iynge etiam

Arist

Arist. lib. 2. De natura anima. ca. 12. his verbis, vt auiculæ, quam Iyngem vocant. Hæc paulò maior, quàm fringilla est, colore vario. Habet sibi propriam digitorum, quam modò dixi, dispositionem, & linguam serpentibus similem: quippe quam in longitudinè mensura quatuor digitorum porrigat, rursùmque contrahat intra rostrum. Collum etiã circumagit, in aduersum reliquo quiescète corpore, modo serpentù: vngues ei grandes & similes, vt monedulis exeunt: voce autem strident. Hactenus Aristoteli. Appellatur etiã Latinè hæc avis Verticilla Hispanè Torçecuello. Motacilla verò longè diuersa est avis ab hac. Græci *σειστορυγίη*, aut *σεισούρα* vocant. Hispani *Pezpita*, vel *aguzaniue*. Hac utebantur antiqui aduersus incantationes, vt quidam scribunt. De qua tamen non intellexisse Alciatum argumento sunt verba Pindari: vnde ille omnia sumpsisse videtur, & duo illa carmina vltima huius Epigrammatis.

Bacchica auls presto. *Μενάδα ὄρνις* dixit Pindarus, hoc est, insanientem, à *μάνω*, quod est furiosè moueor, aut insanio, quemadmodum Menades Bacchi Sacerdotes, & ipse Bacchus dicitur *Πύργις* vt ait Hesichius.

Quam quadriradiam. hoc est, vt quatuor radios constituat, voluit exprimere Græcum verbum *τετράκνημον κήμη*, radius est rotæ.

Ore crucē & cauda. Hoc allegoricè interpretatur aliqui, innuentes, si velis ab amoris seruitio liberari, opus esse, vt illū amorē diuidas. Id quod præcipit Ouid. 2. de Remed. amo. his verbis,

Verticilla.
Motacilla.

Menades.

Quadriradi-
dia.

Hortor & ut pariter binas habeatis amicas:

Fortior est, plures, si quis habere potest.

Secla bipartito cum mens discurrit utroq;

Alterus vires subtrahit alter amor.

Hoc pulchra similitudine ob oculos ponit Plutar-
tarchus in libel. de amicitia in multos diffusa.
Inquit enim: Verum quemadmodum fluuij in
multos diducti riuos, lentiolem habent cur-
sum, ita vehemens amor in multos dispersus
haud dubie marcescit.

Tale amuletum. Ἀλεξίφάρμακον omne genus
remedij aduersus cuncta mala medicamenta:
praesertim contra veneficia, dictum ab α & molio,
vt aiunt quidam.

Amule-
tum.

Pegasus Iason. Iason filius Aelonis fuit Thes-
saliae regis, qui in Colchos expeditione parauit
ad vellus aureum expugnandum. Quam rem
late prosequitur Ouid. lib. 7. Meta. & Oiph. in
Argonauticis. Et Pindarus 4. Pythiorum ode.
Apollonius Rhodius, Valerius Flaccus, & alij.
Iason autem a sanando dicitur, vt videtur innuere
Pindarus loco citato: ἰασις namque sanitas est:
& quia Chiro, qui a primis annis Iasonem insti-
tuit, magnus fuit in arte medendi: ideo ab ea
arte ἰασιων quasi sanatorem nominauit.

Iason vnde
dictus.

Pegasus. Pegasa, in numero multitudinis,
vrbs est, Thessaliae, quam sinus Pegasaeus ample
ctitur, teste Pomponio Mela lib. 2. Quo in loco
corrupte legi Pagalam pro Pagasas, doctè anno-
tauit Ferdinandus Pincianus accerimi iudicij
vir in suis castigationibus in Pompo.

Pegase.

Phasiacis. Phasis fluuius est Colchorum: vnde

Phasis, hinc
Phasiani.

Phasiani suere denominati. Phasiacis dolis, hoc est Medæ, quæ Phasiaca fuit, vt nonnullorum est opinio: nam Pindarus Corinthi natam fuisse dicit Oda 13. Olympio. Quidam dicunt sumpsisse hæc Alciatum ex quodâ Paulo geometra Florétino, qui eadē trāstulerit, ex quodâ Alberti Magni libello. Sed omnia sunt meræ nugæ.

Lasciuia.

EMBLEMA LXXIX.

*Delicias & molliciem mus creditur albus
 Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
 An quòd ei natura salax, & multa libido est?
 Ornat Romanas an quia pelle nurus?
 Sarmaticum murem uoci ant pleriq; Zibellum,
 Et celebris suauis est unguine muscus Arabs.*

Quoni

Quonia breuiter declarat Erasmus adagiū
 Mus albus, omnia illius verba transcribā:
 Mus albus (inquit) apud Suidā *μῦς λευκός*, id est,
 Mus malus. Apud Diogenianum in hominem
 lasciuū, & libidinis immodicæ dicebatur. Nam
 mures domestici salacissimi sunt: præsertim
 albi. Ælianus miram esse murium salacitatem
 auctorum testimoniis docet lib. 12. cap. 10. Atq;
 inter multa illud addit; Epicratem in fabula
 quapiam, cum mulierem significare vellet pro-
 digiosa libidinis, *μυωρίαν* appellasse, quasi di-
 xeris murinam citatque prouerbiū, *μῦς λευκός*
 ex Philemonis comœdia. Vnde receptū videtur
 vt inter amatoria blandimenta, quemadmodum
 passeruli, columbæ & id genus aliorum itidem
 & muris cognomentum vsurpetur. Martialis,
 Nam cum me murem, cum me tua lumina dicitis.

μῦς λευκός
 in hominem
 lasciuum.

Ælianus.

μῦς λευκός
 ex Phile-
 mon.

Martialis

Hactenus Erasmus. Idem ferè Politianus Mis-
 cellaneorum cap. 96. Cæl. Rhodig. lib. 24. cap.
 25. Ælian. de animal. histo. lib. 12. cap. 10.

Mus albus. à nostris dicitur, vt arbitror, *Armino,*

Mus Sarmaticus. La Marta.

Mus Zibellinus. Marta Zibellina.

Muscus Arabs. Almisque.

Aduersus naturam peccantes.

EMBLEMA LXXX.

Turpe quidem factu, sed et est res improba dictu,

Excipiat si quis chœnice uentris onus.

Mensuram, legisq; modum hoc excedere sat etā est,

Quale sit incesto pollui adulterio.

EX Plutarcho de educatione puerorū σιτίου
 (inquit Plutarchus) εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν.
 ἐπισημαίνει γὰρ, ὅτι εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀξίον λόγον
 ἐμβάλλειν ἐπὶ προσήκειν. Ὁ μὲν γὰρ λόγος τρεφὴ διανοίας
 ἐστὶ τῆτον ἢ ἀκαθάρτον ἢ πονηρὰ κτελεῖ τῶν ἀνθρώπων.
 Id est, Cibos in scaphio non ponendos. Signi-
 ficat autem, in animum nequam urbanos ser-
 mones immitti non oportere. Sermo enim, in-
 telligentia cibis est, quem impurum hominum
 nequitia reddit. Vide adagium, Cibum in ma-
 tellam ne immittas. Emblematis titulus satis
 declarat carmina. Quare non est, quod hīc am-
 plius immoremur.

Excipiat si quis. Imitatio est Mart. ad Bassam:

Ventris onus misero, nec te pudet, excipis auro.

*Chœnice uentris. Chœnix est demensū & cibus
 diurnus, de quo statim dicemus.*

Chœnix.

Desidiam

Desidiā abiiciendam.

EMBLEMA LXXXI.

*Quisquis mers abeat. Nam in chœnice figere sedem,
 Nos prohibent Samij dogmata sancta senis.
 Surge igitur, durôq; manus adsuesce labori,
 Det tibi dimensos crastina ut hora cibos.*

PYthagoras Samius inter alia rectè viuendi præcepta hoc præcipuè commendabat, μή ὄτι χοίρικα καθίσσειν. Id est, Ne chœnici infideas. Quod Plutarchus in libello de educatione pueror. ita exponit, φεύγειν ἀργίας, καὶ κερνεῖν ὑπὸς τὴν ἀναγκαίαν ἀποσκευάσωμεν τροφὴν. Id est, fugere otium & prospicere, quemadmodum necessarium paremus cibum. Diogenes Laërtius in vita Pythagoræ ait, in chœnice non seden-

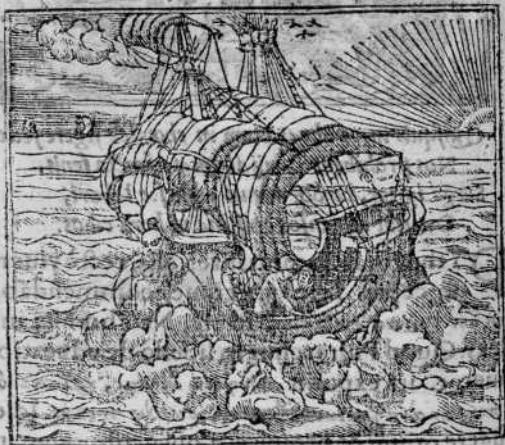
*Symbolum
 Pythagoræ.*

dum: id est, ex æquo futuri habendam curam. Chœnix enim diurna esca est. Huius Pythagorici symboli diuersæ feruntur expositiones: sed hanc Plutarchi sequutus est hîc Alciatus: & lib. etiã i. Parergon v. c. 17. vide plura in adagio Chœnici ne infideas. & Cibũ in matellã ne immittas.

Samij dogmata. Pythagoram dicit, qui Samius fuit, de quo iam diximus alibi. Pithagoræ symbola, oraculorũ instar priscis fuerunt celebrata. De his Plutarchus, & Erasmus in Chiliad.

In facilè à virtute desciscentes.

EMBLEMA LXXXII.

Parua

Parua uelut limax spreto Remora impete uenti,
 Remorūq; ratem sistere sola potest.
 Sic quosdam ingenio, & uirtute ad sydera uectos,
 Detinet in medio tramite causa leuis.
 Anxia lis ueluti est: uel qui meretricius ardor
 Egregis iuuenes seuocat à studiis.

PUlchra similitudine declarat, quàm sint leues causæ, quæ à recta uirtutis uia nos auertant: cum ne grauissimis quidem causis nobis esset cedendum. De Echeneide, quæ alio nomine uocatur Remora, à remorando diximus alibi. Vide adagium, Festina lentè. Duo primi uersiculi sumpti sunt ex Plinio lib. 32. cap. 1. Vbi Plinius ait eam Remoram à latinis uocari, limaci magnæ similem esse. Nauigia (ruant licet uenti & procellæ sæuiant) sistere. Deniq; multa scitu digna commemorat, quæ hîc appoluissem, nisi ille longiùs progredederetur. Sic ergo contextum ordino: (quandoquidem multos fallit, inter quos etiam, qui docti nomen sibi uendicant) Parua remora uelut limax, id est, quæ ad eò parua est, ut limaci magnæ possit comparari, spreto impete uenti & remorum, sola potest sistere ratem. Itaque illa uerba, uelut limax, per parenthesin respondeant ad uerbū parua. Vide D. Basilium in Examerio. homil. 7. Vnde cætera sumpta sunt. Lucanum in 6. & Volaterranum

Echeneid.

Contextus
ordo.

25. Philologia.

R 4

Ignavi.

EMBLEMA LXXXIII.

Ignani Ardeolam stellatum effingere serui
 Et studia, & mores fabula prisca fuit.
 Que famulum Asteriam uolucris sumpsisse figuram
 Est commenta: fides sit penes historicos.
 Degener hic ueluti qui ceuet in aëre falco est,
 Dictus ab antiquis uatibus Ardelio.

Sumptum est emblemata ex Arist. lib. de histo.
 animal. 9. cap. 18. Cuius hæc sunt uerba, Sed
 stellaris *ὄρνις*, id est, piger cognominatus in fa-
 bula est: ut olim è seruo in auem transierit, atq;
 (ut cognomen sonat) iners ociosaque est: talis
 Ardeolarum uita est. Idem eodem libro capite
 primo Ardeolarum tria sunt genera. Pella, Alba,
 stellaris

ὄρνις.

*Ardeola-
rum tria ge-
nera.*

stellaris piger cognominatus. Quæ verba trāstulit Plinius lib. 10. cap. 60. Inquiens, Ardeolarum tria genera, Leucon, Asterias, Pellos.

Ignauæ ardeolæ stellarem. Ordo est: Fabula prisca fuit, id est, antiqui fabulati sunt, Ardeolam stellarem, id est, auem illam Asteriam vocatam à fulgore astrorum, effingere serui ignauæ & stultiæ & mores. Tarda enim est auis, Hispanè *Garçola*.

Degener hic. Hic scilicet seruus est, veluti falco degener, qui ceuet in aëre. Falconem degenerem vocat auem illam, quæ in turribus nidificat: quam pueri sæpe alunt pro accipitre ad aucupandos passerulos. Tinnunculus Latinè dicitur, Hispanè *Cernicalo*: qui aliquando durat in aëre pendens leuiter commotis alis, nec dextra nec læua, antè, aut retrò, infra vel supra mouetur, quod hîc vocat Alciatus ceuere.

Falco degener.

Dicitur ab antiquis. Quid sit Ardelio nemo melius docet Martiale, his verbis,

Conera quid Ardelio.

Declamas bellè, causas agis, Attale, bellè,

Historias bellas, carmina bella facis.

Componis bellè mimos, epigrammata bellè,

Bellus Grammaticus, bellus es astrologus.

Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè,

Bellus es arte lyre, bellus es arte pileæ.

Nil bene cum facias, facis attamen omnia bellè.

Vis dicam quid sis: magnus est ardelio.

Idem Martialis alibi, deridens senem Afrum sic ait:

Condita cum tibi iam sexagesima mensis,

Et facies multo splendeat alba pilo:

Decurris tota usque urbe, nec ulla cathedra est,
 Quò non manè seras irrequietus, aut.
 Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
 Non caret officio Consul uterq; tuo.
 Et sacro decies repetis palatia cliui
 Saturiosq; modos, Partheniosq; sonas.
 Hoc faciant sanè iuuenes, deformius, Afer,
 Omnino nihil est, ardellione sene.

Pausanias
 de orco.

Tetigit nonnihil Pausanias in Phocicis, Augures (inquit) & auem ocnon appellant, quæ inter ardeolas & maxima est, & pulcherrima.

Auaritia.

EMBLEMA LXXXIIII.

Heu miser in mediis sitiens stat Tantalus undis,
 Et poma e furians proxima habere nequit.

Nomine

Nomine mutato de te id dicitur auare,

Qui, quasi non habeas, non fruere quod habes.

Sumptum ex primo Sermonum Horatij Satyra i. Quo in loco multis verbis carpit auros Horat. tandemque Tantali fabula narrata similes esse auaros Tantalo dicit,

Tantalus à labris sitiens fugientia captat

Flumina. quid rides? mutato nomine de te

Fabula narratur: congestis undique saccis

Indormis inhians, & tanquam parcere sacris

Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.

Tantalus Iouis ex Plote filius fuit, qui Deos cum aliquando conuiuio suscepisset, vt eorum diuinitatem experiretur, Pelopem filium membratim discerptum, coctumque apposuit comedendum: illi verò cum exhorruissent cibum, non solum abstinuere: sed collectis in vnum membris, puerum in formam pristinam reduxere: Tantulum autem ad inferos detrusum perpetua fame torquendum censuere. Quod canit Homerus lib. ii. Odyss. Cuius verba sic latina feci,

Tantali fabula.

Tantalus hic aderat duos sine fine dolores

Corde ferens, mento, & contingens usque paludem,

Et sitiens, nullas poterat comprehendere lymphas:

Nam quoties haustus liquidarum optabat aquarum,

Hæ toties fugiunt, & se tellure recondunt,

Nigræque sub pedibus (Dij siccant) terra manebat.

Atque caput supra pendeabant Punica mali,

Pomæque cum pyris, splendentes arbore fructus,

Et dulces ficus scetusque uirentis oliuæ,

Quas miser esuriens, si uellet carperere, uentus

In sublime ferens nebulis condebat & umbris.

Homerus
de Tantalos

Alij dicunt hoc tormenti genus illi inditum esse, quòd cum esset conuiuia Deorum, cælestia secreta mortalibus reuelauerit. Ouidius 2. Amor. Eleg. 2.

*Aspicias in dicibus nexas per colla catenas
Squallidus orba fide pectora carcer habet.
Querit aquas in aquis, et poma sugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.*

Idem 2. de arte,

*Eximia est uirtus prestare silentia rebus:
At contra grauis est culpa, tacenda loqui.
Quam bene quod frustra captatis arbore pomis
Tantalus in media garrulus aret aqua.*

Vide Pindarum 1. Olympior. ode. & Adagia, Tantalii pœna. Tantalii lapis: ubi alias causas ex Athenæo & aliis de pœna Tantalii reperies. Dicitur autem quasi *παλάντατος*, id est, infelicissimus. Plat. in Cratylo.

In aqua

In avaros.

EMBLEMA LXXXV.

Septitius populos inter ditissimus omnes,
 Arua senex nullus quo magis ampla tenet.
 Defraudans geniūmq; suum, mensāsque paratas,
 Nil præter betas, durāq; rapa uorat,
 Cui similem dicam hunc, inopem quem copia reddit?
 An ne asino? Sic est: instar hic eius habet.
 Namq; asinus dorso pretiosa obsonia gestat;
 Seq; rubo, aut dura carice pauper alit.

ESt inter epigrammata Græca quodam in-
 certi autoris tit. εις φειδῶλος, lib. 2. quod
 tale est,

πολλὰς μυριάδας ἠφιζεῖ Ἀρτεμίδωρος,

καὶ

Καὶ μὴδὲν διαπαντῶν, ζῆ βίον ἡμῶντων,
 Πολλὰς αἰ χρυσῶ τιμαλφεία φόρτον ἔχουσα
 Πολλὸν ὑπὲρ νότου, χόρτον ἔδουσι μόνου.

Id est,

*Viuens ut muli dum sumptus præduet omnes,
 Supputat innumeras Artemidorus opes.
 Auri sepe gerunt ingentia pondera dorso
 Muli, sed siccum non nisi gramen edunt.*

Simile quiddam Plutarch. de cupiditate diuitiarum, de asino balneatoris. Septitius nomen fictum est ab Alciato, qui senex effingitur: eò quòd auaritia senes præcipuè solet inuadere: quia deserit eos calor deficiente sanguine.

*Defraudare
 genium.*

Defraudans geniũmque. Suum defraudans genium dixit Terent. in Phormi.

Obsonium.

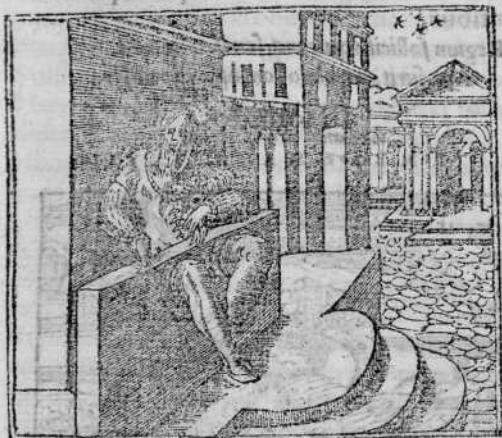
Inopem quem copia reddit. Inopem me copia fecit, dixit Ouid. In Meta. 3. Obsonium est quidquid ultra panem & vinum in cibum adiicitur.

In auli

Defraudans geniũmque. Suum defraudans genium dixit Terent. in Phormi.
 Inopem quem copia reddit. Inopem me copia fecit, dixit Ouid. In Meta. 3. Obsonium est quidquid ultra panem & vinum in cibum adiicitur.
 In auli

In aulicos.

EMBLEMA LXXXVI.

*Vana Palatinos quos educat aula clientes,
Dicitur auratis neſtere compedibus.*

X *ῥουτὰς πῆδαι*, inquit Erasmus in adagio au-
 reæ compedes, proverbiali metaphora, di-
 citur ſeruitus ſplendida, & amabilis, qualis eſt
 ferè aulicorum vita. Diogenes in epiſtola qua-
 dam ſcriptum reliquit, Ariſtippum in aula re-
 gia aureis teneri compedibus, ne poſſet auola-
 re. Seneca in Dialogo quodam affectus & ra-
 tionis, Stulti eſt, inquit compedes ſuas, quanuis
 aureas, amare. Loquitur de vxore formoſa. Ho-
 ratiuſ item de vxore formoſa,

— tenetq; grata compede uinctum.

ῥουτὰς πῆδαι.
 Haec

Hactenus Erasmus.

Circunferuntur nimium veri versiculi incerto
autore de ministris in aulis principum senescentibus,

In senescentes in aula principum.

*Regum sollicita quicumq; senescit in aula,
Aut furit, aut ultro concupit esse miser.*

In fordidos.

EMBLEMA LXXXVII.

*Que rostro (clystere uelut) sibi proluit aluum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Transit opprobrii in nomen: quo Publius hostem
Naso suum appellat, Battiadésq; suum.*

Ibis.

Plinius lib. 8. cap. 27. De Ibis sic ait, Simile quiddam & volucris in eadem Ægypto monstrauit, quæ vocatur Ibis, rostri aduncitate
per

per eam partem se abluens, qua reddi ciborum onera maximè salubre est. Hæc Plinius. Vide Aristo. li.9. de histo. ani. ca.27. & lib.3. de gener. anim. cap.6. & Ciceronè 2. de natur. Deor. Ammianum lib.22. histo. Pompo. Melam li.3. ca.9. Solinum cap.45. Plutarchum de Industria ani. Herodotus autem in Euterpe, Ibdidis formã sic describit, Nigra, inquit, tota vehemèter est, cruribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco, eadè qua crex magnitudine. Et hæc quidè species est nigrarũ, quæ cum serpentibus pugnant. At earũ quæ pedes humanis similes habent (nam bifariæ Ibdides sunt) gracile caput ac totũ collũ,

Ibdidis forma.

Bifariæ Ibdides.

pennæ candidæ, præter caput ceruicemq; & extrema alarũ, & natiũ, quæ omnia sunt vehemèter nigra, crura & facies alteri cõsentanea. Colitur ab Aegyptiis: quia serpètes alatos ex Arabia in Aegyptũ vere ineunte cõmigrãtes interficit.

Clyster vnde.

Clytere uelut. Clyster græca vox est à verbo κλύζω, quod est abluere. Dicitur etiã Clysteriũ. est enim instrumentum, quo alius ægrotantium solet purgari, seu lauari.

Niliacis cognita. De Nilo vide multa apud Põponium Melam lib.1. cap.9.

Translit op. in nomen. Videtur Alciatus velle facere nouũ adagiũ, & meritò. Nam Ibdides possumus vocare sordidos, propter auis naturã: quã doquidem sic vocauit Ouidius hostem suum, in quem sicripfit Ibim: & Callimachus carmen maledicũ scripsit in Apolloniũ, qui Argonautas celebrauit, quem recto nomine appellat Ibim, vt ait Suidas.

Suidas de ibi de.

Callimachus quos.

Battiadèsq; suum. Calimachum intelligit pœ-

tam elegiacum Cyrenensem, qui Battiados dicitur, aut quia originem traxit à Batto rege Cyrenensium, qui alio nomine dicitur Aristæus: aut quia Cyrenenses omnes à Batto gaudebant denominari, sicut Cecropidæ à Cecrope. Nam Battus, ut ait Pindarus, in Pythiis oda 4. rex fuit inclytus & probus: quamq; fuerit charus Cyrenæis, aperit Aristophanes in Pluto. Vide prou. Batti Silphion. Ouid. lib. 4. amo. eleg. 15. sic laudat Callimachum,

Battiades toto semper cantabitur orbe.

& rursus in Ibin:

Nunc quo Battiades inimicum deuouet ibin,

Hoc ego deuoueo, tēq; tuosq; modò.

Suidas Callimachū Batti filiū & Mesatmē facit.

In diuites publico malo.

EMBLEMA LXXXVIII.

Anguillas quisquis captat, si limpida uerrat
 Flumina, si illimes ausit adire lacus,
 Cassus erit, ludetque operam: multum excitet ergo
 Si creta, & uitreas palmula turbet aquas,
 Diues erit. Sic its res publica turbida lucro est,
 Qui pace, arctati legibus, esuriunt.

EX Aristophane in equitibus. Sed quia hoc
 argumētum plenè tractat Erasmus in pro-
 uerb. Anguillas captare. ad alia transeo. Aristo.
 lib. 8. de nat. animal. cap. 2. Anguilla (inquit)
 pauca quædam certisque locis uescuntur limo,
 atque eduliis si quis apponat. Sed plurimè dulci
 humore uiuunt: idque qui uiuariis anguillariis
 dant operam, obseruant: ut quàm maximè pura
 synceraque sit aqua, fluens semper, & effluens
 per ripas, ubi uiuaria extruuntur. Nam nisi aqua
 sit clara, breui strangulata intereunt. bran-
 chias enim habent exiguas. Hinc turbare aquas
 soliti sunt, qui eas piscantur. Hactenus Arist.

*Aristo-
phanes.*

*Anguilla
vñ uisura.*

In auaros, vel quibus melior conditio
ab extraneis offertur.

EMBLEMA LXXXIX.

Delphino insidens uada caerulea sulcat Arion,
Hocq; aures mulcet, frenat & ora sono.
Quam sit auri hominis, nō tam mens dira ferarū est:
Quique uiris rapimur, piscibus eripimur.

Bianori e-
pigram.

IMitatus est Alciatus Epigramma Bianori ex
4. lib. Florilegij tit. ις καθαρώδης, quod tale est,

Ἐς ἡσεν Περίανδρος Ἀρίωνος εἰκόνα ταύτην,
καὶ τὸ ἀπολλυμένῳ σὺ δρομα νηξάμενον
Ἐνάλιον δελφίνα. λέγει δ' ὅπ' Ἀρίονι μῦθος,
Κτεινόμεθ' ἂ θρώπεις, ἰχθύσι σωζόμεθα.

Nos ferè ad verbum sic vertimus,
Constituit Periander Arionis icona talem,

Ut peri

Vt peritum hominem pisce uehi uideas.

Delphin piscis erat, quid Arionis indicat icon?

Nos pisces seruant, interimunt homines.

Eiusdem sententiæ extat aliud epigramma Bianori lib. 1. Florilegij tit. 13. Porrò Arionis fabula, seu historia notissima est, & refertur latissimè & eleganter ab Aulo Gellio lib. 16. ca. 19 & à C. Iulio Higino, in poetico astronomico, cum loquitur de Delphino: & à Plinio lib. natur. histor. 9. cap. 8. Plutarcho in conuiuio septem sapientum: & ab Herodoto in Clione, vnde omnes illam sumpserunt. Sed cur non apponamus Ouidij carmina ex 2. Fastorum ipsa venustate venustiora?

Quod mare non nouit, quæ nescit Ariona tellus?

Carmine currentes ille tenebat aquas.

Sæpe sequens agnam lupus est à uoce retentus:

Sæpe audum fugiens restitit agna lupum.

Sæpe canes leporesq; umbra iacuerè sub una:

Et stetit in saxo proxima cerua leæ

Et sine lite loquax, cum Palladis alite cornix

Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.

Cynthia sæpe tuis fertur uocalis Arion,

Tanquam fraternis obstupuisse modis.

Nomen Arionium Siculas impleuerat urbes:

Captâq; erat lyricis Ausonis ora sonis.

Inde domum repetens puppim conscendit Arion,

Atq; ita quæstas arte ferebat opes.

Forsitan infelix uentos, undâsq; timebas:

At tibi naue tua tutius æquor erat.

Nanq; gubernator districto consistit * ense,

*Arionis
historia.*

** al. corâ
stuit.*

Ceteraq; armata conscia turba manu.

Quid tibi cum gladio? dubiam rege nauita puppim:

Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis.

Ille metu pauidus, mortem non deprecor, inquit,

Sed liceat sumpta pauca referre lyra.

Dant ueniam ridentq; moram: capit ille coronam,

Quæ posset crines Phœbe decere tuos.

Induit & Tyrio distinctam murice pallam.:

Reddidit icta suos pollice chorda sonos

Flebilibus numeris, ueluti canentia dura

Traiectus penna tempora cantat olor.

Protinus in medias ornatus desilit undas:

Spargitur impulsæ cœrula puppis aqua.

Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo,

Se memorant oneri supposuisse nouo.

Ille sedet citharamq; tenet, pretiumq; uehendi

Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.

Dij pia facta uident: astris delphina recepit

Iuppiter, & stellas iussit habere nouem.

Extat uenustum & elegans tetrastichon Philippi lib. i. Epigrammaton Græcorum, quod breuitatis gratia omisi, ubi Philomela gloriatur se uictam esse delphino. Quo facto colligit fabulam de Arione non fuisse vanam nec fictitiam. Eius Epigrammatis sensum sic conatus sum uertere. Nam leporem vix quisquam assequatur græcæ compositionis, nedum ego.

Præpetibus pennis uento bacchante ferebar

Per mare Bistonio, qui mihi seuus erat.

Sed me dulcisonam suscepit ædona curuo:

Pontiagus delphin corpore, piscis auem.

*Quæ fido tranans spatiosum in remige Pontum,
Mulcebim uariis corda marina sonis.*

Delphini musas (naulo sine) sepe tulerunt:

Nam neq; Arionis fabula falsa fuit.

*Hocq; aures mulcet. Alibi scriptum reperi ex
eodem Alciato,*

Et cithara mulcet, frangat & ora sono.

*Delphinum musicum ideo signum dici, Arati
interpres scribit: quia nouem sit stellis insigni-
tus: qui est Musarum numerus.*

*Delphinus
cur dicatur
musicum sig-
num.*

Gula.

EMBLEMA XC.

*Curculione gruis tumida uis pingitur aluo,
Qui Laron, aut manibus gestat Onocrotalum.*

Talis forma fuit Dionysii, & talis Apici,
Et gula quos celebres deliciofa facit.

Philoxenus Aristot. 3. Moral. cap. 10. ad Nicomachum sic ait, Itaque Philoxenus quidam Erixius, cum epularum voluptate duceretur, colulum sibi dari gruis longius optabat, quod ex tactu caperet voluptatem.

Larus auis quæ. Qui larum. Larus auis est auida, & vorax. Larum significauit Virgilius in illis carminibus, qui sunt in 4. Æneidos,

Hic primum paribus nitens Cyllenius alis
Constitit: hinc toto præceps se corpore ad undas
Mittit auis similis, quæ circum, littora circum
Pescos scopulos humilis uolat æquora iuxta.

Pet. Nannius, de laro. Quæ carmina ut inquit Petrus Nannius ab Homero sumpta sunt, quod primus ipse animaduertit. Homerica sic vertit ille,

Pieria inscensa se mittit ab æthere in undas:
Deinde laro similis uolitat iuxta æquora summa,
Qui maris indomiti sinuosa ad littora sepe
Captando pisces aspergine tingitur undæ.

Larus Mercurio dicatus.

Postea subdit, Valde miror, cur Virgilius nomē auis omiserit: & in genere, quàm in specie verbari maluerit: cum non sine causa Homerus larum ex omnibus piscatricibus auibus exemerit, cui Mercurium in volando assimilem vellet. Est enim larus Mercurio dicatus, qui à loquacitate nomen inuenit: λαλος enim quasi λαλος dictus. Denique hanc causam reddit: Larus latinè ab aliis dicitur Fulica, in quibus est Beatus Augustinus. Ab aliis Gauea, in quibus Gaza. Ab aliis

aliis Herodios, Ciconia, Ibis. Quare Virgilius, ne litem faceret, nomen auis omisit. Hæc ille. Aliam causam affert Seruius in illo loco, quæ non displicet. Incongruum enim erat Heroico carmini, si Mergum diceret. Sic alibi per periphrasim ciconiam dixit,

Candida uenit auis longis inuisa colubris.

Hæc ille. De Laro multa sunt apud Erasmum prouerbia.

Gestet onocrotalum. Antonius Nebriss. multa doctrinæ vir, nostræ laus Hispaniæ, in suis *Quinquagenis* testatur se uidisse duos onocrotalos: alterum mortuum in foro Bononiensi: alterum volentem ad Anæ fluminis ripam, qui æquiparabat mole sua agnum anniculum. Ascribam aliqua illius verba. *Ingluuius*, inquit, in onocrotalo mirum in modum est ampla: quippe quæ amphoræ mensuram, aut non multo minus capiat. De qua Marti.

Anto. Nebriss. de onocrot.

Onocrotalis ingluuius.

Turpe Rauennatis guttur onocrotali.

Nam turpe guttur, pro magna ingluuie posuit. Est porro ingluuius, ut definit Aristoteles, cutis in amplum sinuata: qua primùm cibus ingestus continetur incoctus &c. Hæc onocrotalus aqua explet, atque ore aperto pisciculis se obiectat, quos cum sensit deprehensos intra ingluuiem, aquam per oris spiramenta euomit: atque ita præda vescitur. Croton Bononienses vocant. Interpretatur asinus crepitans: quoniam *ōvoc* est asinus, *κροτῶν*, crepito: nomen impositum est à voce, quam auis illa edit, quam mihi audire nō licuit. Hæc ille. Plinius autem lib. 10. cap. 47.

Olorum similitudinem Onocrotali habent, nec distare existimantur omnino, nisi faucibus ipsis inesset alterius vteri genus. Huc omnia inexplabile animal congerit, mira ut sit capacitas. Mox perfecta rapina, sensim inde in os reddita, in veram aluum ruminantis modo refert, Gallia hos septentrionalis proxima Oceano mittit.

Gallia fert onocrotalos.

Dionysius rex.

Talis forma fuit Dionysij. Dionysius Clearchi, qui primus Heraclia regnavit, filius, & ipse patriæ imperans ob nimias delicias, nimiasque crapulationes, ad eum pinguis effectus est, ut præ pinguedine vix spiraret, & penè suffocaretur. Quare statuerunt medici, ut acus oblongæ ac tenuissimæ fierent, quæ tunc lateribus ac ventri adigerentur, cum profundissimo somno teneretur: tunc enim excitabatur cum viam carnem acus attingebant. Ius dicebat corpore arca ita condito: ut præter caput, penitus nihil extaret. Quinque & quinquaginta annos vixit, cum tres & triginta imperasset. Hæc Stephanus Niger, in libel. de nimio luxu. Athenæus lib. i. cap. 3.

M. Apicius.

Et talis Apici. pro Apicij, per apocopem figuram poetis usitatissimam. Mar. Apicius, (quem Plinius vocat nepotum omnium altissimum gurgitem: & alibi ad omne luxus ingenium solertem) nobilis fuit Romanus, valde gulosus, qui amplissimum vectigal comestationibus hausit: tandem famem metuens veneno vitam finivit. In quem sic lusit Martialis lib. 5. Epigram.

Dederas Apici bis trecenties uentri:

Sed adhuc supererat centies tibi laxum:

Hoc tu grauatus, ne famem et sitim ferres,

Summa ueneno potione duxisti.

Nil est Apici tibi gulosius factum.

Libros de gula conscripsit, vt autor est Suidas.

Vide si plura cupis Senecam, De consolatione ad Albinam matrem. Et Lucianum in Nigrino.

Et gula quos celebres. Multos huius generis si cupis legere, consule Stephanum Nigrum de Nimmio vitæ luxu. Vide adagium Gallonius.

*Apicius li-
bros de gu-
la scripsit.*

*Stephan.
Niger.*

Oeni effigies. De his qui meretricibus donant, quod in bonos vsus verti debeat.

EMBLEMA XCI.

*Impiger haud cessat funem contexere sparto,
Humidâq; artifici iungere fila manu.
Sed quantum multis uix torquet strenuus horis,*

Protinus

Protinus ignavi uentris afella uorat.

Fœmina iners animal facili congesta marito

Lucra rapit, mundum prodigit inq; suum.

EX Pausania in Phocicis. Post hos (inquit) vir quidam sedens conspicitur. Inscriptio *Ocnus.* Ocnus esse testatur. Funiculum autem nectit: astat afina, quæ quidquid est nexum deuorat. Ocnus hunc hominem fuisse laboriosum memorat: sed vxorem habuisse sumptuosam, à qua quidquid is laboribus collegerat, non ita multò post fuisse dilapidatum. Hæc propter Ocnus vxorem obscure tradidisse Polygnotum putant. Scio item ab Ionibus dici, si quem laboribus intentum conspicerent, ex quibus nil ipse commodi caperet, Hic vir Ocnus funiculum contexit. Hactenus Pausanias. Vide adagium, Contorquet piger funiculum. Et Pollitia. Miscel. cap. 81.

Ocnus funi- culus.

Mundus quid.

Mundum prodigit. Mundus est ornatus muliebris: græcè dicitur *κόσμος*: vnde mundus dictus est hic, quod alio nomine cælum appellare libuit. Nam vt inquit Plinius lib. 2. cap. 4. quem *κόσμον* Græci nomine ornamenti appellauerunt, eum nos à perfecta absolutaque elegancia, mundum.

Fœmina iners animal. Hesiodus in Theogonia mulieres fucis assimilat, qui apum labores consumunt, cuius sententia est,

*Quale fauis examen apum dulciq; liquore
Cernimus infames haud rarò pascere fucos,
Per thyma manè uolant, & picta per arua tepenti
Sole uagæ, cerâsq; legunt, & dulcia mella.*

Prædo

Prædo latet, curuôq; uorax sub uimine uiuit,
 Inq; sua abdit edax alienos exta labores.
 Talis in humanis prius ab Ioue scœmina rebus,
 Est data, flagitiis hominem, quæ ledat iniquis.
 Vide Iuuenalis carmina in hoc, satyra 6. Prodigæ
 non sentit &c.

In Parasitos.

EMBLEMA XCII.

Quos tibi donamus, fluuiales accipe caneros,
 Munera conueniunt moribus ista tuis.
 His oculi uigiles, & forfice plurimus ordo
 Chelarum armatus, maximâq; alius adest.
 Sic tibi propensus stat pingui abdomine uenter,
 Pernicêsq; pedes, spiculâq; apta pedi.
 Cum uagus in triuiis, mensæq; sedilibus erras,
 Inq; alios mordax scommata falsa iacis.

EX

EX Plutarcho in lib. de discrimine adulatoris & amici. Cuius verba sunt, Ego verò noui quendam, qui vxorem suam eiecerit, vt amicus item suam repudiaret. Deprehensus est autem clanculum ad illam commeare: vel ad sese accersere: id quod etiam ab amici vxore animaduersum est. Vsque adeò non nouerat adulatoris ingenium, qui credidit hos versus Iambicos magis cōuenire cancro, quàm assentatori:

Est uenter omne corpus, undiq; obtuens

Oculus, suisq; bestia reptat dentibus.

Nam huiusmodi quidem est imago parasiti & amicorum, qui patellam sequuntur, & ad prandia præsto sunt, quemadmodum inquit Eupolis. Hęc Plutarchus. De adulatoribus festiua inuenies epigrammata lib. 1. Floril. tit. *εις κόδρακας.*

Cancr.

Vide adagium Polypi. De cancris lege Plinium lib. 9. cap. 31. vbi leges aliquos cancròs hippos vocari tantę velocitatis, vt consequi non sit. Vnde apertior erit comparatio ad parasitum, cui tribuit Alciatus pernices pedes.

His oculis etc. Sic ordino: his. s. cancris oculi vigiles sunt, & plurimus ordo chelarum armatus forcice. vbi libentius legerem forcipe, vt lego in Plinio, qui sic ait de cancris, Præterea bina brachia, denticulatis forcipibus. Sed non magni refert, quomodo legas.

Lib. 9. c. 31.

Chelæ.

Chelarum armatus. Chelæ dicuntur scorpionū & cancrorum brachia: est etiam signum caeleste, anterior, scilicet pars Scorpij. Vnde Virg. 1. Georg.

Qua locus Erigonem inter chelâsq; sequentes.

Abdo

Abdomine uenter. Abdomen propriè significat pinguedinem, quæ spina: ubi renes sunt, adhæret: dictum ut quidam volunt, quòd abditum sit. *Abdomè quid.*
 Translatè ponitur pro vitio ventris: vnde Cicero pro Sextio dixit, infaturabile abdomen.

Sc ommata. σκώματα, cauillum, sales, diæterium *Scomma.*
 à verbo σκώπτω, cauillor, diæteria iacio.

Paruam culinam duobus ganeonibus non sufficere.

EMBLEMA XCIII.

*In modicis nihil est quod quis lucretur: & in unum
 Arbustum geminos non alit Erythacos.*

ALIVD.

*In tenui spes nulla lucri est: unòq; residunt
 Arbusto geminae non bene Ficedulae.*

Sum

Sumptum ex prouerbio Græco Zenodoti
 ἓμινα λόγων ἔτι πλείους δύο ἐριθάκους. Vide Erasimū
 in Adagio, Vnicū arbutum haud alit duos Eri-
 thacos. Et in adagio, Vna domus non alit duos
 canes.

Erihacus.

Est autem Erihacus auis quædam solitaria, vt
 eodem in saltu non temerè, nisi vnam inuenias.
 Hanc Theodorus Gaza, nunc Syluiam, nunc
 Rubeculam interpretatur in Aristotele. Hanc
 sententiam diuerso sensu protulit Lucanus lib. I.
 & fortasse multò melius sic,

Nulla fides regni sociis, omnisq; potestas

Impatiens consortis erit.

Quò etiam respexit Alexander Magnus cùm
 dixit mundum con capere duos Soles. Cicer. I.
 Offi. Quod enim est apud Ennium, Nulla san-
 cta societas, neque fides regni est. Id latius patet.
 Nam quidquid eiusmodi est, in quo nō possint
 plures excellere, in eo fit plerunque tanta con-
 tentio, vt difficillimum sit sanctam seruare so-
 cietatem.

Capti

Captivus ob gulam.

EMBLEMA XCIIII.

Regnatórq; penus, mensq; arrosor herilis
 Ostrea mus summis uidit hiulca labris.
 Queis tenerã apponēs barbã falsa ossa momordit:
 Ast ea clauserunt tacta repente domum,
 Deprensū & tetro tenuerunt carcere furem,
 Semet in obscurum qui dederat tumultum.

Sumptum ex Antiphili Epigrammate lib. i.
 Florileg. tit. εις ζαα, quod tale est,

Παμφάγος ἐρπιδὴς κ' ἰθὺς δώματα λυχνοβόρος μῦς,

ὅσπερ ἀθρήτας χείλεσι περιλαμένον.

Πώγωνος διεροῖο νόθην ὠδ' ἄξατο σάρκα,

αὐτίκα δ' ὄσρα κέεις ἐπλατάγησε θόμος.

Ἀρμόσθη δὲ ὀδύναςιν ὄσθη ἐν κλείθροισιν ἀφύκτοις
 ληφθεὶς, αὐτοφόνον τύμβον ἐπεσάλατο.

Non indiger versione : quandoquidem ipse Al-
 ciatus expressit penè ad verbū. Vide Adagium,
 Mus piscem gustans.

In garrulum & gulosum.

EMBLEMA XCV.

Voce boat torua, præ largo est gutture, rostrum

Instar habet nasti multiforisq; tube.

Deformem rabulam, addictum uentriq; gulaq;

Signabit, uolucer cum truo pictus erit.

Alcatraz

FORTÈ hic est, qui passim inuenitur apud In-
 dos Mexicanos, diciturque Alcatraz, anseris
 magnitudine piscibus victitans, rostro duarum
 spitha

Spithamarum, cuius tantum inferiorem partem mouet. Habet ingluuiem à rostro ad pectus, in qua piscium decem libras ingerit, & aquæ urnam Reddit facilè quæ ingurgitauit. Quidam autem præ grauedine cecidit, & captus est: deglutierat enim paruulum puerum Æthiopem.

Doctorem agnomina.

EMBLEMA XCVI.

Moris uetusti est, aliqua professoribus
Superadiici cognomina.

Faciles apertosq; explicans tantum locos,
Canon uocatur Curtius.

Reuoluitur qui eodem, & iteratq; nimis
Maander, ut Parisius.

Securus & confusus, ut Picus fuit.

Labyrinthus appellabitur.

Nimis breuis multa amputans, ut Claudius,

Mucronis agnomen feret.

Qui uel columnas uoce rumpit, Parpalus,

Dictus truo est scholasticis.

Contra est uocatus, tenuis esset Albius

Quod uoce, uespertilio.

At ultimas mutilans colobotes syllabas,

Hirundo Crassus dicitur.

Qui surdus aliis, solus ipse uult loqui,

Vt sturnus in prouerbio est.

Hic blesus, ille raucus, iste garriens.

Hic sibilat ceu uipera.

Tumultuatur ille rictu, & naribus.

Huic lingua terebellam facit.

Singultit alius, atque tussit hæsstans.

Conspuit alius ut psecas.

Quam multa rebus uitia in humanis agunt,

Tam multa surgunt nomina.

HOc emblema non alicunde fuit desumptum : sed tantum Academiæ ostendit morè, in quibus semper professoribus adduntur cognomina ex uitiis præcipuè desumpta. Nec in promptu est dicere quos hîc notauerit Alciatus : recto enim nomine quosdam pungit. In quinto vers. lege, & iterat qui nimis. vers. 17. Qui surdis aliis. Vide adagia Mæandri labyrinthus, Psecas, aut res. Est autè Mæander sinuosus fluuius : quod nomen plerunque pro obliquitate sumitur. Psecas stillicidium significat, guttam, aut stillam.

Vis naturæ.

EMBLEMA XCVII.

Pana colunt gentes, (naturam hoc dicere rerum est)

Semicaprumq; hominem, semiuirumque Deum.

Est uir pube tenuis, quod nobis instat uirtus,

Corde oriens, celsa uerticis arce sedet.

Hinc caper est, quia nos natura in secla propagat

Concubitu: ut uolucres, squamea, bruta, feras.

Quod commune aliis animantibus, est caper index

Luxuriæ, Veneris signaq; aperta gerit.

Cordi alij sophian, alij tribuere cerebro.

Infer tora, modus, nec ratio ulla tenet.

Plchrum epigramma, & eruditionis atque varietatis plenum: in quo rerum natura depingitur in figura Panos, quem colebat antiquitas, quasi naturæ Deum, quod & ipsam

Quid antiquitas de Deo Pane fabulata sit

indicat nomen : Πᾶν etenim omne significat. Sed audiamus iam antiquitatem quid de hoc Deo dicat, vt aliquid lucis nostro afferamus emblematis. Phornutus siue Cornutus in lib. de natura Deorum, cap. de Pane, Talem, inquit, & Pana esse non dubito. Siquidem & ipse cum hoc vniuerso idem est. Inferior pars huius Dei hispida est, & hircū refert, ad designandā asperitatem terræ. Superior autem pars similis est homini, propterea quòd ather teneat totius mundi principatum. Hoc autem rationabilem designat partem. Lasciuū & libidinosum eum fingunt, propter multas seminum causas & commistiones, quæ ex ipsis fiunt. In locis desertis eum morari tradunt, vt eius vnitatē ostendant. Mundus enim est vnus & vnigenitus. Nymphas persequitur : siquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, sine quibus impossibile est, vt mūdus appareat. Indutus esse dicitur nebride, aut pelle pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tum etiam propter colores, qui in mundo cernuntur. *συρτόν* eum appellat, siue quòd à ventis omnibus perflatur, *ἀπό τῶν συρτῶν* id est, à flando : siue quòd ad saltandi ritum sit minùs aptus. & more rusticorum, qui politiozem musam non degustarunt, subsultet : *ἐπὶ τῶν συρτῶν*, id est, à saltado. Quòd autem plerunque in montibus & speluncis versatur, factum est, vt coronam è pino arbore sortiretur. Hæc enim arbor montani quippiam & magnificum habet. Fingitur cornutus & bifidos habere pedes. Fucrit fortasse

hic & Priapus, cuius vi omnia in lucē prorumpunt. Hæc & alia plura Phornutus. Homerus autem in hymno Panos eum Mercurij filium facit, vocatūque Pana dicit à Baccho, quòd oblectarit omnium deorum animos. Orpheus in hymnis latiùs Panem Deum celebrat. Hymni principium tale est,

Orphæi
hymnus

Πάνα καλῶ κρατερὸν, κόσμιο τὸ σύμπαν,
 Οὐρανὸν, ἠδὲ θάλασσαν, ἠδὲ χθόνα παμβοσίλειαν,
 Καὶ πῦρ ἀθάνατον. τῷ ᾧ μέλη ἐσὶ ἰάτα ἰός.

Id est,

Panem inuoco fortem, mundi uniuersum,

Cælum, mare, terram, omnium regem,

Et ignem immortalē. Hæ enim uiolæ curæ sunt Panī.

Silius Italicus de P.
me.

Silius Italicus sic describit Panem lib. 3.

Pan Ioue missus erat seruari tectā uolente

Troia pendenti similis Pan semper, et uno

Vix illa inscribens terræ uestigia cornus

Dextera lasciuit cæsa Tegeatide capra,

Verbera læta mouens festa per compita cauda,

Cingit acuta comas, et opaca tempora Pinus,

Ac parua erumpunt rubicunda cornua fronte.

Stant aures summòq; cadit barba hispida mento.

Pastorale Deo baculum, pellisq; sinistrum

Velat grata latus tenere de corpore damæ.

Sed quæcunque hæctenus de Pane dicta sunt,

explanatius scripsit Seruius in Bucol. Virg. Pan,

Seruius
Virg.

inquit, Deus est rusticus in naturæ similitudinem formatus. Vnde dicitur Pan, id est, omne.

Habet etiam cornua ad similitudinem radio-

rum solis, & lunæ cornuū. Rubet eius facies ad

ætheris imitationem. In pectore nebridā habet

stellatam, vt stellas imitetur. Pars inferior hispida, propter arbores & feras. Caprinos habet pedes, vt ostendat terræ soliditatē. Fistulam habet septem calamorum, propter harmoniam ex septē sonis. Pedum habet, propter annū, quem in se recurrere fingunt Poëtæ; cum amore Deo luctatum esse, & ab eo victum: quia omnia vincit amor. Ex his autem Seruij verbis admoneor elegantissimi Epigrāmatis de Amoris & Panis lucta, quod hūc apponendum duxi: quandoquidem nec abhorret multum à materia, nec est iniucundum auditu.

Stropha p. a.
er.

Pan & amor quondam certare uolentes,

Deponunt calamos ille uel ille sacros.

Hic onus alarum, uillose nebridos ille:

Proiicit hic arcus, proiicit ille pedum.

Tunc liquido exutos artus perfundit oliuo:

Cecropiæq; modum seruat uterq; Pales.

Conseruere manus totis conatibus ambo:

Robore Pan fidens, dexteritate puer.

Aspera pugna fuit, primisq; assaultibus anceps:

Nunc Pana aiebant uincere, nunc puerum.

At demum elato prensauit cornua saltu,

Panâq; qui uincit omnia, uicit Amor.

Porphyrius

Sed iam addamus aliquid de Pane, quod peritioris literaturæ auidos nō nihil delectare possit. Porphyrius in lib. de respons. Panem famulum Dionysij facit, & in numero bonorū Deorū collocat: nihilomin⁹ narrat agricolis quibusdā apparuisse, quos repētē mortuos confirmat, interrogatūq; Apollinē de nece nouē agricolarū in quodam Branchidarum agro, sic respondisse,

Apollinē
responsum.

Torium Dionysij famulus Pan auriq; cornis,
 Per nemora obscura gradiens, montesq; per altos,
 Pinum una (atque alia resonans syringa tenebat)
 Gestabat manu: multos is corpore uasto
 Prostravit, mortiq; uiros dedit horridus ille.

Sed magna dignum est admiratione quod Plutarchus refert in eo lib. quem composuit de Tacentibus oraculis, qui liber nondum latinitate donatus est. Ne tamen græcis centonibus obstrepam, eius verba, quantum potero, exprimere conabor, quæ sic se habent: De morte autem huiusmodi Dæmonum, hæc ab homine nec imprudente nec futili nobis sunt tradita. Epitherses præceptor Grammaticæ fuit Æmiliani Rhetoris (quem & vos aliquando differentem audiistis) pater. Nauigaturus hic in Italiam, nauim conscendit, mercimoniis, mercatoribusque multis plenam, qui se audiisse dicebat (cum sub nocte circa Echinadas insulas ventus posuisset, nauisque prope Paxas constitisset) vigilantibus plurimis, multis etiam à cæna bibentibus, repente cuiusdam vocem auditam è Paxi, Thamum nomine inclamantem, ita ut omnes teneret admiratio. Erat verò Thamus Ægyptius vir eiusdem que nauis gubernator, non tamen omnibus, qui aderant, nomine cognitus. Bis itaque vocatum filuisse, tertio respondisse. Ast illum (quisquis erat) altiore voce clamasse, Cùm perueneris ad Palodes, hæc verba nunciabis, παν ὁ μέγας τέθνηκε. Hoc est, Pan magnus interiit. His auditis Epitherses dicebat obstupuisse cunctos, consultasque inter se peragendam, an negligendam

*Historia
 nascida.*

essent, quæ audiissent: censuisse Thamum (si aspi-
 rarent venti) silentio præternavigandum, sin au-
 tem deficerent, vbi eo locorum venissent, ma-
 nifestanda quæ audierant. Cùm tandem ad Pa-
 lodes venerunt, & nauis, neque vêtis neque vn-
 dis possit impelli, è prora obuersum in terram
 Thamum, pronunciaſſe iussa, hoc est, *ὁ μέγας
 πᾶν τ. ἔβριξε.* Id est, Magnus Pan obiit. Hæc vix-
 dum perfectæ verba vlulatu magno, nec vnus
 modi, sed quasi multorum gementium excepta
 sunt. Quæ res (quoniam multis præsentibus ac-
 ciderat) celeriter Româ est allata. Thamus ipse à
 Tiberio Casare accersitus. Consuluit deinde
 Tiberius Philosophos, quemnam Panem illum
 arbitrarentur. Qui responderunt, ex Mercurio
 & Penelope natum esse credi oportere. Hæc-
 tenus sunt verba Plutarchi. Eusebius verò refert
 hæc & similia accidisse, quo tempore sub Tibe-
 rio Casare Christus Deus ac Dominus noster
 passus est, qui omne dæmonum genus è vita ex-
 pulit. Quanquam quid vetat hanc vocem intel-
 ligi posse de Christo Seruatore nostro, qui ve-
 rus est Pan, id est, Omne, ac totius naturæ do-
 minus & conseruator? Sunt qui asserant illam
 vocem auditam è Paxis illa nocte, quæ post pas-
 sionem Dominicam sequuta est anno Imperij
 Tiberij, 18. Sed hæc hætenus.

*Eusebius
 de Pane.*

*Illæ vox in-
 telligi potest
 de Christo.*

*Ciceronis de
 sede animi
 opin.*

Corde alij sôphiam. Cicero, 1. Tuscula. Quæst.
 Alij (inquit) in corde: alij in cerebro dixerunt
 animi sedem esse & locum. Homerus & Hesio-
 dus in corde videntur posuisse intelligentiam:
 idque significari volunt sapiētiores per illa ver-
 ba pas

ba passim apud hos poëtas repetita, *ὅτι δὲ τὸ φρε-
 σι: πολλοὶ σῆσιν.* Hoc est, vt dixit Maro, Tu con-
 dita mente teneto. Sunt enim phrenes septum
 transuersum siue præcordia. Vnde pro mente
 aut animo sumuntur. Plutarchus tamen lib. 1.
 de Placitis Philosophorum, testimonio Plato-
 nis, in capite mentem collocat. Plutarchi verba
 sunt, Propterea (inquit Plato) mens, quæ in ho-
 mine augustissima pars est, in capite constituta
 est. Herodotus in Euterpe loquens de Ægy-
 ptiorum moribus, Panos (inquit) simulachrum
 & pictores pingunt, & statuarij scalpunt, quem
 admodum Græci caprina facie, hircinisque cru-
 ribus, haudquaquam existimantes eum esse talē,
 sed similem cæteris diis. Quæ tamen eum causa
 talem describant, non est mihi relatu iucun-
 dum. Vide Plutarchum lib. 4. de placit.
 philosoph. ca. 5. Vide Alex. Aphro.

in 7. *μετὰ τὰ φύσικα.* Vide

Lucret. lib. 3.

Ars

Ars Naturam adiuuat.

EMBLEMA XCVIII.

Vt sphaera Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
 Artibus hic, uariis castibus illa praest.
 Aduersus uim Fortunæ est, ars facta: sed artis
 Cùm fortuna mala est, sepe requirit opem.
 Discite bonas artes igitur studiosa iuuentus,
 Quæ certa secum commoda sortis habent.

Fortuna si-
 gura.

Sumptum ex Galeno in orat. suatoria ad ar-
 tes in prin. operum, qui de fortuna loquens
 sic ait, Cuius indicare nequitiam cùm veteres
 constituissent, in fœmineam speciem exprime-
 re non contenti (quanquam hoc satis aptū erat
 amentia signum) gubernaculum etiam mani-
 bus habendum dederunt, basin pedibus globo-
 sam

fam subiecerunt, eam denique orbatam oculis effinxerunt: vt scilicet per has figurandi rationes, fortunæ inconstantiam expressam ostenderent. Et paulò inferius, Mercurium verò tanquam rationis dominum & artium omniũ authorem: aspice rursus, vt alia, quàm fortunam effigie decorarūt. Nam iuuenis est formosus, nec eiusmodi, vt fucatum quicquam in eo aut comptum deprehendas: sed in cuius forma animi virtutes protinus eluceant. Est enim hilari vultu, acribus oculis, basi innititur: sic vndique figuratæ, vt quadrantal, seu tesseram referat, qua maximè figura res ipsa stabilis ac immobilis red dicitur &c.

Vt fortuna pile. De fortuna pleni sunt Philosophorum & poetarum libri. Addam tamen Pacuij carmina, quæ citantur in 2. Rheto. ad Herennium,

*Pacuij
carmẽ de
fort.*

Fortunam insanam esse & cæcam,

Et brutam perhibent philosophi,

Saxoq; instare globoso prædicant uolubili.

Ideo quò saxũ impulerit eò cadere fortunam autumãt.

Cæcam ob eam rem iterant: quia nil cernat, quò sese applicet.

Insanã autẽ aiunt: quia atrox, incerta, instabilisq; sit.

Brutã: quia dignũ atq; indignũ nequeat internoscere.

Vide Laëtant. diuinar. instit. 3. & August. de Ciuit. Dei 2. 4. & 7.

Cubo sic inf. Hermes. Ἑρμῆς Mercurius dicitur, eò quòd sit deorum interpres: ὡτὸ τῷ Ἑρμηνεύειν, quod est interpretari.

*Hermes
vnde.*

Aduersus uim fortunæ &c. Vide Aristot. 6. Ethi. ad Ni

ad Nicomachum, cap. 4. vbi citat Agathonis versic.

Τέχνην τύχην ἔσπερε, ἢ τύχην τέχνην.

Id est,

Fortuna chara est arti, ars quoque fortunæ.

Vide præter loca citata Cælium Rhodiginum libro 22. capite nono in fine. Et eundem libro vigesimo octavo, capite 12. Et Didymum super Odyss. 23.

Aduersus &c. Hoc videtur dissentire cum illo Agathonis, *Fortuna chara est arti &c.* Sed non ita est: quod vt intelligatur, similitudine quadam demonstratur. Arboribus fructu, & pomis luxuriantibus solent substitui quadam furcæ, ne rami ingenti onere pressi ruinam faciant. Sic aduersus vim fortunæ ars est facta; & fortuna requirit artis opem.

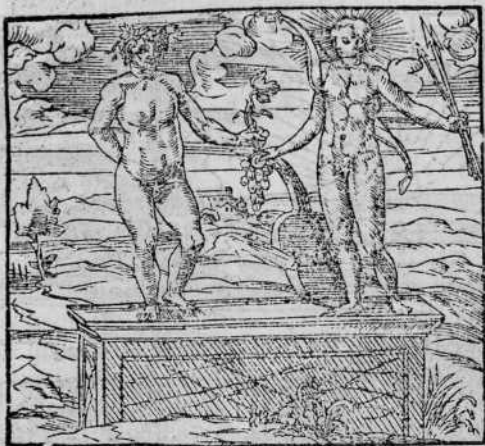
Vide Plutarchum in libro de fortuna.

In iuu

Conciliatur
emblematis
di. Et Agatho-
thonis.

In iuuentam.

EMBLEMA XCIX.

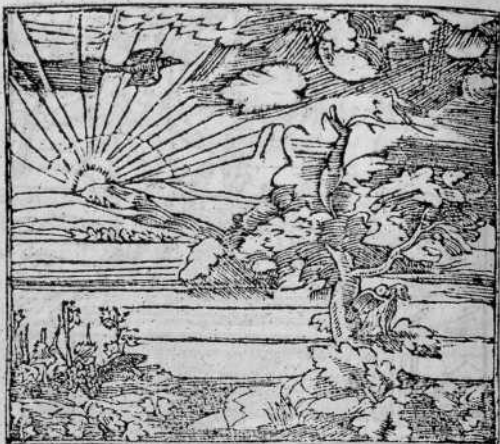
Natus uterque Iouis, tener atque imberbis uterque,
 Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
 Saluete, eterna simul & florete iuuenta,
 Numine sit uestro que diuturna mihi.
 Tu uino curas, tu uictu dilue morbos,
 Ut lento accedat sera senectâ pede.

EX Callimacho, ut refert interpres Lyco-
 phronis pag. 42. Colebatur enim Delphis
 Dionysius cum Apolline. Precatur longam iu-
 uentâ viriditatem à Diis, qui nunquam conse-
 nescunt, Apolline atque Baccho, qui semper
 floréte iuuenta pinguntur. De Baccho iâ multa
 diximus. Epigrâma clarû est, nec indiget luce.

In

In quatuor tempora anni.

EMBLEMA C.

*Aduenisse hyemem fringilla renuntiat ales.
 Ad nos uere nouo garrula hirundo redit.
 Indicat æstatem sese expectare cuculus.
 Autumno est tantum cernere ficedulas.*

EX vulgari obseruatione sumptum. Solemus enim per quatuor auicularum genera, quatuor anni tēpora designare. Fringilla enim, quæ græcè *σπίζα*, Hispanè *aguzanieue*, hyemem significat. Hirundo uere nouo incipiente aduenat. Vnde prouerbiū, Vna hirundo non facit ver. Ouid. 2. Fasto.

Fringilla à frigore dicta. Arist. 8. ca. 3. hist. anim.

Cuculus æstatis prænuntius.

*Fallimur? an ueris præsentia uenit hirundo?
 Cuculus æstatem prænuntiat, de quo iam diximus.*

mu;

mus. Ficedulæ auté ab edendis ficis dictæ, Autumnno non solùm crebræ sunt, sed etiam molestæ. Martialis,

*Cùm me ficus alat, cùm pascar dulcibus uuis,
Cur potius nomen non dedit uua mihi?*

Scyphus Nestoris.

EMBLEMA CI.

Nestoreum geminis cratera hunc accipe fundis,

Quod grauis argenti massa profudit opus.

Clauiculi ex auro: stant circum quatuor aesse:

Vnamquæq; super sulua columba sedet,

Solus cum potuit longæuus tollere Nestor.

Mæonidæ doceas quid sibi musa uelit?

V

Est cœlum scyphus ipse: color argenteus illi est:

Aurea sunt cœli sydera claviculi.

Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas,

Umbicili gemini magna minorq; fera est.

Hæc Nestor longo sapiens intelligit usu:

Bella gerunt fortes, callidus astra tenet.

Poculum
Nestoreū.

POculi Nestorei descriptio ex Homero sumpta est. Quid poculi compositio significet ex Athenæo Dipnosop. 10. cap. 12. Homeri carmina sic se habent,

Πὰρ δ' ἔδ' ἄρας ἀεικαλλῆς ὁ ἕμοθεν ἦγ' ὁ γεραιὸς
Χρυσίαις ἡλίοισι πεπαρμένον ἔατα δ' αὐτῷ
Τέταρ' ἔαν. Διαιὶ ᾗ πελειάδες ἀμφὶς ἔκαστον
Χρυσίαις ἱεμέθοντο, δ' ὕω δ' ὑποπυθμένες ἦαν.
Ἄλλος μὲν μογίων ἀποιυνίῳ σκετραπέζης
Πλείτον ἔόν. Νέσ' ὄρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄεριν.

Sic ego vertebam,

Et pulchram iuxta phialam, quam duxerat aureis

Transfixam clavis longæuis: quatuor anse

Huic inerant: geminæ circum unamquamq; columbas

Ex auro ardebant: geminis erat abdita fundis.

Hanc si plena foret, magno conamine quisquam

A mensa: Nestor uerò facile ipse leuabat.

Verba Athenæi de
poc. Nest.

Verba porrò Athenæi ad hunc ferè modum se habent, Nestoris poculum quatuor aures, vt Homerus testatur, habebat: quod ita Poëta descripsit, vt cœli faciem repræsentaret. Argentum enim quo tantum poculum conflatum erat, cœli colorem indicat: clavi aurei, stellas: Peliades quæ circum aures erant, Pleiades referebant (Peliadas siquidem sæpe Poëtæ, pro, Pleiadas posuerūt) vt Simonides & Pindarus testantur,

Simonides
de pleiadib.

per

per transmutationem literæ. Et quando Homerus *πελειάδας*, id est, columbas, inducit Ioui ferentes Ambrosiam, de Pleiadibus, non de columbis est intelligendum Hæc breuiter ex longissima Athenæi disputatione, quem vide.

Ouidius 4.
Fastor.

Stant circum &c. Quatuor, inquit Alciatus, anfas, seu aures habebat poculum, & quatuor columbas: sed Atheneus sex ponit columbas, quæ, vt inquit Ouidius, septem dici, sex tamen esse solent. Vide igitur num Alciatus fuerit memoria lapsus. Meminit & Martialis huius poculi & columbarum lib. 8. Epigr. in Euctum:

Alciati
lapsus.

Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:

Police de Pyllo trita columba nitet.

Longæuus tollere Nestor. De Nestore eiúsque ætate satis diximus in Emblemate, De Baccho.

Mæonide doceas. Cur Homerus dicatur Mæonides, diximus in Ganymede.

Est cælum Scyphus. Scyphos, Athenæo Authore, duplicem habet declinationem *ὁ σκύφος*, *τὸ σκύφος*, & *τὸ σκύφος*, *τὸ σκύφκ*. Diciturque, vt ipse putat, Scyphos quasi Scythos: quia Scythæ præter modum inebriantur. Vide de hoc nonnihil & apud Erasmum in Adagio Episcythiszare. Est porro scyphus vas ligneū rotundum, lac ferūmve capiens: Herculi dicatus, vt Cantharus Baccho.

Scyphos.

Magna minorq; fera est. Hemistichion Ouidianum ex lib. 4. Trist. Eleg. 3. sic,

Magna minorq; feræ: quarum regis altera Græciæ:

Alteræ Sydoniæ (utraq; sicca) rates.

Polum Arcticum intelligit, vbi est Vrsa maior,

& Vrsa minor. Quarum fabulã vide apud Ouidium Metamorp. 2.

Hæc Nestor longo &c. Hæc ad astrologiam re-
tulit noster Alciatus. Erasmus verò ad assidui-
tatem, quæ vide in prouerbio, Stilla assidua sa-
xum excauat. Vter melius senserit, non est meū
iudicare. Vtramq; sententiã elicies ex Arheño.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

EMBLEMA CII.

Caucasla æternum pendens in rupe Prometheus
Diripitur sacri præceptis ungue iecur.
Et nollet fecisse hominem, figulosq; perosus
Accensam raptò damnat ab igne facem.

Roduntur

Roduntur uarils prudentum pectora curis,
 Qui cœli affectant scire, deumq; uices,

Iul. Higinus de Prometh.

Promethei fabulam narrat Hesiodus latè in Theogonia: tangit in Georg. Sed illam latiùs prosequitur Iulius Higinus in Poëtico Astronomico, ca. de sagitta. Prometheus (inquit) qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, dicitur à Ioue impetrasse vt partem hostiæ in ignem coniicerent: partem in suo consumerent victu. Idq; postea consuetudo firmavit. Quod cùm facillè à Deo, non vt ab auaro homine impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos. Quorum primùm iocinora cùm in aram posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro in vnum compositam corio bubulo textit: ossa autem, quæ circa reliqua fuerunt, pelle contacta, in medio collocavit: & Ioui fecit potestatem, vt quam vellet eorum sumeret partem: Iupiter autem, etsi non pro diuina fecit cogitatione, neque vt Deum licebat, omnia quæ debuit, ante prouidere. Sed (quoniã credere instituimus historiis) deceptus à Prometheo, vtrunq; putans esse taurum, delegit ossa, pro sua dimidia parte. Itaq; postea in solènis & religiosis sacrificiis, carne hostiarum consumpta, reliquias, quæ pars fuit eorum, eodem igni comburunt. Sed vt ad propositum reuertamur, Iupiter cùm factum rescisset, animo permoto, mortalibus eripuit ignè. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum

Iupiter deceptus à Prometheo.

mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque cæteris remotis venit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto lætus, vt volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus, vaporis extingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque qui lætitiæ nuntij sunt, celerrimè veniunt. Præterea in certatione ludorum cursoribus, instituerunt ex Promethei consuetudine, vt current lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam à Vulcano factam Deorum voluntate omni munere donauit. Itaque Pandora est appellata. Prometheum autem in môte Scythiæ, nomine Caucaſo, forrea cathena vinxit: quem alligatum ad triginta millia annorum Æschilus Tragœdiarum scriptor ait. Præterea admisit ei aquilam, quæ assiduè noctu renascentia iocinora exesset. Vide Lucia. in Prometh. siue Caucaſo. Et in Deorum dialog. sub personis Iouis & Promethei. Et in opusculo de sacrificiis, & in Amoribus. Quæ omnia ideo ficta esse asserit Aristides lib. 2. contra Platonem: quia Prometheus Rhetoricem communicauit mortalibus. Qua de re vide plura apud Erasmi in Adagio, communis Mercurius. Plutarchus in libello de fortuna: Prometheus (inquit) furtim è cælo nobis afferens ignem, id est, rationem: omnia ista suppeditat. Et paulò inferiùs, Fabella de Promethei igne alio atque alio viritim omnibus diuiso, sub inuolucro indicat partes prudentiæ

Vide adagium, lampada tradere.

Pandora.

Aristides lib. 2. contra Plato.

dentia, in orbem particulis exiguis esse dispersas, deinde se recepisse in ordinem. Seruius Grammat. in Sileno Verg. aliam allegoriam huius fabulae affert, & quae magis fortasse quadret nostro huic emblemati. Prometheus Assyrii Astrologiam indicasse, quam in monte Caucaso diutina obseruatione deprehenderat. Aquilam esse sollicitudinem, quae illius cor vexaret & corroderet. Per Mercurium debere intelligi prudentiam, deprehendisse rationem fulminantem Prometheus hominibusque indicasse. Denique ne longior sim, vide ipsum Seruium in illo versu,

Caucasosq; refert uolucres, furtumq; Promethei.

Plinius lib. 7. cap. 56. ait Prometheus asseruare ignem in ferula, primum docuisse.

Caucastra aeternum. Sic Politianus in Nutritia,

Nondum Caucastra pendens in rupe Prometheus.

& Martialis,

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus,

Arsiduum nimio pectore pauit auem.

Aeternum aduerbium est: pro, perpetuo, Sed dignum videtur inquisitione, quam obrem dixerit, aeternum: quandoquidem postea solutus est Prometheus, ut ex Luciano & Higino constat locis citatis? Duplicem assigno responsionem. Aut, eternum, capitur pro longissimo temporis spatio, siquidem ut diximus, ad triginta millia annorum iacuit religatus, aut nunquam re vera fuit solutus. Nanque ne Iouis iusiurandum irritum caderet, ex duabus rebus, hoc est ferro & lapide quibus Prometheus fuerat alligatus, digitum

*Vnde pri-
mus anulorum usus.*

*Plinius de
anulorum
& gemmarum.*

illius Iupiter vinciri iussit. Qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheo viderentur, anulos lapide & ferro conclusos habere cœperunt. Qua de re meminit Plinius in Procœmio lib. 36. his verbis, Quæ fuerit origo gemmarum, & quibus initiis in tantum hæc admiratio exarserit, diximus quadantenus in mentione auri anulorumque. Fabulæ primordium à rupe Caucasæa tradunt, Promethei vinculorum interpretatione fatali: primùmque saxi fragmentum inclusum ferro ac digito circumdatum hoc fuisse anulum, & hoc gemmam.

Diripitur sacri præpetis. Diripitur recur, Græca loquutio frequentissima poetis, in qua deest Græcis χ , id est, secundum, vt nuda pedem, fractus membra Ouidius,

— partes quasquaq; sedendo

Flectitur.

Diripitur &c. Periphrasis est aquilæ, quæ, vt alibi diximus Ioui sacra est. Hanc autem aquilam (inquit Higinus) nonnulli ex Typhone, & Echidna natam: alij ex terra & Tartaro, complures Vulcani factam manibus demonstrant: animamque ei ab Ioue traditam dicunt.

Et nollet fecisse hominem. Prometheus enim hominẽ fecit, vt ait Ouidius primo lib. Metam.

Natus homo est siue hunc diuino femine fecit

Ille opifex rerum, mundi melioris origo:

Siue recens tellus, seductaq; nuper ab alto

Æthere cognati retinebat femina cœli.

Quam satus Iapeto mistam fluminalibus undis

Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.

Ab igne

Ab igne. Solis intellige vt plerique fabulantur, quanuis supra dixerimus ignem illum fuisse Iouis.

Roduntur uariis. Ex his duobus versiculis eruedus fuerat titulus. Siquidem totius emblematis hic est cardo. Inscribe igitur pro titulo, si placeat, *Qui addit scientiam, addit dolorem*, vt legimus in sacris literis. Hæc duo carmina videntur alludere ad illud Pythagoricum dogma, Cor ne edito. hoc est, animam doloribus, angoribusque non excruciamdam, vt explanat Diogenes Laërtius in vita Pythag. Cui cõsonat Alexan. Aphro. in Problema. sententia. Similiter (inquit) Prometheus cùm sapiens esset, fidereaque aquilæ causam peruestigaret, naturamque eius ac situm: cùmque discendi cupiditate veluti exederetur, tum demum quieuit, cùm ei Hercules dubitationem omnem sua sapientia soluit.

Titulus reponitur.

Roduntur uariis prudentum. Bene dixit, prudentum: nam reliquos non similis macerat cura: & prudentes refert Prometheus. Nam *προμύθησις*, prudentiam, prouidentiamve significat, & *προμυθήσομαι* prospicio, prouideo. Vnde Adag. *προμυθεις μετα τα πορεύματα*, id est, Prometheus post res confectas. de homine qui semper serò sapit: qualis fuit Epimetheus huius frater. Ad damus nunc corollarij vice, questus Promethei apud Æschilum, vt Cicero vertit 2. Tusculan. *Quæstio.*

Promethe. refert prudentes.

Æschili versus de Prometh. quæst.

*Titanum soboles, socia nostri sanguinis
Generata celo, aspiciate religatum asperis*

Vincūmq; saxis: nauem ut horrifono fredo
 Noctem pauentes timidi adnectunt nauitæ.
 Saturnius me sic infixit Iuppiter,
 Iouisq; numen Mulcibri aſciuit manus.
 Hos ille cunicos fabrica crudeli inferens
 Perrupit artus: qua miſer ſolertia
 Tranſuerberatus caſtrum hoc ſuriarum incolo.
 Iam tertio me quoq; funeſto die
 Triftia uolatu aduncis lacerans unguibus,
 Iouis Satelles paſtu dilaniat fero.
 Tum iecore opimo ſarta & ſatiata affatim
 Clangorem fundit uatum, & ſublime aduolans,
 Pinnata cauda noſtrum adulat ſanguinem.
 Cū uerò ad eſum inflatu renouatum eſt iecur,
 Tum ruruſus tetros auida ſe ad paſtus refert.
 Sic hunc cuſtodem mœſti cruciatus alo,
 Qui me perenni uiuum ſedat miſeria.
 Namq; ut uidetis uinclis conſtrictus Iouis,
 Arcere nequeo diram uolucrem à peſtore.
 Sic me ipſe uidiuus peſtes excipio anxias,
 Amore mortis terminum inquirens mali:
 Sed longè à letho numine aſpellor Iouis.
 Atq; hæc uetuſta ſeclis glomerata horridis,
 Luctifica clades noſtro infixæ eſt corpori:
 Ex quo liquata ſolis ardore excidunt
 Guttae, quæ ſaxa aſſiduè iſtillant Caucaſi.

Vide etiam Phornutum in lib. de Natu. Deor.
 cap. de Prometh. Extant & Græca epigramma-
 ta Iuliani in lib. 4. epigram. Græco. tit. εἰς ἐκόναν
 ἰπώων.

In astrologos.

EMBLEMA CIII.

Icare per superos qui raptus est aëra, donec
 In mare præcipitem cera liquata daret:
 Nunc te cera eadem, feruensq; exuscitat ignis,
 Exemplo ut doceas dogmata certa tuo.
 Astrologus caueat quicquam prædicere, præceps
 Nam cadet impostor, dum super astra uolat.

IMitatus est Alciatus Epigramma Iuliani ex *Iuliano.*
 lib. 4. Epigramma. quod tale est,

Ἰκαρον χαλκῆν ἐν λυτῶν
 ἰσάμενον.

Ἰκαρος, ἐπὶ σε μὲν σε δὴ λέγει, τῶν δὲ σε κερῶν
 Ἡ γὰρ ἐν ἰσὸς μορφῆν αἰετὸς ὁ χαλκοτύπος.
 Ἄλλ' αἰ

Ἀλλ' ἄγε μὴ πῶτερ ἢ πάλιν κατ' ἰεὺς α, μὴ τὸ λοετρὸν
 Ἡρόδοτον πίπτων Ἰκάριον τελέσης.

κέρως Nos ad verbum ferè transtulimus, quanuis verba illa *κέρως* & *κέρως*, nobis item vt Alciato negotium præbuerunt. Nam in primo loco *κέρως* ceram significat: in secundo videtur accipi pro igne. Quod verbum Alciatus volens exprimere dixit,

Nunc te cera eadem seruensque exsuscitat ignis.

q; pro, id est

Vt intelligas (q;) pro (id est) positum. Quod in poëcis saepe notarunt Commentatores, vt sit sensus, Nunc eadem cera, hoc est, ignis artificis te iterum suscitatur. Nam Icarus hic, de quo loquitur poëta, ænea erat imago Icarum. Nostram igitur versionem accipe.

In Icarum æneum extantem
 in lauacro.

*Icare cera quidem te perdidit, ipsa sed igne
 Artificis rediit pristina forma tibi.*

*Nunc age ne moueas pennas, ne fortè lauacrum,
 Aethere ab usq; cadens, Icarium facias.*

Icarus Dædali filius.

Icarus Dædali filius fuit, quos Minos Cretæ rex in labyrintho inclusit. Sed Dædalus corruptis custodibus sub faciendi muneris specie, quo simulabat posse regem placari, cera & pennis alas sibi & filio fabricauit, & aufugit volando. Sed Icarus altiora petens, solutus ex calore solis pennis, mari, in quod cecidit, nomē imposuit. Hæc Seruius 6. Æneidos. Quæ ob id videntur ficta, quòd vela Icarus: malum, & antennas Dædalus inuenerit, teste Plinio lib. 7. cap. 57. Palephatus
 autem

autem ait in scapha fugisse Dædalum, periissequæ Icarum in mari, cui nomen dederit. Hanc fabulam pulchrè canit Ouid. lib. 8. Metam. non longè à prin. sed pulchrius atque iisdem penè verbis in 2. de arte amâdi statim in principi. Diod. Sicul. rer. antiq. lib. 4. cap. 13.

Astrologus caueat. Hoc epigrâmate non damnatur autor astrologiam, ut quidam putant ignari: sed meritò damnatur præcipites astrologos, qui cùm nihil sciunt, omnia tamen se scire attestantur, præstigiisque omnia complent, quales multos passim inuenias. Vide in 2. lib. Epigra. Græc. tit. In astrologos.

Qui alta contemplantur, cadere.

EMBLEMA CIIII.

Dum

Dum turdos uisco, pedica dum fallit alaudas,
 Et iacta altiuolam figit harundo gruem,
 Dipsada non prudens auceps pede perculit:ultrix
 Illa mali, emissam uirus ab ore iacit.
 Sic obit, extento qui sydera respicit arcu,
 Securus sati, quod iacet ante pedes.

EX lib. 3. Epigram. Græc. est autem Antipatti
 Sidonij. Ille autem sumpsit argumētum ex
 fabulis Æsopi. Epigramma est huiusmodi,

Ὁ πρὶν ἐγὼ καὶ ψῆρα, καὶ ἀρπάζουσαν ἐρύκων
 Σπέρματος ὑψιπετῆ εἰσενίαν γέρατον,
 Πρὶν ἔχερμα σῆρος εὐστροφῶ κῶλα τιτάνων
 Ἀλκιμένης πλανῶν ἔργον ἀπώθεν νέφος.
 Καί με τίς ἐτήτειρα πῶδ' ἔσφυρ' ἀνίψας ἔχιδνα
 Σαρκὶ τ' ἐκ γενύων πικρὸν ἐνείσα χέλιον,
 Ἡελίς χήρωσεν. ἴδ' ὡς τὰ κατ' ἀθήρα λεύσων,
 τὴν ποσσὶν ἐν ἰσάπην κῆμα κυλινδομένοιον.

Sic meus frater Fernandus Sanctius vertit,

Qui prius est sturnum matura è messe sugabam
 Pascentemq; auidè semina nostra gruem,
 Excutiens torio saxum de uerbere fundæ
 Arcebam innumeras Alcimenes uolucres.
 Cum me lethalis talos prope dipsas, amaram
 Inspirans bilem faucibus interimit.
 En ego qui summum specularatus sum æra, cladem
 Non animaduerti quæ fuit ante pedes.

Turdus.

Dum turdos. Turdus auis est nota optimi sa-
 poris. Vnde dixit Horatius in Episto.

Nil melius turdo, uulua nil dulcius ampla.

& Martialis,

Inter aues turdus si quis me iudice certet,

Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Hispanè

Fernandi
 Sanctij ver
 fio.

Hispanè dicitur Zorzal.

Dum fallit alaudas. Alauda & galerita, idem est: sic dicta, quòd apicem habet supra caput ad similitudinem galæ. Et Cæsar legionem Alaudã vocavit. Vnde Cicero ad Atticum, Antonius cum Legione alaudarum ad urbem pergeret.

Alaudas.

Difsada non prudens. *Si* Ψ ac genus serpentis, viperæ simile, à *si* Ψ ac, quod est, sitio, qui exhaurit omnem humorẽ, & siccitatem inducit ad mortem vsque. Plinius lib. 2. c. 8. & lib. 22. cap. 5.

Si Ψ ac.

Auceps. Est qui aues aucupatur, ab auis & capio. Erat aut̃ hic, vt dictum est, Alcimenes. Tali similitudine vsus est Horatius in arte poetica,

Auceps.

Si ueluti merulis intentus decidit auceps

In puteum, foueamue.

Huc etiam pertinet locus de Thalete, qui ab a-nicula fuit irrisus, quòd in foueam incidit, dũ astris nimis esset intentus.

Thales.

Poten

Potentissimus affectus
amor.

EMBLEMA CV.

Aspice ut inuictus uires auriga leontis,
Expressus gemma pufio uincat amor:
Vtq; manu hac scuticam tenet, hac ut flectit habenas,
Vtq; est in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul esto:feram qui uincere talem
Est potis, à nobis temperet ànne manus?

Argenta-
rj epigra.

EX lib. I. Epigramma. Græco. tit. εις ἑρωτα. Est
autem epigramma Argentarij sic,

Αὐγάζω τ' ἀφικτον ὄπι σφραγίδος ἑρωτα
χερσὶ λεοντείαν ἀνιολεῦντα βίαν.

Ὅς τὰ μὲν μάστιγα κατ' αὐχένος, αἶ δὲ χαλινὸς
εὐθύνας, πολλὰ δ' ἀμφιτίθειλε χάρις.

φρίτω

Φρίσσω τ' βροτολογχόν, ἔ γ' καὶ θῆρα δαμάσδων
 Ἀχρεῖον ἐδ' ὀλίγων φείσεται ἀμερίων.

Nos vt intelligi tantum possit, sic festinanter
 vertimus,

Conspicor inuictum pulchra in testudine Amorem
 Frœnantem manibus terga superba leæ.

Hæcq; manu scuticam per colla hæc grandia frœna
 Dirigit, & pueri splendet in ore lepos.

Horreo carnificem: nam qui fera colla leonum
 Sic domat, à nobis temperet ipse manus.

Expressus gemma. Gestabatur enim in anulo,
 vt moris est, in gemmis anulorum similia em-
 blemata gestari. σφραγίς autem balthœum, sigil-
 lum, & testudinem significat.

Vtq; manu &c. Ita legendum est, vt scripsit
 Alciatus. Nam qui vitare voluerunt vitium car-
 minis, in alia stulti cucurrerunt, vt ait Horatius.
 Sed non esse vitium carminis, si T litera produ-
 catur in cæsura, multis testimoniis possem de-
 fendere, è quibus pauca accipe. Martianus com-
 munem affirmat esse literam T. finalem. Quod
 ego non in vniuersum præcipi velim, sed tan-
 tum, vt dixi, in cæsura. Virg. 10. Æneidos,

Nam tibi Thymbre caput Euandrius abstulit ensis.
 Idem lib. 10.

Per medium qua spina dedit, hastamq; recepat.
 Iuuenalis,

Magnus ciuis obit & formidatus Othoni,
 Ouid. 3. Metam.

Nubibus esse solet, aut purpureæ auroræ.
 Horat. 1. Ser.

Qui non defendit alio culpante solutos.

Idem eodem,

Quum grauius dorso subiit onus, incipit ille.

Potentia amoris sic depingit Virgilius in Ciri,

Seu malus ille puer, quem nec sua flectere mater

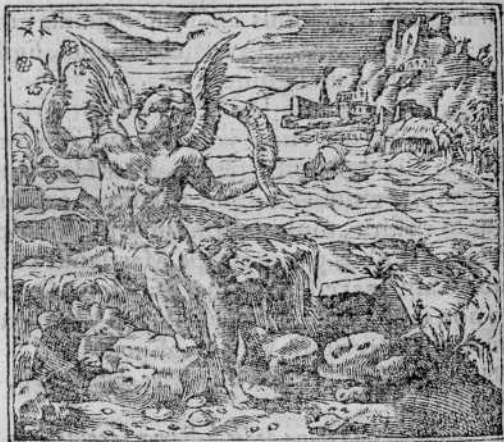
Iratum potuit, quem nec pater atq; auus idem

Iuppiter: ille etiam Pœnos domitare leones

Et ualidas docuit uires mansuescere tigris.

Potentia amoris.

EMBLEMA CVI.

Nudus amor uiden' ut ridet placidumq; tuetur?

Nec faculus, nec quæ cornua flectat, habet.

Altera sed manuum flores gerit, altera piscem:

Scilicet ut terræ iura det, atq; mari.

Palladas.

EX lib. 4. Epigr. Græ. ἐν ἑρωτᾷ γυμνὸν, id est, in
amorem nudum. Est epigramma Palladæ.

γυμνὸς

Γυμνὸς ἔρως διὰ θεῶτο γελᾷ, καὶ μείλιχος ἔστιν,
 ἔ γδ' ἔχει τόξον καὶ πυρόεντα βέλη.
 ἔδ' ἐμάτην παλάμας κατέχει δελφίνα καὶ αἶθος,
 τῇ μὲν γδ' γαίαν, τῇ δ' ἠθάλατταν ἔχει.

Nos sic vertimus, vt verba græca faciliùs perci-
 piantur,

Nudus amor ridet blandè: quæ causa requirit,

Non arcus retinet, seu àue tela manu.

Nec frustra palmis florem delphinâq; gestat:

Continet hæc terran, continet illa mare.

In hanc sententiam dixit Virgil.

— *Omnia vincit amor.*

Vis amoris.

EMBLEMA CVII.

*Aligerum fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat uti est fortior ignis amor.*

EX disticho Græco (puto Argentarij) quod
est in li. 4. Epigrāmaton Græco. hoc modo,

Ὁ πτανός τ' πτανόν ἰδῶν ἀγνυσι κεραυνόν,
Λεικνός ὡς κρείττον πῦρ πυρός ἐσεν ἔρωσ.

Non eget mea versione: quandoquidem ad ver-
bum penè reddita sunt ab Alciato verba. Hanc
sententiam sic expressit Venus apud summum
poëtam,

Nate patris summi, qui tela Typhoëa temmis.

Quòd autem fulmen habeat alas, sic cōprobat
idem alibi,

Ocyor ἔσ' uentis ἔσ' fulminis ocyor alis.

Satyrus historicus inter ea, quæ de Alcibiade
commemorat, Clypeo (inquit) utebatur,

auro atque ebore confectò: in quo

erat insignis Cupido, κεραυνόν

ἡγκυλιμένος, id est, fulmen

incuruans seu

flectens.

In

*Virgilium
intellige.*

*Satyrus
hist.*

Immersus studiis, dicundo & iure peritus,

Et maximus libellio,

Heliodoram amat, quantum nec Thracius unquam

Princeps sororis pellicem.

Pallada cur alio superasti iudice Cypri?

Num sat sub Ida est uincere?

Versus quisque primus Heroicus est: secundus quisque est Iambicus Archilochius dimeter, quatuor Iambis constans, receptis tamen spondæis in locis imparibus.

Heliodoram amat. Heliodora nomen est puellæ sæpius repetitum in Græcis epigram. sed nullam continet historiam, fabulamue. Significat donum Solis.

Heliodora:

Thracius princeps. Tereū intelligit, cuius longā fabulam scribit Quid. Meta. 6. vt diximus alibi.

Sororis pellicem. Intellige Philomelam, quæ sic ait apud eundem,

Pellex ego facta sororis.

*Pellex vn-
de dicta.*

Dicitur autem pellex à pellendo: quia concubina pellit è lecto propriam vxorem.

Cypri. Vocatiuus est Græcus. dicitur autem Cypri *ἀπὸ τῆς κύειν*, quod est p̄arere, seu producere: quia Dea sit fœcunditatis.

Non sat sub Ida uincere. Alludit ad dearum iudicium sub monte Ida, iudicante Paride. Quæ fabula quia aded̄ est trita, vt etiam apud nos in libris Hispanè scriptis teratur, h̄ic non appone-

tur. Si tamen plenissimè & festiuo carmine scriptam illam cupis videre, consule Dareten Phrygium de Bello Troiano per totum secundum.

*Daretes
Phrygius,
bel. Tro.
scriptor
poeta.*

ΑΥΤΕΡΩΣ

Αὐτέρως, id est, amor virtutis,
 ἀγαθολογισικῶς.

EMBLEMA CIX.

Dic ubi sunt incurui arcus? ubi tela Cupido?
 Mollia quers iuuenum figere corda soles?
 Fax ubi tristis? ubi pennæ? tres unde corollas
 Fert manus? unde aliam tempora cincta gerunt?
 Haud mihi uulgari est (hospes) cum Cypride quicquã,
 Vlla uoluptatis nos neq; forma tulit.
 Sed puris hominum succendo mentibus ignes
 Discipline: animos astrâq; ad alta traho.
 Quatuor èque ipsa texo uirtute corollas,
 Quarum quæ sophiæ est, tempora prima tegit.

E Pigramma vnde hoc emblemata sumptum
 fuit, est Mariani scholastici lib. 4. Epigram.
 Græc. sic:

*Marianne
 scholasticus.*

εις ἔρωτα σεφανομένον. id est,

In amorem coronatum.

Πῦ θε τόζον ἐκείνο παλίντρονον, οἱ τ' δ' ἀπὸ σείο
 Πηγυῖ μῦθοι μεσάτις ἐς κραδίηλυ θλόνακες,
 Πῦ πλερὰς πῦ λαμπὰς πολυώδωτος; ἐς τί ἢ τρεῖσ' ἀ
 Στίμματ' ἀ χερσὶν ἔχθ' ἐκρατὶ δ' ἐπ' ἄλλο φέροι;
 Οὐκ ἀπὸ πανδημίον ξένη κύπεριδος, ἐκ δ' ἀπὸ γαίης
 Εἰμὶς καὶ ὑλαίης ἐκγονος εὐφροσύνης.
 Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρήν μερόπτων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
 Εὐμαθίης, φυχὴν δ' ἔρανὸν ἐὶ θεράγω.
 Ἐ δ' ἀρετ' σεφάνης πωσύρων πλέκω. ὦν ἀφ' ἐκάστης
 Τὲς δε φέρον, πρῶτῳ τῷ θεοῖς εἴφομαι.

Nullam adhibui versionem. Quid enim posset ad Alciati versionem addi?

Plato duas
 Veneres po
 nit.

Vbi tela Cupido: Plato in Symposio duas Veneres duosq; esse Cupidines scribit: diuinum & caelestem alterum: alterum vulgarem & plebeium. Hos duos Cupidines videtur innuere Ouid. 4. Fausto. cū inquit,

Alma faue, dixi, geminorum mater amorum.

ἔρωτος.

Et, si nō me fallit, aliter explanari ab interprete. Cupido græcè dicitur ἔρωτος. Huic contrarius, quique amorem dissoluit, Anteros. De quo sensisse Virgilium autumat Seruius 4. Æneidos in his Carminibus,

Testatur moritura deos, et conscia fati

Siderastum si quod non æquo foedere amantes

Curæ numen habet, iustumq; memòrque precatur.

Anteros.

Anteros, vt inquit Cicero 3. de natura Deor. ex Venere natus est, atque Marte. Tertia (inquit,

quit) Venus, Iouis nata & Dione, quæ nupsit Vulcano. sed ex ea & Martè natus Anteros dicitur.

Tres unde corollas fert manus? Quatuor sunt virtutes Cardinales, de quibus latè Cicero in officiis, prudentia, iustitia, fortitudo, temperantia. *Virtutes morales.* Quarum tres vltimæ in operatione consistunt: frustra enim (vt sepe repetit Aristor.) quid sit virtus, quæ eius partes didiceris, nisi eas fueris operatus. Prudentia sine sapientia (nam hîc pro eodem sumuntur, quanuis alibi differant) omnis in meditatione consistit, intellectioneque vtitur. Hæc igitur est causa, quare amor virtutis sapientiæ corollam in capite habeat, reliquas in manibus, quæ in exercitatione consistunt.

Tres unde corollas? Quid significet corona, notum est: inde corolla, parua corona, de quibus vide Plinium lib. 21. cap. 2. Inde corollarium (vt inquit M. Varro de lingua latina lib. 4.) quod est additum, seu additio, præter id quod debetur, Hispanè añadidura. Hoc in ludis, cû placuissent actores, solebat dari præter promissas coronas. Suetonius in Augusto, Corollaria & præmia in alienis quoque muneribus ac ludis, & crebra & grandia de suo offerebat. *Corona.* *Corollarium quid.*

Quatuor &c. Virtus in genere sub se continet virtutes morales, & intellectiuas. duodecim enumerat Arist. practicas: & quinque quæ ad intellectum pertinet, è quibus omnibus quatuor desumpsit sibi Anteros: tres ex practicis, iustitiã, fortitudinem, temperantiam: vnam ex intellectiuis sapientiam.

ἀντέρωσ, Amor virtutis, alium Cupi-
dinem superans.

EMBLEMA CX.

Aligerum, aligeroque inimicum pinxit Amori,
Arcu arcum, atque ignes igne domus: Nemesis.
Ut que aliis fecit patiatur, at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lachrymat.
Ter sputat: inque sinus imos (res mira) crematur
Igne ignis, furias odit amoris amor.

Sumptum est ad verbum ex li. 4. Epigramm.
Græco. incerto autore. hæc sunt carmina,

Πάνω πάνων ἔρωτα ἢ ἀντίον ἔπλαζε ἔρωτι

A. Νέμεσις, τόξω τόξον ἀμυνομελία.

Ὅς κε πᾶθῃ, τὰν ἔρεξεν. ὁδὲ θρασὺς ὁ πρὶν ἀτρεφῆς

Δακρ

Δακρύει, πικρὸν γευσάμενος βελέων.

Ἐς βαθὺν τρεῖς κόλπον ἀπέπισσεν ἄ, μέγα θυῶμα,

Φλέξει τίς πυρὶ θυῶρ, ἠΨατ' ἔρωτος ἔρωτος.

Nemesis est indignationis Dea, de qua satis ali- *Nemesis.*
bi diximus. Hic capitur pro ipsa indignatione,
atque aded pro artifice, qui agrè ferebat amo-
rem omnia sub ditione tenere, atque omnia va-
stare. Talis igitur artifex pinxit amorem virtutis
qui Cupidinem vincitum teneret & superaret.
Potentior siquidē est Cupidine virtutis amor.

Ter spuit, inq; sinus umos. Sic legendū est, & dis-
pungendum, non vt antea, ter spuit. Alludit au-
tem poëta Græcus ad morem puerorum, qui
plorantes totum pectus conspurcant salivis &

crassiore sputo. Ter spuit id est, sepius con- *Ter spuit.*
spergit pectus salivā. Nā, ter, super-
lativum vim obtinet. Vide Cæ-
lium Calcag. in libel-

lo ἀντίρωσ.

*Calius
Calcag.*

Dul

COMMENT. IN ANO.
Dulcia quandoque amara fieri.

EMBLEMA CXI.

Matre procul lieta, paulum secesserat infans
Lydius: hunc diræ sed rapuistis apes.
Venerat hic ad uos placidas ratus esse uolucres,
Cum nec ita immitis uipera seua foret.
Que datis ab, dulci stimulos pro munere mellis!
Proh dolor. Heu sine te gratia nulla datur.

Dvo sunt epigrammata Græca: unde hoc sumptum est emblemata. Antipatri alterum, alterum Bianori, tit. εις θάνατον lib. I. Sed quia noster Alciatus magis ad Bianori epigramma visus est accedere, illud apponam:

Κῆρον ἀποπλανῖν ἐπιμάϊον ἑρμῶναϊα,
Φῆν βρέφος ὡς ἀδίκως εἶδετε βιαιγενέες.
Ἡγιόσπενό δ' αἰλατος ἐς ὑμέας οἶα μελίσας

ΕΛΘΩ.

Ελθών. αἶδ' ἔχων ἦτε Χερειότεραι.
 Ἐντὶ δ' ἐοὶ θοίνης ἐσεμάξατε φόνια κέντρα.
 Ὡπιπρὰι, γλυκερῆς ἀντίπαλοι Χάριτος.

Matre procul licita. Non probo tale participiū:
 auribus enim latinis est inauditum, quanuis in
 vſu ſit dereliſtus, a, um.

Infans Lydius. Lydia regio eſt minoris Aſie, omni
 mollitie deprauata. Herodot. lib. 1. Pli. lib. 3. cap.
 5. & lib. 5. cap. 27. & Athenæum Dīpnoſo. lib. 12.
 ca. 4. Sed hoc nihil ad emblem. Nam neq; tangit
 hiftoriam, neque fabulam. Puerum vocat Bia-
 norus Hermonacta in Epigrammate.

Pro dolor, heu ſine te. Alludit ad prouer. Neque
 mel, neque apes. Quod vide apud Eraſmum
 Chiliad. 1. Centur. 6.

Ferè ſimile ex Theocrito.

EMBLEMA CXII.

Alucolis dum mella legit, percussit Amorem
 Firacem mala apes, & summis spicula liquit
 In digitis: tumido gemit at puer anxius ungue.
 Et quatit errabundus humum: Veneriq; dolorem
 Indicat, & grauter queritur, quod apicula paruum
 Ipsa inferre animal tam noxia uulnera possit.
 Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoque, dixit
 Nate feram: cui das tot noxia uulnera paruum.

Vigesimum secundum idyllion est Theocriti, cuius titulus est, Cupido mellilegus: nec habet plura, quam hæc octo Carmina,

ἢ κλέπτει ποτ' ἐρωτᾶ κακὰ κείτᾳσε μέλισσα,
 Κηρίον ὄκ σίμβλων συλέμενον. ἀκρὰ δὲ χειρῶν
 Δάκτυλα πάνθ' ὑπένυζεν. ἰδεῖ δ' ἀλγεε, καὶ χεῖρ' ἐφύσκη,
 καὶ τᾶν γυνεπτάτᾳσε, καὶ ἀλάτῳ. τὰδ' ἀφροδίτα
 Δείξεν τὰν ἰδύναν, καὶ μέμφετο ὅτι γε τυπθὼν
 Θηρίον ἐν τῷ μιζᾳ, καὶ ἐλίκα τραύματα ποιεῖ.
 Χ' ἂ μάτηρ γελᾶσασα, τίδ' ἐκ ἴσον ἐστὶ μέλισσαις,
 Χ' ὡ τυπθὼς βλῆεις, τὴν ἡ τραύματα ἀλίκα ποιεῖς.

Apicula. Apicula diminutium ab ape. Sed reclamat secunda syllaba, quominus intret carmen Heroicum. Nam quantum sentio, illud i, breue est, quanuis non occurrit aliquod poetarum testimonium. Dignum verò scitu est, quod scribit Plutarchus de causis naturalibus. Apes enim ait, citius illos pungere, qui dudum stuprum fecerunt: Causam verò esse, quod apes munditiæ & elegantia sint studiosissima, olfactū plurimū valeant. Hinc apes aduersus immundiores odiū concipere vehementius.

*Nota de
 apibus.*

In statuum Amoris.

EMBLEMA CXIII.

Quis sit amor, plures olim cecinere Poëta,
 Eius qui uario nomine gesta ferunt.
 Conuenit hoc, quòd ueste caret, quòd corpore paruus,
 Tela, alasq; ferens, lumina nulla tenet.
 Hæc ora, hic habitusq; Dei est. Sed dicere tantos
 Si licet in uates, falsa subesse reor.
 Eccur nudus agat diuo quasi pallia desint,
 Qui cunctas domiti possidet orbis opes.
 Aut qui quæso niues Boreâq; euadere nudus,
 Alpinum potuit, strictaq; prata gelu
 Si puer est, puerumne uocas qui Nestora uincit?
 An nosti Aseræi carmina docta senis?
 Inconstans puer hic obdurans pectora, quæ iam

! Trans

Trans adiit, nunquam linquere sponte potest.
 At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
 An curuare infans cornua dura ualet?
 Alas cùrue tenet, quas nescit in aethera ferre?
 Inscius in uolucrum stectere tela iecur.
 Serpit humi, sempèrque uirum mortalia corda
 Ledit: & haud alas saxeus inde mouet.
 Si cæcus uitamque gerit, quid tania cæco
 Vtilis est? ideo num minus ille uidet?
 Quisue sagittiferum credat, qui limine captus?
 Hic certa, ast cæci spicula uana mouet.
 Igneus est, aiunt, uersatque in pectore flammæ,
 Cur age uiuit adhuc? omnia flamma uorat.
 Quinetiam tumidis cur non extinguitur undis,
 Naiadum quoties mollia corda subit?
 At tu ne tantis capiare erroribus audi,
 Verus quid sit Amor carmina nostra serent.
 Iucundus labor est, lasciua per ocia. signum
 Illius est, nigro punica glans clypeo.

HOC emblemata non parum negotij solet fa-
 cessere aliquibus, præsertim in extremo di-
 sticho: quod quàm prauè simul & nequiter in-
 terpretentur, non possem sine pudore scribere.
 Nos igitur paulatim singula percurramus. Ac
 primò totum Epigramma eò tendit, ut probet
 Amorem, non esse Deum, nec aliud, cuius expri-
 mi forma queat. Idque argumentis confirmat
 ridiculis, & nihil probantibus. Nam Antiquitas
 non credidit esse Deum Amorem: optimis ta-
 men rationibus & argumentis id omne quod
 finxit, comprobauit, & ex eius effectibus pul-
 cherrimè illum pinxit.

Quid

Quid sit Amor. Multi cùm Græci, tum Latini
poëtæ cecinerunt, quid sit Amor, quos esset su-
peruacaneum hûc adducere. Vnus tamen Pro-
pertius sit instar omnium, qui sic lib. 2. descri-
bit Amorem,

Quicumq; ille fuit puerum qui pinxit Amorem,

Nonne putas, miras hunc habuisse manus?

Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes,

Et leuibus curis magna perire bona.

Idem non frustra uentosas addidit alas,

Fecit & humano corde uolare Deum.

Scilicet alterna quoniam iactamur in unda:

Nostrâq; non ullis permanet aura locis.

Et meritò hamatis manus est armata sagittis,

Et pharetra ex humero Gnostis utroq; iacet.

Antè ferit: quoniam tuti quàm cernimus hostem,

Nec quisquam ex illo uulnere satus abit.

Heu curuum genus, & ueri corda inscia: quò ius

Fâsq; scelus miseri, si scelere abluimus.

Phornutus in lib. de Natu. Deorum sic loquitur
de Cupidine, Puer esse fingitur, quòd planè
mente careant, deceptionique obnoxij sint, qui
amant. Alatus est, quoniam plerunque cædis
est autor: vel quòd tanquam auis in hominum
mentes inuolet impetuose. Sagittas tenere fin-
gitur: quia qui eius sagittis vulnerantur, non
secus ac re uera percussi dolent: neque appro-
pinquare, aut attingere quos amant, audent:
verùm longè eos intuentur, stupentes. Fax ei
traditur: quia uidetur inflammare animos. ἐρωτα
id est, cupidinem dici existimât ab inquisitione
eorû, quos amantes inquirunt. ἐρωτα enim inqui-

Amor cur
puer.

Cur habeat
sagittas.

Phornutus
de Cupid.

Amoris
pictura.

Ἐρωτα
uide.

rere significat. Hæc & alia Phornutus. Vnde licet intueri bene expressisse veteres amorem, non quòd eum ita crederent aut esse aut viuere sed vt commodius eius effectus nobis ostèdere possent. Alciatus autem iocosis argumentis confutat ea quæ ab antiquis dicta sunt, non quòd veterem picturam improbaret: sed vt commodius quid sit amor, ipse posset declarare. Quod neque sine authore fecit. Siquidem Seneca in Hippol. sic ait,

Seneca In
Hippol. de
amore car.

Deum esse amorem turpiter uitio fauens
Finxit libido: quoq; liberior foret,
Titulum furori numinis falsi addidit,
Natum per omnes, scilicet, terras uagum
Erycina mitit: ille per cælum uolans
Proterua tenera tela molitur manu.
Regnumq; tantum minimus in superos habet,
Vana ista demens animus asciuit sibi,
Venerisq; numen finxit, atq; arcus Dei
Quisquis secundis rebus exultat nimis
Fluitq; luxu semper insolita appetens:
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libibo &c.

Idem in Octaua,

Volucrem esse amorem fingit inmitem Deum
Mortalis error: armat & telis manus,
Arcusq; sacros instruit sæua face:
Genitumq; credit Venere Vulcana satum.
Vis magna mentis, blandus atq; animi calor
Amor est, iuuenta gignitur, luxu, ocio,
Nutritur inter leta fortunæ bona.
Quem si fouère atq; alere desistis, cadit:

Breuq;

Breuiq; uires perdit extinctus suas.

De amore, deque eius causis, & pictura latè & pulchrè Alex. Aphro. problem. 87.

Puerum ne uocas. De antiquitate amoris ita Hesiodus in Theogonia,

Principio confusa chaos, sine imagine moles

Exitit: hinc uacuis tellus apparuit aruis.

Nam prius ipsorum pauimentum facta Deorum est,

Quondam qui calo sedes habuere supremo.

Tartara dehinc una sunt uisa dehiscere terra.

Et mox pulcher amor surgit, mediûsq; Deorum

Cernitur: hic illos forma supereminet omnes:

Membra Deus latè soluit Diuûmq; uiuûmq;

Conssiliû, atq; ipsam donitat sub pectore mentem.

Vide Adagium, Tapeto antiquior.

Ascræi ut docuit. Hesiodus ex Ascræa Bœotiæ vicu prope Heliconem oriundus fuit, terra mi-
fêra & pessima, ut ipse ait in Georg.

Ἄσκη χεῖμα καὶ θέρσι ἀργὴ ληΐδι ποτ' ἰσθλῆ.
Hesiodi vitam & mortem elegantissimo carmine perstringit Politianus in Nutricia ex illo verso, At tibi Dædaleos.

Pectora quæ iam &c. Sic Propertius,

In me tela manent, manet & puerilis imago:

Sed certè pennas perdidit ille suas,

Euolat è nostro quoniam de pectore nusquam,

Absiduûsq; meo sanguine bella gerit.

Iucundus labor. Amoris (inquit) finitio est, ut sit labor iucundus in ocio lasciui. Id est, Amantium vita omnis versatur in labore: qui tamen labor voluntate suscipitur, conseruat utque atq; auget luxu & ocio, ut adduximus ex Seneca.

Antiquitas Amoris.

Hesiodi patria.

Finitio Amoris.

Color niger
laboris indi-
cium.

Signum illius est. Hoc est, emblema & pictura talis laboris cum iucunditate misti erit clypeus niger (qui color laboris est indicium) & in medio clypei glans Punica, cuius succus ex dulci & amaritudine constat. Quod alibi expressit Alciatus clariùs loquens de malo medica,

Aurea sunt Veneris poma hæc: iucundus amaror.

Indicat: est Græcis sic γλυκύπικρος Amor.

Plautus de
amore.

Plautus in Cistellaria, Nanque ecastor, amor & melle & felle est facūdissimus. Gustu dat dulce: amarum ad satietatem vsque aggerit.

In obliuionem patriæ.

EMBLEMA CXIII.

Iam dudum missa patria, oblitusq; tuorum,
 Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor.
 Romam habitas: nec cura domum subit ulla reuerti.
 Aeternæ tantum te capit Urbis honos.
 Sic Ithacum præmissa manus dulcedine loti
 Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.

Imitatio ex epigrammatis Græcis li. 4. tit. 115
 λῆτρον. Cæterum extat prouerbiū in oblitōs
 patriæ, quod ab Homero sumpsit initium. Sed
 præstat Erasmi verba recensere. Is igitur in pro-
 uerb. Lotum gustauit. de iis, inquit, dicebatur,
 qui diutiùs in peregrinis regionibus hærent,
 ueluti obliti reditus. Neq; inconcinnè dixeris
 in eos, qui simul atq; semel voluptatem inho-
 nestam degustarint, ad pristina studia reuoca-
 ri nequeunt. Sumptū à fabula Lotophagorum.
 De quibus meminit Homerus Odyss. li. 9. nar-
 rans, quemadmodum Vlyssis socij gustata apud
 Lotophagos populos herba loto, redire ad na-
 uim noluerint, nisi verberibus adacti. Est autem
 Lotos, quam eadem Celtim diei docet Diosco-
 rides lib. 1. arbor de qua Plinius lib. 13. tam dul-
 cis ibi cibus, ut nomen etiam genti terræque
 dederit, nimis hospitali, aduenarum obliuione
 patriæ. Est & herba eiusdem nominis gratif-
 sima & ipsa palato, de qua permulta Theophra-
 stus lib. de plantis 4. cap. 9.

Iamdudum missa patria. Iamdudum non rectè
 ad longum temporis spatium refertur, ut ex Te-
 rentio & aliis poteris elicere. Ego hîc (iam pri-
 dem) dixissem.

Aeternæ tantum &c. Aeternā urbem vocat Al-

Fabula lo-
tophagorū

Lotos que
apud Dio-
scoridem.

Theophra-
stus de loto.

Aeternā
urbem quæ
appellat.

ciatus Romam tum hîc, tum alibi. Idem voluit sentire Virgilius loquens de Romanis,

*His ego nec metas rerum nec tempora pono,
Imperium sine fine dedi.*

Ovidius, Fasto.

— *Aeternæ cum pater urbs ait.*

Sic Ithacûm. Vlysses delegit, cum ad Lotophagos appulit, tres è sociis, quos præmitteret ad exploranda loca illa. Ithacûm genitiuus est, pro Ithacensium.

Lotos Nympha.

Dulcedine loti. Lotos Nympha fuit, quæ Priapum fugiens in arborem sui nominis conuersa fuit: à cuius arbore cum Dryope Euryti filia flores aut bacchas decerperet, in loton quoque fuit trāsformata. Ovidius Meta. 9. Loti fructum sic describit Herodotus in Melpomene, Fructus est instar fructus lentisci, suauitate assimilis fructui palmarum. Ex hoc fructu Lotophagi vinum conficiunt. Hæc ille. Sed notabis obiter Herodotum hîc, Strabonē vltimo geographiæ, & alios geographos posuisse Lotophagos in minore Syrti: contra Pomponium Melam & Plinium lib. 13. cap.

Herodotus de loto.

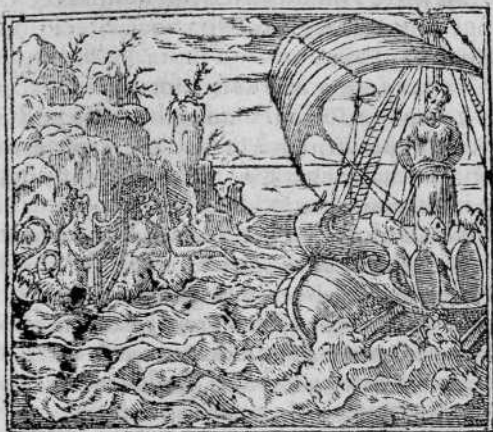
17. qui in maiori ponunt.

Aut subest in co-
dicibus men-
dum.

Sirenes

Sirenes.

EMBLEMA CXV.

Absq; alis uolucres, & cruribus absq; puellas,
 Roſtro absq; & pisces, qui tamen ore canant:
 Quis putet eſſe ullos? iungi hæc natura negauit,
 Sirenes fieri ſed potuiſſe docent.

Illicitum eſt mulier, quæ in piſcem deſinit atrum,
 Plurima quòd ſecum monſtra libido uehit.

Aſpectu, uerbis, animi candore, trahuntur,
 Parthenope, Ligia, Leucoſtâq; uiri.

Hæc muſæ ex plumanant, hæc atque illudit Vlyſſes,
 Scilicet eſt doctis cum meretrice nihil.

EX Fulgentio lib. 2. Mytholog. De Vlyſſe &
 Sirenis. Tribus, inquit, modis illecebra a-
 moris trahitur, cantu, aut viſu, aut conſuetu-
 dine. &c.

Sirenes Sirenes (inquit Seruius in fine quinti Æneid.)
quæ. secundum fabulam tres in parte virgines fuerunt, in parte volucres, Acheloi fluminis & Caliope Musæ filia. Harum una voce, altera tibiis, alia lyra canebat. Et primò iuxta Pelorum: post in Capreis insula habitauerunt: quæ illectos suos cantu in naufragia deducebant. Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ transeuntes, quoniam deducebant ad egestatem: his fictæ sunt inferre naufragia. Has Ulysses continendo deduxit ad mortem. Hæc Seruius. Ouid. 5. Meta.

— Vobis Acheloides unde

Pluma pedesq; auium cum uirginis ora geratis?
 An quia cum legeret flores Proserpina uernos,
 In comitum numero mistæ Sirenes cratis?
 Quam postquam toto frustra quaesistis in orbe,
 Protinus in uestram sentirent æquora curam,
 Posse super fluctus alarum insistere remis
 Optastis, facilisq; Deos habuistis, & artus
 Vidistis uestros subitis flauescere pennis.
 Nec tamen ille canor mulcendus natus ad aures,
 Tantaq; dos oris linguæ perderet usum:
 Virginei uultus & uox humana remansit.

Abiq; alis. Describit monstrum ad imitationem ferè illius Horatiani in arte poetica, atq; inquit: Quis putet esse ullos pisces qui sunt volucres absque alis, & sint puellæ absque cruribus, & insuper ore canant?

*Sirenes un
de dictæ.*

Sirenes fieri. *σείριον*, à verbo *σειω*, quod est iacto, decipio, turbo. vel *σείριον* à *σείριον*, id est à catena seu vinculo, eo quòd libidinis vinculum Sirenes fuerint. Non ducitur à verbo *σείρω* id est traho,

trahō, vt aliqui putant, nec debet scribi per y, Syrenes, sed per i, Siren.

Quæ in piscem. Sic Horat. in arte poëtica,

— Vt turpiter atrum

Destinat in piscem mulier formosa superne.

Aspectu uerbis. Ordo est, Viri trahuntur aspectu, id est, Parthenope. uerbis, id est, Ligia. candore, id est, Leucosia. Nam id significat hæc nomina. Parthenope *ὄρε τὸ ἔχει ὄπα παρθενικόν.* Ligia, à λιγέως acutè, dulciter. Leucosia, à λευκός, albus.

Parthenope. Hæc sunt nomina Sirenum, secundum quos Scholiastes Homeri natas ait Sirenas ex Acheloo, & Sterope vel Terpsicore. Eas autem sic nominat Aglaopheme, Thelchipeia, Pisinoe, & Ligia. Commentator Apollonij sic vocat Thelxinoe, Molpe, & Aglaophonos.

Has muse. Pausanias in Bæoticis dicit Sirenes cum Musis in certamen musicæ descendisse, victisq; pēnas ablatas, ex quibus Musæ sibi coronas fecerint. Vnde Antonius Thylesius, qui de coronis libellum composuit. Sed vbi (inquit) tandem canendi suauitas & doctrina Musis ad iudicata est, victrices Iouis filix Sirenum alas stirpitus deuellentes se nouo ferti genere nunquam antea viso decorauerunt, ne solus Maia natus temporibus esset aligeris. Spectantur Romæ nouem Musarum signa marmorea affabrè & antiquo artificio facta: singulæ pennam habent capillo suffixâ. Hæc ille. Lilius Gregorius, Pausanias & Stephanus Musas aliquando cum Sirenibus ab Iunone incitatis certamen ha-

*Horatius
de Siren.*

*Nomina Si
renum.*

*Anton.
Thylesius
de Coronis.*

*Lilius Gre
gorius, Ste
phanus de
Siren.*

buisse tradunt. Quo victæ Sirenes pennas perdidere. Atque idcirco à re locus Aptera in Creta vocitatus est: tum ex iis pennis Musæ sibi coronas composuisse dicuntur. Id quod sub allegoria intelligi potest de malis & ineptis poetis, qui bonis infesti sunt, & fuere semper. Sed deum à bonis & doctis vincuntur inepti.

Allegoria.

*Historia
Vlyssis.*

Has atq; illudit. Notum est, quemadmodum Vlysses sociorum aures cera illeuerit, ne Sirenû cantus audirent, seque navis malo iusserit alligari, ne quanquam cuperet, ad Sirenas iret. Sirenium cantilenam, quæ est apud Homerum Odyss. 12. Cicero 5. de finib. sic conuertit:

*Cicer. car.
Sir.*

O decus Argolicum, quin puppim flectis Vlysses,
Auribus ut nostros possis cognoscere cantus?
Nam nemo hæc unquam est transuectus cæcula cursu,
Quin prius astiterit uocum dulcedine captus:
Post uariis auido faciatus pectore mustis,
Doctior ad patrias lapsus peruenerit oras.
Nos graue certamen belli clademq; tenemus,
Græcia quam Troiæ diuino numine uexit,
Omnâq; è latis rerum uestigia terris.

Senex

Senex puellam amans.

EMBLEMA CXVI.

Dum Sophocles (quantis affecta etate) puellam
 A questu Archippen ad sua uota trahit,
 Allicit & pretio, tulit egrè insana iuuentus
 Ob zelum, & tali carmine utrunq; notat:
 Noctua ut in tumultis, super utq; cadauera bubo,
 Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

Hanc historiã refert Athenæus lib. 14. Dip-
 nosoph. his verbis de Sophocle agens,
 Cùm iam ad occasum vitæ tenderet (vt inquit
 Hegesander) Archippen adamauit meretricem,
 quam etiam reliquit hæredé. Cuius prior ama-
 tor Smicrines interrogatus, quid ageret Ar-
 chippe, venustè respondit, *ὡς περ αἱ γλαυκῆς οὐκ*

ταφῶν καθύπαι. Id est, tanquam noctuæ in tumulis sedet. Idem refert Lilius Gregorius in historia poëtarum: & Stephanus Niger de nimio vitæ luxu.

Sophocles. Sophocles Atheniensis poëta tragicus fuit, de quo Cicero in Cato. Maio. Obiit ex insperato gaudio, vt refert Val. Maxim. ob victoriam ex Tragœdia quadam. Bubo adolescens fuit apud inferos, vt fabulantur poëta, antè dicebatur Ascalaphus, cuius formam describit Ouid. *ζ. Meta.*

Bubo adolescens.

In colores.

EMBLEMA CXVII.

*Index mœstitiæ est pullus color: utimur omnes
Hoc habitu, tumulis cum damus inferias.*

At synceri animi, & mentis stola candida pura,
 Hinc syndon sacris linea grata uiris.
 Nos sperare docet uiridis. Spes dicitur esse
 In uiridi, quoties irrita retro cadit.
 Est cupidus flauus color, est & amantibus aptus:
 Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
 At ruber armatos equites exornat amictus,
 Indicet & pueros erubuisse pudor.
 Cæruleus nautas, & qui cœlestia uates
 Attoniti nimia religione petunt,
 Vilia sunt giluis natiuâq; uellera birris:
 Qualia lignipedes stragula habere solent.
 Quem curæ ingentes cruciant, uel zelus amoris,
 Creditur hic fulua non malè ueste tegi.
 Quisquis sorte sua contentus, ianthina gestet,
 Fortune æquanimis tædia quiq; ferat.
 Vt uaria est natura coloribus in gignendis,
 Sic aliis aliud: sed sua cuiq; placent.

Scripsit de coloribus Bayphius, scripsit &
 Thylesius, & Gellius lib. 2. cap. 26. & alij. Sed
 his omisissis, qui latiùs rem tractant, Alciatum
 nostrum accersamus interpretem, cuius uerba
 carptim ex 2. Parerg. ca. 1. hùc ordine referemus.

Index mœstitiæ. Niger color (inquit) in Æthio-
 pibus cernitur, cum candore temperatur: fuscus
 est: cum aliquid illi ruboris miscetur, pullus di-
 citur. Plautus Moreum uocat, nos Moreum ob-
 scurum.

Color mi-
ger.

At Synceri animi. Albus in pallorem desinit:
 candidus purior est, & niuibus similis: sunt qui
 quàm maximè candenti igni æqualem ferunt:
 Græci φλοζόλευρον uidentur dixisse album co-
 lorem

Albus.

lorem, cui nescio quid flammei admixtum sit.
Alciatus.

*Cicero quid
ie albo col.*

Hinc Sindon. Cicero 2. de Legib. Color autem albus præcipuè decòrus Deo est tum in cæteris, tum maximè in textili: tincta verò absint, nisi à bellicis insignibus.

Viridu.

Nos sperare docet. Viridis color qui ex chryso colla vel æruginè fit, ad satietatem virescit. Alci. De hoc diximus in emblem. de Spe.

Flauus.

Est cupidi flauus. Aliquanto clarior est flauus, quem colorem amantiù comæ attribuunt: itè que segetibus maturis. Alciat.

*Ruber vel
rufus.*

At ruber. Ruber seu rufus color multis distinguitur notis. Aliquis ex sandaracha fit, qui ad satietatè flammeus est, & à similitudine ignis πυρρòς dicitur. Burrum veteres Latini dixerunt.

Burrum.

Alius ex cinnabari concipitur aliquantò coloratior, πυρρòς appellatur Gracè.

Ostrinus.

Est & Ostrinus color qui & purpureus. Alciat. De hoc vide pulchrum in Miscellaneis Politiani cap. 12. Plutarchum in apophtheg. Laconum. Lacones (inquit) in bellis utebantur Puniceis tunicis, siue, quòd hic color videbatur illis aliquid habere virile: siue, quòd sanguinei coloris rubor plus terroris incuteret bellorum imperitis: siue, ne protinus conspicuum esset hostibus si quis vulnus accepisset, sed vtiliter lateret ob vestem sanguini còcolorem.

*Puniceis tu
nicis quare
vterentur
Lacones.*

*Diogenes de
puer. rub.*

Indicet & pueros. Diogenes apud Laërtiù cum vidisset puerum rubore perfusum, Confide, ait, fili. huiusmodi est virtutis color. Vide Aristot. in lib. De Moribus.

Ceruleus nautas. Caruleus vel à Cælo, vel à *Caruleus.*
Carulo auicula, quæ & *καυρός* dicitur. Hic æris
 color est, itémque tranquillî maris. Alciat.

Vilia sunt giluis. Id est, vilia natiuâque vellera
 giluis birris. Id est, sunt apta ad birros faciédos.
 Nam hîc birrus non pro colore capitur, sed pro
 vestimento, quo arcemus aquas cum iter faci-
 mus, qui ex colore natiuo fit. Natiuus autem co- *Color na-*
 lor, vt ait Perottus, modò in albedinem, modò *tius quis.*
 in nigredinem tendit. Hunc vocat Alciat. hîc

Giluum. Eius verba sunt, Subsequitur (inquit) *Cineritius.*

Cineritius quo Franciscani passim in præsentia
 induuntur. Nos vulgò birretinû dicimus, quòd
 viatorij militarésque birri propter vtilitaté hoc
 colore essent. Melinus ex pigmento à Mele in- *Melinus.*
 sula sic dictus, quem Latini & Giluum appellât,

Seruo autore. Et infra, Est igitur Giluus color; *Giluus.*

scilicet, quadantenus in rubrum vergés. Birrum
 quoque vocat Alciatus in Parerg. quo interdum
 omnes pro tegmine capitis vtuntur. Per ligni- *Lignipedes*
 pedes intellexit Franciscanos, qui alicubi vtun- *qui.*
 rur calceis ligneis, præcipuè extra Hispaniam.

Apud illos vocantur pinzocheri. Lignipedum
 meminit Politia. lib. epist. 7. in Prologo Plauti.
 Sic Cucullati lignipedes cincti funibus.

Quem curæ ingentes. His accedit & fuluus co- *Fulvus co-*
 lor, quem Leoni Virgil. attribuit: fraxineæ hastæ *lor.*

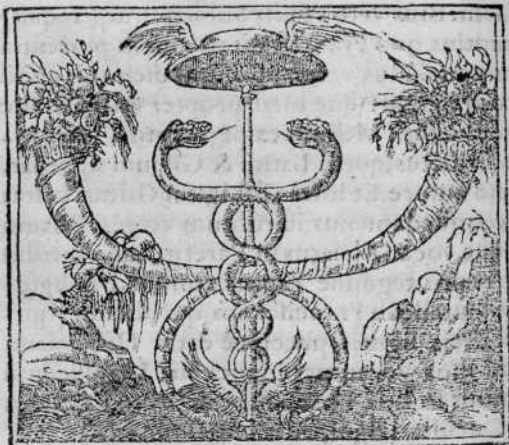
Ouidius: vt satis appareat esse, quem à castanea
 Tanetum vocamus: nisi quòd fuluus clarior: *Tanetum.*
 castaneus paulò obscurior est. Alciat.

Quisquis sorte sua. Est & Ostrinus color qui &
 purpureus alibi ex conchyliorum sanie rubens
 ardens

Ianthinus. ardēnsque, alibi violaceus, seu ianthinus, artificum ingeniis nunc intensior, nunc pressior. Alciat. Ion, viola est, anthos flos: inde Ianthinus, violaceus.

Nota. *Qualia lignipedes.* In parte hac malè depictum est emblemata: claudos enim, & qui haberent pedes ligneos intellexit.

Virtuti Fortuna comes.

*Anguibus implicitis, geminis caduceus alis,
Inter Amaltheæ cornua reclusus adest
Pollentes sic mente uiros, fandiq; peritos
Indicat ut rerum copia multa beet.*

*Mercurij
virga &
Amaltheæ
cornua.*

Coniūgit ingeniosè Alciatus in hac pictura
Mercurij virgam & alas (qui Deus est habitus

bitus disciplinarū, præcipuè eloquentiæ) cum
Amalthææ cornuis, quæ opulentiam significant:
vt inde possis elicere nõ posse fieri, quin sit opu-
lentissimus, qui literas & disciplinas virtutesq;
excoluerit. De virga Mercurij sic Virgil. 4. Æne.

*Tum uirgam capit: hac animas ille euocat orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.
Dat somnos adimitq;, & lumina morte resignat.
Ille fretus agit uentos, & turbida tranat
Nubila.*

Et Staius in primo Thebaidos,

*Summa pedum properè plantaribus illigat alis,
Obnubiq; comas & temperat astra galero.
Tum dextræ uirgam inseruit: qua pellere dulces
Aut suadere iterum somnos: qua nigra subire
Tartara: & exanguis a: in mare assueuerat Umbras.*

Vide adagium, Munerum corruptela. De Amal-
thea variè refertur fabula, vt inquit Erasimus in
Copiæ cornu. Sed è multis vnus Ouidius pro-
deat, qui in 5. Fastorum ita inquit de Nympha
Amalthea,

Ouidius.

Nais Amalthea Cretæa nobilis Ida

Dicitur in syluis occulisse Iouem.

Huic fuit hædorum mater formosa duorum,

Inter Dictæos conspicienda greges,

Cornibus aëriis atq; in sua terga recuruis,

Vbere quod nutrix posset habere Iouis.

Lac dabat illa Deo, sed fregit in arbore cornu:

Truncaq; dimidia parte decoris erat.

Sustulit hoc Nymphe, cinxitq; decentibus herbis,

Et plenum pomis ad Iouis ora tulit.

Ille ubi res cæli tenuit, soliôq; paterno

Sedit: & inuisito nil Ioue maius erat:

Sidera nutricem: nutricis fertile cornu

Fecit, quod dominæ nunc quoq; nomen habet.

*Erasmus
de caduc.
Mer.*

*Io. Frobenij
in signe.*

Anguibus implicitis. Erasmus in Adagio Cassio-
ticus nodus. In caduceo (inquit) Mercuriali duo
sunt serpentes, masculus & femina, qui medio
corporum complexu nodum efficiunt Hercu-
lanum. Ab eo supernæ partes sic ad osculum,
vt flexu circulum efficiant: infernæ simili flexu
ad caducei capulū reuocantur: qua parte item
caudæ coeunt vtriusque. Hanc imaginem ca-
ducei adhuc videre est in numismatibus anti-
quis. E quibus, opinor, symbolū suum mutuatus
est Ioan. Frobenius typographus diligentissimus,
nisi quòd addidit columbam scepro infidentē.
Hūc nodum Mercurio consecrarunt Ægyptij,
innuentes fœdera non oportere vnquam dis-
solui: verum plurimum valere debere: vnde &
Herculano cognomen additum. Quanquam
Galli & haud scio an etiam Ægyptij non alium
putant Herculem, quàm Mercurium. Hactenus
Erasmus. Iul. Higinus in Poetico astronomico,
cap. de Lyra. Mercurius, inquit, cū proficisce-
retur in Arcadiam, & vidisset duos dracones in-
ter se coniuncto corpore alium alium appetere:
vt qui dimicare inter se viderentur, virgulam
(quā ab Apolline dono acceperat) inter vtrun-
que proiecit. Itaque discesserunt: quo facto eam
virgulam pacis causā dixit esse constitutam.
Nonnulli etiam cū faciunt caduceos, duos
dracones implicatos virgula faciunt, quod ini-
tium Mercurio fuerat pacis. Hæc ille. Plinius
lib.

lib. 29. Natur. histo. cap. 3. sic ait: Hic tamen cōplexus anguium & efferatorum cōcordia, causa videtur esse, quare exteræ gentes caduceum in pacis argumentis circumdata effigie anguium fecerint.

Pollentes sic mente. Ordo est, Sic indicat, scilicet, caduceus vel virga, vt multa copia, id est, quēadmodum affluentia & fortuna beet, id est, diuites reddat, viros pollentes mente, id est, sapientes, & fandi peritos, id est, eloquentes.

Fortuna Virtutem superans.

EMBLEMA CXIX.

*Cesareo postquàm superatus milite, uidit
Ciuii undantem sanguine Pharsaliam:*

Iamiam stricturus moribunda in pectora ferrum,

Audaci hos Brutus protulit ore sonos:

Infelix Virtus & solis prouida uerbis,

Fortunam in rebus cur sequeris dominam?

EX Dione historico refert idem Alciatus sumptum esse emblemata, qui Iambum carmen composuit in mortem cuiusdam Pyrrhi Senatoris Mediolanensis, imitatus uerba Dionis, quæ Brutus cum sibi manus inferret, dixisse fertur. Epitaphium tale est,

Quis non malignas mortis accuset uices,

Virtute claros que uiros præceps rapit,

Viuciores improbos coruis sinens?

En Pyrrhus ille, tot animi illustris bonis,

Latôq; clauo est ante præceptus diem.

Frustra putauit esse te Virtus Deam

Que fortuitis seruebas castibus.

Longa est historia, longæ ambages, si omnia, quæ ad Brutum pertinent, hîc referenda essent. Nam bellum Bruti & Cassij cum Cæsare scripserunt T. Liuius lib. 124. Plutar. in uita M. Anto. & M. Bruti. Appia. lib. de bellis ciuilibus 4. Valerius Maxi. multis in locis. Suetonius in Augusto. Lucanus 2. Pharsalia. Referam tamen pauca ex epitome Iulij Flori in Liuiû. C. Cæsar (inquit) & Antonius apud Philippos uario euentu contra Brutum & Cassium pugnauerunt: ita ut utriusque dextera cornua uicerint, & castra quoque utrinque ab iis, qui uicerant, expugnarentur. Sed inæqualem fortunam partium, mors quidam Cassij fecit. Qui cum in eo cornu fuisset, quod pulsum erat, totum exercitum fuscum ratus, mortem

*Pyrrhus
Senator
Mediolanensis.*

*Iulij Flori
uerba de
bello Bruti
& Cassij.*

mortem sibi consciuit. Altero deinde pralio victus M. Brutus, & ipse vitam finivit exorato Stratonem fugae comite, ut sibi gladium adiiceret. Annorum erat circiter quadraginta. Verba enim Bruti refert idem Florus li. 4. hist. Rom. cap. 7. in hæc verba. Capta sunt hinc Cæsaris castra, inde Cæsaris. Sed quanto efficacior est fortuna, quam virtus! & quam verum est quod moriens efflauit, Non in re, sed & in verbo tantum esse virtutem. Victoriâ illi pralio error dedit. Verba Dionis lib. 47. circa finem hæc sunt, Απογνῶς μὲν τὴν σωτηρίαν ἀπαξιώσας ὃ τὴν ἀλώσιν, ἐς τὸ θανατὸν καὶ αὐτὸς κατέφυγε, καὶ ἀναβούβας τῷτο δὴ τὸ ἠράκλειον, ὃ τλήμων ἀρετὴ λόγους ἀρ' ἦσθα ἄλλως, ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἰσκέυ, σὺ δ' ἀρ' ἐδάλευες τύχη.

*M. Brutus
victus.*

Sanguine Pharsaliam. Pharsalia capus est Thessalia. Lucanus, Pharsaliam, Thessaliam, Æmōniam, Macedoniā, Philippos pro eodem numerat.

Pharsalia.

Iamiam stricturus. Mortem sibi consciscere gloriosum & magni animi factum multi putauerunt, præcipue Romanorum, quod non probat Aristot. in Ethicis lib. 3. his verbis, Mortem autem sibi ipsi consciscere fugientem vel inopiam, vel amorem, vel molestiam fortis animi magnique non est: sed angusti potius & timidi.

*Mortem as
cersere sibi,
timidi ani-
mi est.*

Paupertatem summis ingeniis obesse,
ne prouchantur.

EMBLEMA CXX.

Dextra tenet lapidem: manus altera sustinet alas.

Vt me pluma lenat: sic graue mergit onus.

Ingenio poteram superas uolitare per arces,

Me nisi paupertas inuida deprimeret.

Loquitur puer per prosopœiam. Manus, inquit, mea dextra tenet lapidē &c. Dextra, inquam, qua totius corporis habet regimen: nam hoc in sinistra aliquo pacto esset ferendū. Idem dixit Iuuenalis Saty. 3.

*Haud facile emergunt, quorum uirtutibus obstat
Res angusta domi.*

In

In occasionem.

Διαλογιστικῶς.

EMBLEMA CXXI.

Lysippi hoc opus est, Sycion cui patria. Tu quis?
 Cuncta domans capti temporis articulus.
 Cur pennis stas? usq; rotor. Talaria plantis
 Cur retines? Passim me leuis aura rapit.
 In dextra est tenuis dic unde nouacula? Acutum
 Omni acie hoc signum me magis esse docet.
 Cur in fronte coma? Occurrens ut prender. At heus tu
 Dic cur pars calua est posterior capitis?
 Me semel alipedem si quis permittat abire,
 Ne possim apprenso postmodò crine capi.
 Tali opifex nos arte, tui causa, edidit hospes:
 Utq; omnes moneam, pergula aperta tenet.

EX epigrammate Possidippi, quod legitur li.
 4. Epigram. Græco tit. *ἡ καιρὸν*, quod tale est,

*Τίς, τόθεν ὁ πλάσσης Σικυωνίου ἄνομα, δὴ τίς
 Λύσιππος. σὺ ᾧ, τίς καιρὸς ὁ πεινδ χιμάτωρ.*

Possidippi
 Epigram.

Τί πτε δ' ἐπ' ἀκρὰ βέβηκας; αἰετοχάω. τί δ' ἔταρσες
Ποσσὶν ἔχεις διφθεῖς; ἰπλάμ' ὑπνήμεος.

Χεῖρὶ ᾗ δ' ἐξίτηρῃ τί φέρεις ξυρὸν; ἀνδράσι δ' εἶγμα,
ὣς ἀκμῆς πάσης ὄξυτερος τελεθω.

Ἡ ᾗ κόμη, τί κατ' ὄψι; ὑπαντιάσαντι λαβέσται.

Νῆ Δίατ' ἐξόπιθεν, πρὸς τὸ φαλακρὰ πέλει;
Τὸν γὰρ ἀπαξ πτηνοῖσι πρῶθ' ἀθρέξαντά με ποσσίν,
Οὐτις ἐθ' ἰμείρων δ' ῥάξεται ἐξόπιθεν.

Τοῖον ὁ τεχνίτης μεδιέπλασεν εἰνεκεν ὑμέων

Ἐῖνε, καμῖν προθύροις βῆκε διδασκαλίην.

Multi hoc epigramma Latino carmine donarunt, sed suo quisque modo, & velut paraphrasticè. Nos vt intelligi duntaxat Græcum possit, ferè verbum verbo, & versum versui, vt respondeat, curauimus:

Sanctij
versio.

Quis figulus? Sycionius. Huius nomina profer.

Lysippus. Quis tu? occasio cuncta domans.

Cur pinnis stas? usq; rotor. Cur accipis alas

Sub pedibus geminas? ut leuis aura uolo.

At dextræ unde mouacula sit? Mortalibus omni

Sic acie ostendo sicut quòd acuta magis.

At coma cur uelat uultus? sic obuia prendor.

Cur uillis capitis posteriora carent?

Si semel alatis homines effugero plantis,

Ne possim parte hac posteriore capi.

Tali opifex uestra me finxit imagine causa

Hospes, & ante fores, ut moneam posuit.

Ad Græcum epigramma videtur allussisse Ausonius Gallus, sed additis quibusdam, & artificis nomine mutato sic,

Cuius opus? Phidie, qui signum Pallados, eius

Quiq; Iouem fecit, tertia palma ego sum.

Sum dea, quæ rara & paucis occasio nota,

Quid rotule insistis? stare loco nequeo.

*Quid talaria habes? uolucris sum, Mercurius quæ
Fortunare solet, trado ego cum uolui.*

*Crime tegis faciem? cognosci nolo. sed heus tu,
Occipiti caluo es? Ne tenear fugiens.*

*Quæ tibi iuncta comes? Dicat tibi. Dic rogo quæ sit.
Sum Dea cui nomen nec Cicero ipse dedit.*

*Sum Dea quæ facti, non factiq; exigo pœnas,
Nempe, ut pœniteat, sic Metanæa uocor.*

*Tu modò dic quid agat tecum? Si quando nolauit,
Hæc manet. hanc reiment quos ego praterij.*

*Tu quoq; dum rogitas, dum percunctando moraris,
Elapsam dices me tibi de manibus.*

In Salmanticensi bibliotheca visuntur hodie statuarum lapidearum ita affabrè expolitarum, ut cum antiquitate possint certare, quarum omnes typum occasionis ostendunt. Est enim illic puer globo insidens capillitio super oculos effuso, in manu habens nouaculam cum inscriptione *καρπός*, quæ vox occasionem significat. Hunc circumstat Mercurius & Fortuna cum cornu copiarum. Per quæ inuitur posse occasionem tribuere quidquid Mercurius & Fortuna possunt. Sequitur hos vetula plorabundo vultu, quæ Metanæam, id est, pœnitentiam refert.

*Occasionis
statua in
bibliotheca
Salman.*

Lysippi hoc opus. Lysippus Sycionius (Sycion ciuitas est in Peloponneso) adeò eximius fuit in statuaria, ut edicto vetuerit Alexander Magnus, ne quis se prater Apellem pingeret, aut alius Lysippo duceret æra, fortis Alexandri vultum simulantia, ut ait Horatius in epistola. Lege Pli-

nium libro 34. capite 7. & 8.

*Occasio
quid.*

Capti temporis articulus. Est occasio, quædam breuis opportunitas, quæ multum valet ad res conficiendas aut omittendas. Occasionem inuit Terentius in sene seipsum excruciante. In tempore, inquit, ad eam veni quod rerum omnium est primum. Et in Adelphis, vt in ipso articulo oppressit. Hesiodus sic laudat occasionem lib. 2. Georgicon,

Μέτρεα φυλάσσειν, καὶ πρὸς δ' ὅπῃ πάντων ἄριστον.

Mediocritatem obserua, occasio autem in omnibus optima.

Vide prouerbium, Nosce tempus, vbi plura inuenies.

Pinna.

Cur pinnis stas? Pinna & plumam significat & alas, quibus innatant pisces. Hic autem videtur significare summitates pedum: quasi dicat, cur summis instas digitis?

Cur in fronte coma? Hoc distichon vno versiculo significauit quisquis ille fuit, qui Catonis libellum composuit,

Fronte capillata, post hæc occasio calua.

Legendum censeo, postica occasio calua. Nā in quacunque re pars anterior dicitur antica: posterior, postica nominatur. Lege prouerb. Premenda occasio. & Capere crines.

*Pergula
quid.*

Pergula aperta. Pergula à pergendo, locus est à multis lateribus aërem excipiens. Apelles in pergula post tabulas à se depictas latitare conueuerat, vt inde multorum iudicium de pictura exciperet.

In subitum terrorem.

EMBLEMA CXXII.

*Effuso cernens fugientes agmine turmas,
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.*

Panici terrores appellari consueuerunt, quoties repente in exercitu viri equique perturbantur, nulla comparate causa. Veteres enim existimabant Panem Deum repentinos terrores & animi consternationes immittere lymphaticis simillimas. Vide adagium, Panicus casus. Et Politianum in Miscellaneis cap. 28. ubi multa & pulchra de hac re citantur testimonia. Theon Arati interpres militasse ait Pana Deum aduersus Titanas, primumque eum videri concham illam tortilem & turbinatam, qua pro tuba vtuntur,

Panici terrores.

Theo Arati interpres.

tur, inuenisse, quæ græcè Cochlos appellatur: factumque ipsius opera, ut se armandi lociis interim fieret copia, dum sonitu quocunque illo, qui panicos vocatur, in fugam Titanes agebantur. Plutarchus in apophtheg. Epaminūda Thebano exercitum ducente, nunquam panicus & repentinus terror in castra incidit. *Faunus* filius Pici, Latinique pater, & Aboriginum rex apud Virgil. post mortem Deus est habitus, dictus, ut ait Seruius, à fando, id est, vaticinando. Poëta Faunos Sylvanos, Panes, Satyros pro eodem saepe ponunt.

In illaudata laudantes.

EMBLEMA CXXIII.

Extat

*Ingentes Galatùm semerni milite turmas,
 Spem præter trepidus fuderat Antiochus,
 Lucarum cùm seua boum uis, dira proboscis,
 Tum primùm hostiles corripuisset equos.
 Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit.
 Insuper & sociis, Occideramus, ait,
 Bellua seruasset ni nos fœdißima barrus:
 Vt superasse iuuat, sic superasse pudet.*

*Ex Luciani
 histo. de
 Gal.*

EXtat pulcherrima historia apud Lucianum in Zeuxi, siue Antiocho: vnde sumptum fuit hoc emblemata. Luciani hæc sunt verba: Cùm nõ ignoraret Antiochus Soter, & corporis viribus & audacia Galatas esse præditos, inusitatamque illorum multitudinem videret, tum phalangem fortiter coniunctam: à tergo verò æneis thoracibus indutos bellantes: præterea in profundum semper armatos vigintiquatuor ordinatos. In vtrumque autem cornu equitatum, qui 20. millibus equitum cõstabat, dispersitum esse. Porrò è medio octoginta currus falcatos erupturos: ac cum illis bigas bis totidem. Hæc, inquam, cùm videret, spem valde malam animo concipiebat potiundæ victoriæ, tanquam si cum inuictis esset agendum. Siquidem ipse modicè instructo exercitu, neque ampliter, neque pro belli dignitate & apparatu, aut magnitudine, sanè perquàm paucis comitatus aduenerat, ac illos quidem vt plurimum scutatos & nudos. Sed enim ex his, qui nudi erant, plures quàm dimidia pars exercitus numerabantur. Itaque iam de petendo fædere, ferendisque pacis conditionibus & bello conuenientissimè componenda secum

secum agebat. Atqui Theodatas Rhodius vir excelsi & generosi animi, instruendæ aciei non imperitus, cùm præsto esset, regémque perturbato animo esse nõ sinebat. Et erant Antiocho vñdecim in exercitu elephantes. Hos Theodatas iussit interea haberi quàm occultissimos, ne ex acie apparentes conspicui fierent hostibus. Vbi verò tuba signum dedit, & manus conferendæ forent, ac hostium equitatus impressioem faceret, & Galatæ aperta phalange currus immitterent, tunc vnâ cum quatuor elephantis vtrinque equitibus esse occurrendum docebat. Octo autem reliquos aurigis & curribus esse immittendos. Hoc enim factò, inquit, illorum equi perterrebuntur ac retro fugientes in ipsos Galatas illapsi impetum facient, nec opinionem eius rei prædictæ euentus fefellit. Cùm enim antea nullum elephantum vidissent, cùm ipsi Galatæ tum equi illorum, adedò nouo & inopinato elephantorù spectaculo animis cõsternati sunt, vt longè adhuc à belluis constituti, posteaquam solùm rugientes audissent, dentésque candore relucentes vidissent, veluti ex toto nigro corpore, tum etiam proboscides, ad prædâ & direptionem faciendam sublatas, priusquàm ab arcibus tela extorsissent, versis retrò habenis, nullóque seruato ordine aufugerunt. Sed enim pedites aliquantisper alterna cæde semet hastis cõfodientes conculcabantur ab equitibus in illorum ordinem illapsis. Currus autem subuersi, & illi, deinceps denuo in suos non citra sanguinè ferebantur, ac planè iuxta illud Homeri,

Subuerſi currus paſſim iacuere ſupini.

At verò equi poſteaquam ſemel à recta via auerſi declinaſſent, elephantorum impetum non ſuſtinentes, ſeſſores dorſo excutiebāt. Currus ſtrepebant proſcindentes acutis falcibus quoscuque ex amicis comprehendiffent. Non pauci verò vt in tali tumultu eiecti proſternebantur. Hos elephantum inſequebantur pedibus proterentes atque conculcantes, ſimulque in altum proboscibus proiicientes, ac dentibus correptos tranſuerberantes. Ad extremum illi ſumma opem nitentes Antiocho victoriam pepererunt. Ceterum Galatæ alij quidem dimicando occiderunt ingenti clade edita: alij viui capti in victoris poteſtatem peruenerunt. Per pauci fuga in montes ſemet abdiderunt. Porro autem Macedones quicumque cum Antiocho in prælium deſcenderant, Præana canebant, ſimulque clamore itruentes, regem coronabant victorem. At ille profuſis, vt fertur, lachrymis, Pudore afflictimur, inquit, ô milites, quibus ſalus in hiſce vndecim ſtetit belluis: ad eò vt niſi ſpectaculi nouitas hoſtium animos perculiſſet, quid nos erga illos fuiſſemus? In trophæum nihil aliud quàm elephantum iuſſit ſculpere.

Ingentes Galatum. Galatæ, quos & Gallogræcos vocant, populi ſunt minoris Aſiæ iuxta Phrygiam.

Lucarum cum ſeua. Sic contexe, Cùm ſæua vis bouum Lucarum, appoſitiuè, dira proboscis. Eraſmus in adagio Larinum verbum. Latini veteres (inquit) Lucam dicebant pro grandi. Et
in ada

in adagio, Prius locusta bouem pariet. Lucas, inquit, antiqui boues, appellabant ob magnitudinem. Quod mihi non fit verisimile: nec scio unde hæc ille tam antiqua eruerit. Nam M. Varro lib. 6. de Lingua Latina, nihil ait huiusmodi: imò à Luce ait dictos Lucas. Sed ego Plinio in hac re magis adhæreo, qui lib 8. cap. 6. dictos innuit Lucas boues, eò quòd in Lucanis Italia primùm elephantés vidit Pyrrhi regis bello.

Dira proboscis. *προβοσκίς*, rostrum Elephantis, siue etiam muscæ. Dicitur & *promuscis*. Dictû putant aliqui à verbo *προβοσκεν*, quod est antè pascere. Vtitur autem ea Elephas tanquam manu, teste Plinio, eo quo suprà loco.

Ergo trophæa locans. Trophæû græcè *τρόπαιον* à verbo *τρέπω*, siue *τροπέω*, quod est verto, est indicium victoriæ. Primùm fiebant trophæa ex arboribus decisis ramis, & trunco hostium spoliis decorato, fiebantque vbi hostes terga vertebant. Nam trophæum id significat. Pulcherrimâ trophæi descriptionem posuit Verg. *Æneidos* vndecimo in princip.

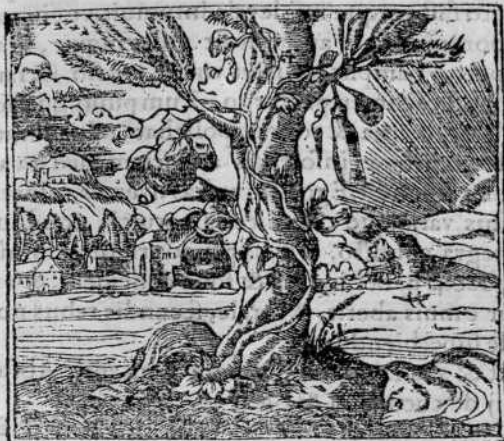
*Ingentem quercum decisis undiq; ramis
Constituit tumulo, fulgentiâq; induit arma,
Mecentij Ducts exuuiis (tibi magne trophæum
Bellipotens) aptat vorantes sanguine cristas,
Telaq; trunca uiri, & bis sex thoraca petitum
Persossanq; locis, clypeumq; ex ære sinistra
Subligat, atq; enssem colo suspendit eburnum.*

Et infra,

Indutosq; inbet truncos. &c.

In momentaneam felicitatem.

EMBLEMA CXXIIII.

Aëriam propter creuisse Cucurbita pinum

Dicitur, & grandi luxuriasse coma.

Cùm ramos complexa, ipsùmq; egressa cacumen,

Se prestare alitis credidit arboribus.

Cui pinus, Nimirum brevis est hac gloria: nam te

Protinus adueniet quæ malè perdet hyems.

EX Apologo quodam, quem refert Petrus

Crinitus lib. 2. de honesta Disciplina cap. 4.

Sata est, inquit, olim cucurbita iuxta arborem

pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis

extabat: cucurbita verò cùm multis pluuiis atq;

cæli téperamento creuisset. lasciuire incipit, &

ramulos audacius porrigere. Iá serpebat in pi-

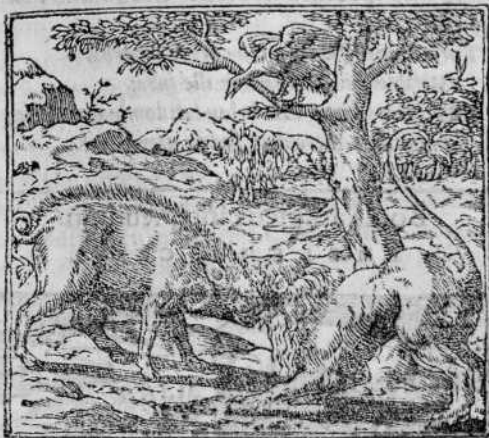
num, iam surgere, iam ramos & frondes inuol-
 uere audebat: ampliora folia, candentes flores
 prægrandia poma, & virentia ostentans. Itaque
 tanto fastu atque insolentia intumuit, vt pinum,
 arborem ausa sit aggredi. Et vides inquit, vt te
 supero, vt amplis foliis, vt virore præsto. Et iam
 iam ad cacumen profurgo. Tum pinus quæ se-
 nili prudentia & robore pollebat, nihil mirata
 est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad
 eam respondit: Ego hîc multas hyemes, calores,
 æstus, variâsque calamitates peruici, & adhuc
 integra consisto. Tu ad primos rigores minùs
 audaciæ habebis, cum & folia concident, & vi-
 ror omnis aberit. Morale, secundis rebus non
 esse superbiendum.

Est & alia fabella huiusmodi Laurentij Abste-
 mij de cucurbita & olea.

Ex

Ex damno alterius, alterius vtilitas.

EMBLEMA CXXV.

Dum seuis ruerent in mutua uulnera telis,
 Vngue leana ferox, dente timendus aper,
 Accurrit uultus spectatum, & prandia captat.
 Gloria uictoris, præda futura sua est.

EX quadam Æsopi fabula, quæ sic habet,
 Leo & uersus simul magnum nacti hinnu-
 lum de illo pugnabant: grauius igitur à se ipsis
 affecti, ut ex multa pugna tenebræ oculis obori-
 rentur, defessi iacebant. Vulpes autem, ut circun-
 cundo prostratos illos vidit, hinnulum in me-
 dium iacentem, per illorum medium percurrens
 rapuit, fugiensque abiit. Illi autem ipsam vi-
 dentes, atq; surgere non valentes: Nos miseros

*Æsopi fa-
 bula de leo
 ne, uersu, &
 vulpe.*

*Affabu-
latio.*

dicebant, qui vulpi laborauimus. Fabula significat, aliis laborantibus alios lucrari. Prope hunc spectare videtur Claudianus in Epigrammate,

*Torus aper, fuluusq; leo coiere superbis
Viribus, hic setis, senior ille iuba:
Hunc Mars: hunc Cibeles laudat: dominatur uterq;
Montibus, Hercules sudor uterq; fuit.*

Bonis auspiciis incipiendum.

EMBLEMA CXXVI.

Auspiciis res coepta malis, bene cedere nescit.

Felici quae sunt omine facta, iuuant.

Quicquid agis, mustella tibi si occurrat, omitte:

Signa male haec sortis bestia praua gerit.

EX Diogeniano refert Erasmus tale adagiū,
 γαλιπ ἐχέσ, id est, Mustellam habes. in eum
 quadrat, cui omnia sunt inauspicata, tanquam
 fatis & diis iratis, vt aiunt. Olim creditum est,
 hoc animal inauspicatum infaustumque esse iis
 qui haberent, domiq; alerent: vt non admodum
 dissideat ab illis, Equum habet Seianū. & Au-
 rum habet Tolosanum. Vnde nunc etiam apud
 quosdam gētes nominatim apud Britannos in-
 felix omen habetur, si cum paratur venatio ali-
 quis mustellam nominet. Cuius etiam occursum
 vulgo nunc habetur inauspicatus. Vide Ale-
 xandrum ab Alex. lib. 5. cap. 13.

*Diogeniani
 adagium.*

*Mustella
 inauspica-
 tum ani-
 malis*

Nil reliqui.

EMBLEMA CXXVII.

Scilicet hoc deerat, post tot mala deniq; nostris
 Locustæ ut raperent, quicquid inesset, agris.

Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas:

Qualia non Atylæ, castræue Xerxis erant.

Hæ fœnum, milium, sarræ omnia consumpserunt:

Spes & in angusto est, stant nisi uota super.

EX cap. 10. Exodi, ubi sic minitatur Deus Pharaoni per Moysen, Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos, quæ operiet superficiem terræ: ne quidquã eius appareat: sed depascet residuum, quod saluatum, quodque relictum est vobis à grãdine. Corrodet enim omnia ligna, quæ germinant in agris, & implebunt domos tuas, & seruorum tuorum, & omnium Ægyptiorum, quantum non viderunt patres tui & aui. & Amos cap. 7. Et ecce fœtus locustarum venit matutinus: & ecce bruchus vnus Gog. grex, & erit, si compleuerit, vt deuoret fœnum terræ. Vide etiam in Apocalyp. cap. 9.

Locustæ.

Locustæ ut raperent. Locustæ noxiæ sunt frugibus quas exedunt & perdunt ad internicionem. Vnde quicquid noxium & incommodum est & perniciem affert alicui rei, meritò locusta vocabitur, Locustam sic describit Claudianus,

*Claudiani
 de locusta
 carm.*

Horret apex capitis, medio fera lumina surgunt

Vertice cognatus dorso durefcit amictus:

Armauit natura cutem, dumiq; rubentes

Cuspilibus paruis, multis acuere rubores.

His vescebatur sanctissimus propheta Ioannes in deserto: quamuis aliqui aliter sentiãt dicentes *ἀρπιδες* locustas significare, & cacumina, & summitates: vt intelligas D. Ioannem arborum

*Locustæ D.
 Marci ca. I.*

aut

aut herbarum summitatibus vesci. Sed his non obstantibus verum esse credo D. Ioannem locustis victitasse, quæ inter animalia munda numerantur in Leuitico cap. vndecimo.

Euro duce. Eurus ventus est ab Oriente flans vt ait Ouidius:

Eurus ad auroram Nabathæaq; regna recessit.

Dictus vt quidam volunt ἀπὸ τοῦ πέου, id est ab Aurora fluens.

Eurus.

Qualia non Atyla. De Atyla, siue Attila, quoniã non est iniucunda historia, longiusculè illã prosequi statui. Primùm omnium Gotthi, deinde Vandali, postremò Hunni Hungariam ingressi sunt, & hi postremi retinuerunt terram: vnde & Húgarix appellationem sortita est. Crudelis hic locus maximam cladem vniuersæ prope modum Europæ intulit. Attila ex Húgaria exercitū trecentorum millium duxit in Germaniam, plurimasque potentes vrbes diripuit, inter quas Basilea, Augusta, Argentoratum, Vuormacia, Colonia, & plures aliæ vrbes fuere. Inde in Galliam progressus, Burgundiorum regem cepit, Aureolam obsidione cinxit, & statuit totius Europæ sibi dominium vsurpare. Erat autem tunc in ea parte Galliæ citerioris, quæ à Cæsaribus adhuc tenebatur, Romanus dux Aëtius: hîc fædus iniit cum Francis, cum Gotthis. vt iunctis viribus crudelissimo tyranno Attilæ resisteretur. Attila verò quia timuit sibi à viribus Gotthorum, sollicitauit Dietrichum regem eorum, ne quid auxiliij Romanis suppeditarent:

*Hungaria
vnde dicta.
Attila ex
exercitus.*

*Burgundio
rum Rex
captus.*

Dux Aëtius.

sed pro singulari constantia sua Gotthi recusarunt ullam vel amicitiae vel confederationis cum Tyranno Barbaro contrahere. Itaque apud Tolosam urbem Galliae utrinque infestis signis congressi sunt. A Romanorum parte Aetius, Gotthi & Franci: ab altera parte Attila. Et testantur historiae nunquam in Occidente tantum ab utraque parte exercitum, tantamque multitudinem collectam fuisse, perinde ac ea fuit. Pugnae conflictus ab exortu Solis in noctem usque duravit. Tandem in fugam conuersus Attila amisit centena octoginta millia. Ipse etiam tanta angustia exagitatus est, quod non procul aberat, quin se ipsum interemisset. Aetius vero, Franci, & Gotthi, etsi victores erant: tamen Gotthorum rex Diethricus in eo conflictu periit. Mortem patris vlcisci filius voluit, & statuit collectis copiis insequi Attilam, & reliquum exercitum prorsus delere: & deleuisset, haud dubie, nisi ex Aetij consilio sententiam suam immutasset. Sed malum hoc fuit consilium Aetij: nam parua manu potuisset tunc vinci Attilam. Postea vero reuersus Hungariam reparato exercitu, & collectis viribus Italiam inuasit: direptis urbibus in primo Italiae ingressu usque ad Apenninum. Tum vero occurrens ei Leo Pontifex, supplex petiit, ut retrocederet. Fertur dixisse Attilam, visam iuxta Pontificem astantem viri cuiusdam imaginem minitantem sibi stricto gladio, & terrore percussum promississe se recessurum. Por-

rò in

*Attila vi
ctus.*

*Attila re
uersus in
Italiam.*

rò in Hungariam reuersus solennes nuptias egit:& in prima nocte largiter potus præter expectationem fato quodam periit. Exitum hunc habuit hic Tyrannus,quem non puduit publico titulo Flagellum Dei se appellare. Hæc contigerunt Anno Domini 455.

Castræ Xerxis erant. Xerxis historiam tam latè profequitur Herodotus, vt nõ sit iudicium hûc eam referri. Iustinus quoque non paucis. Hos igitur adeat,qui integram historiam velit: nos potiora,& quæ hûc magis spectant decerpemus. Xerxes rex fuit Persarum Darij filius: inceptum à patre bellum in Græciam instaurat. De numero militum sic ait Iustinus lib. 2. Iam Xerxes septingenta millia de regno armauerat, & trecenta millia de auxiliis: vt non immeritò proditum sit,flumina ab exercitu eius siccata, Græciamque omnem vix capere exercitum potuisse. Herodotus in Polymnia sic, Nauiû summa trium millium fuit:ita in eis fuit virorum viginti quatuor myriades,id est, ducenta & quadraginta millia. Hæc igitur erat classis ex Asia vnus & quinquaginta myriadum virorum in vniuersum: & præterea septem millia sexcenti decem. Peditatus fuit decies septies centena millia. Equitatus octoginta millia. Quibus adde Arabes,qui camelos, Pēnos,qui currus agebant.quæ facio viginti millia. Quæ copiæ classarij & terrestres in summa redactæ fiunt ter & vicies cētena & decem & septem millia sexcenti & decem.Huic tanto exercitui obuium se

*Xerxes
rex, &
eius exerc.*

tulit ad Thermopilas Leonidas cum quadringentis Lacedæmoniis, qui etsi omnes mortem oppetierunt, circiter viginti millia Persarum prius strauerunt. Tandem Xerxes à Themistocle Atheniensem Duce fusus turpiter aufugit.

Corda omnia consumpserunt. Cordum, cordi (vè ex Plinio libro 18. capite 28. colliges) est secundum fœnum. Hoc est illud quod germinat post primam messionem. Locustarum etiam plaga extitit in Longobardia Insubrum anno 1541. vè

coniicere licet. Verùm depastis omnino

frugibus, in Narbonensem prouinciam euolarunt: Austro verò flante,

tandem diuino nutu in mare præcipitatae

sunt.

Malè

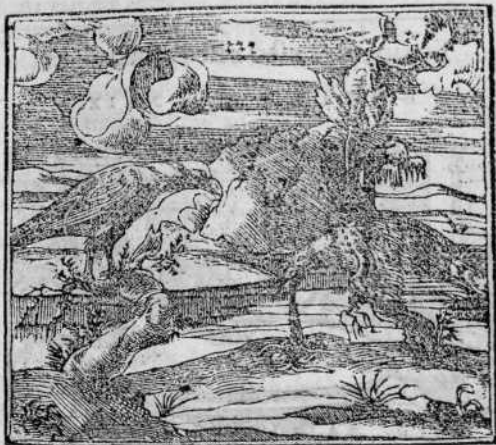
*Leonidas
in Xer-
xem.*

Cordum.

ALCIATI EMBLEM.
Malè parta, malè dilabuntur.

379

EMBLEMA CXXVIII.

*Miluus edax, nimia quem nau seca torserat escæ,
Hei mihi mater, ait, uiscera ab ore fluunt.
Illa autem: quid fles? cur hæc tua uiscera credas,
Qui rapto uiuens sola aliena uomis?*

Sumptum est per imitationem à fabula Græ- *Gabriæ.*
ca Gabriæ, cuius hæc est sententia,

*Bouis puer festo die cùm comedisset uiscera:
Hei mihi clamabat, quòd intestina effundo mater:
Hæc ridendo ait, Ne timeas fili,
Non enim ex tuis quidquam: sed uomis aliena.*

Vide adagium, Malè parta malè dilabuntur.
Plaut. in Pænulo. Notandum etiam, in Hiero-
glyphi

glyphicis rapacem locupletem per miluum no-
tari: quod & Socrates in Phedone monstrat: sed
& in Sacris miluus pro prædone accipitur.

Semper præsto esse infortunia.

EMBLEMA CXXIX.

Ludebant parili tres olim ætate puellæ
Sortibus: ad Stygias quæ prior iret aquas.
Ast cui iactato malè cesserat alea talo,
Ridebat sortis cæca puella sue,
Cùm subitò icta caput labente est mortua tecto,
Solut & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduersis mala sors non fallitur: ast in
Fausis nec precibus, nec locus est manui.

EX

EX lib. 1. Epigrammatum Græcorum titul.
 εις δυσπραγίαν, incerti auctoris. Tale est epi-
 gramma Græcum,

Αἱ τριεταί ποτε παῖδες ἐν ἀλληλησιν ἔπεζον
 κλήρω, τίς πορτέρη θέσεται εἰς Αἴδην.
 Καὶ τρεῖς μὲν χειρῶν ἔβαλον κύβον, ἦλθε ᾧ πασέω
 Ἐς μίαν. ἦδ' ἐγέλα κλῆρον ὀφειλόμηνον.
 Ἐκ τέγεος δ' ἄρ' ἀέτωρ ἀπωλίσθησε πῶσημα
 Δύσμορος. εἰς Αἴδην δ' ἦλυθεν ὡς ἔλαχεν.
 Ἀψευδὴς ὁ κλῆρος, ὅτω κακόν. ἐς ᾧ τὸ λῶον
 Οὐτ' εὐκαὶ θνητοῖς εὐσοχοῖς ἔτε χέρες.

Sic Ouidius 4. de Ponto Eleg. 2.

*Omnia sunt hominum tenui pendencia filo,
 Et subito casu quæ ualere uiunt.*

Idem Elegia 3.

*Ludit in humans diuina potentia rebus,
 Et certam præsens uix habet hora fidem.*

Hoc etiam confirmat prouerbium, Mala vltro
 adsunt.

Reme

COMMENT. IN AND.
Remedia in arduo, mala
in prono esse.

EMBLEMA CXXX.

*Aetheris postquam decicit sedibus Aten
Iuppiter: heu uexat quàm mala noxa uiros?
Euolat hæc pedibus celer, & pernicibus alis,
Intactumq; nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quicquid fecerit illa mali,
Sed quia segnipedes, luscæ lassæq; senecta,
Nil nisi post longo tempore restituant.*

HOMERICUS Agamemnon lepidam fabulã
narrat Græcis de Ate lib. 19. Iliad. Quam
ego, quàm potero breuissimè colligam. Ate Io-
uis nuncia, noxia cunctis, mollibus non ingre-
ditur

ditur pedibus per terram, sed hominum inuadit læditque capita. Nec ab ipso Deorum hominumque parente abstinuit. Quem Iuno (licet fœmina) sic decepit. Cùm iam iam Hercules in lucē ex Alcmena esset proditurus, sic Diuos Iupiter est alloquutus, Audite Diui Deaque omnes: hodie ex meo genere proles nascetur vicinis omnibus dominatura. Cui Iuno, Nunquam credam nisi iureiurando confirmaueris. Iupiter haud dolum sentiens, maximum adhibuit iuramentum. Tum Iuno cælo delapsa Argos petit, coniugem Steneli septimestrem vterum ferentem facit vt pareret, Alcmenæ partu impedito. Inde ad Iouem reuerfa dixit, Iupiter omnipotēs, iam vir natus est Eurystheus ex femine tuo, qui meritò dominabitur Argis. His auditis Iupiter, Ates comis apprehensam, iratus è summo cælo deturbauit, iuratus, nunquam se postea illam in superas sedes recepturum. Sic illam manu rotatam hominum operibus perniciosam in terram deiecit. Hæc Homerus. Sunt qui velint hoc Homeri de casu Ates figmentum idem esse cum illo, quod de casu Luciferi ex beatis sedibus credimus Christiani. Est & alius Homeri locus vnde sumptum est emblemata Iliados 9. Homeri carmina sic reddidit Erasmus in adagio, Ira omnium tardissimè senescit:

*Nam Litas etiam genuit Saturnius ingens,
Rugosas pedibus claudis, ac lumine læsas.
Que Ates à tergo ueniunt, medeantur ut illi
Ipsa Ate pedibusq; ualens & robore præstans,
Proinde gradu celeri longè præuertitur, omnes*

Occupat, & terras prior aduenit illa per omnes,
Mortales lædens: uerùm hæc post terga sequuntur,
Sarturæ quidquid commouerit illa malorum.

ΑΤΗ.

ΑΤΗ, ης. Calamitas, nocumento ab αω no-
ceo, quod in futuro mittit ασω: unde ΑΤΗ pro
Ασπ.τ. in σ.

Euolat hæc pedibus. Celeris dicendum fuerat.
nam celer, celeris & celere dices rectius quàm
aliter.

Lita.

Ergo Lita. ΛΙΤΗ ης, supplicatio, à verbo λι-
τέω, rogo, supplico, vota accipio, lito. Vnde

Litaniæ.

Litaniæ, id est, preces, non Letaniæ, ut barbari
passim scribunt.

Offensa ci-
ta, reconci-
liatio tar-
da.

Nihil nisi post. Innuit offensam esse citam, re-
cõciliationem esse tardam, propterea quòd in-
iurias diu solent homines meminisse, iuxta il-
lud Ciceronis, Cui dolet, meminît: cui placet,
obliuiscitur. Vide Phornutum de Natur. Deo-
rum. cap. de Litis, & Cælium Rhodiginum lib.
2. cap. 7.

E X

Ex arduis perpetuum nomen.

EMBLEMA CXXXI.

*Crediderat platani ramis sua pignora passer,
Et bene: ni seuo uisa dracone forent.*

*Glutit hic pullos omnes, miseramq; parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.*

*Hæc, nisi mentitur Calchas, monumenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.*

HÆc referuntur ab Homero lib. Iliados 2.
Eius carmina conuertit Cicero lib. 2. de
Diuinat. sub persona Agamemnonis, cum de-
beant citari sub persona Vlyssis, vt annotauit
Politianus in Miscellaneis. Carmina Ciceronis
hæc sunt,

Cicer. car-
mina.

Ferte uiri, & duros animo tolerate labores,
 Auguris ut nostri Calchantis fata quecanus
 Scire, ratos ne habeant, an uanos pectoris orsus.
 Nanq; omnes memori portentum mente retentant,
 Qui non funestis liquerunt lumina fati
 Argolicis primum, ut uestita est classibus Aulæ,
 Quæ Priamo cladem & Troiæ pestemq; ferebant:
 Nos circum latices gelidos fumantibus aris
 Aurigeris Diuum placantes numina tauris
 Sub platano umbrifera, fons unde emanat aquai,
 Vidimus inmani specie tortumq; draconem
 Terribilem, Iouis ut pulsu penetrabat ab ara,
 Qui platani in ramo foliorum tegmine septos
 Corripuit pullos, quos cum consumeret octo,
 Nona super tremulo genitrix clangore uolabat,
 Cui ferus inmani laniauit uiscera morsu.
 Hunc ubi iam teneros uolucres matremq; peremit,
 Qui luci ediderat, Genitor Saturnius idem
 Abdidit, & duro firmavit tegmine saxi.
 Nos autem timidi stantes, mirabile monstrum
 Vidimus in mediis Diuum uersarier aris.
 Tum Calchas hæc est fidenti uoce loquutus:
 Quidnam torpentes subito obstupuistis Achii?
 Nobis hæc portenta Deum dedit ipse creator
 Tarda & sera nimis: sed fama ac laude perenni.
 Nam quot aues tetro maculatas dente uidetis,
 Tot nos ad Troiam belli exanclabimus annos:
 Quæ decimo cadet, & poena satiabit Achiuos.
 Edidit hæc Calchas: quæ iam matura uidetis.

Ouidius Metamorph. duodecimo,
 Hic patrio de more Ioui cum sacra parassent,
 Ut uetus accensis incanduit ignibus ara,

Serpere cæruleum Danaï uidere draconem
 In platanum, cœptis quæ stabat proxima sacris.
 Nidus erat uolucrum bis quatuor arbore summa:
 Quas, simul & matrem, circum sua damna uolantem
 Corripuit serpens, auidaq; recondidit aluo.
 Obstupuere omnes: at ueri prouidus augur
 Thestorides, Vincemus ait: gaudete Pelasgi:
 Troia cadet: sed erit nostri mora longa laboris.
 Atq; nouem uolucres in belli digerit annos.
 Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos,
 Fit lapsus, & seruat serpentis imagine saxum.

Hæc nisi mentitur. Calchas augurum præstantissimus (vt ait Homerus) Thestoris Troiani filius: vnde Thestorides dicitur, Apollinis monitu secutus est Græcos. Achilli charus fuit. Post expeditionem Troianam in Colophonem Ioniæ urbem peruenit. Cùmq; esset in luco Apollinis Clarij, cum Mopso augure præstantissimo in certamen diuinandi descendit. Cui proposuit quot ficus haberet caprificus quædam. Quæ cùm Mopsus diuinasset, & Calchas quot filios haberet in ventre porca, non rectè explicasset, præ egritudine diem obiit. Vide hæc latius apud Nicolaum Leonicum lib. 3. de varia Histo. c. 63.

Calchas.

Mopsus
augur.

Cuius fama perennis. Vide adagium, Quæ serò contingunt, sed magnifica.

Ex literarum studiis immortalis a-
tem acquiri.

EMBLEMA CXXXII.

Neptuni tubicen, cuius pars ultima cetum,
Aequoreum facies indicat esse Deum:
Serpentis medio Triton comprehenditur orbe,
Qui caudam inferio mordicus ore tenet.
Fama viros animo insignes praeclaraq; gesta
Prosequitur: toto mandat & orbe legi.

Sumptum est emblemata ex Macrobio & Oro
Apolline. Innuit autē per hanc quae hīc sunt
depicta, historiam debere intelligi, quae viros
claros & insignes per totum orbem praedicat.
Macrobij verba sunt ex primo Saturna. cap. 8.
Illud, inquit, non omiserim Tritonas cum buc-
cinis

*Tritones
quid olim.*

cinis fastigio Saturni ædis superpositos: quoniam ab eius commemoratione ad nostrâ ætatem historia elata, & quasi vocalis est. Antè verò muta & obscura & incognita. Quod testantur caudæ Tritonū humi mersæ & absconditæ. Orus sic ait lib. de Hierogl. Ægyptij mundum significare volentes, serpentem pingunt, suam ipsius caudam deuorantem, distinctum variis squamis, per quas mundi astra figurant. Et grauissimum quidem hoc animal est, quem admodum terra. Est etiam lubricum, & in hoc aquæ simile, ac singulo quoq; anno pellem vnâ cum senio exuit, secundum quam rationem & in mundo annuum tempus mutationē faciens iuuenescit. Quod verò pro cibo corpore suo vtitur, significat id, quæcunque diuina prouidentia generantur in mundo, hæc omnia in eodem diminutionem pati. Vide Adagium, Festina lentè.

Orus
pollo.

Neptuni tubicen. Sic construe: Triton Neptuni tubicen, cuius vltima pars, id est, cauda indicat esse cetum, id est, piscem magnum. Et supple facies indicat esse Deum. Is inquam Triton comprehenditur medio orbe serpentis, qui serpens tenet caudam ore inserto mordicus. Id est tenet insertam caudam ori, per hypallagen.

Triton.

Tritonē ita pingit Vergilius lib. decimo Æneid.

Hunc uehit immanis Triton, & cærule concha
Exterrens freta: cui laterum tenuis hispida nanti
Frons hominem præsert, in pristina destinit alius.
Spumea semifero sub pectore murmurat unda.

Esse autem aut fuisse aliquando Tritones ea

Historia
Tritonum.

qua pinguntur forma, confirmat Plinius lib. 9. cap. 5. Pausanias se Romæ vidisse Tritonem affirmat. Circunfertur & Epistola cuiusdam Alexandri Iurisconsulti Neapolitani, in qua mira de Tritonibus leguntur. Quædam se vidisse ait, quædam testimonio Theodori Gazæ & Georgij Trapezuntij confirmat. Qui verò plura de hac re cupit, adeat sylvam variæ lectionis quam vernacula lingua composuit multa eruditione vir Perrus Messias. De Tritone Gel. lib. 20. c. 12. Macrob. Satur. 1. cap. 8.

Tumulus Ioannis Galeacij, Vicecomitis,
primi Ducis Mediol.

EMBLEMA CXXXIII.

Pro tumulo pone Italiam, pone arma, ducēsq;
 Et mare, quod geminos mugit adusq; sinus.
 Adde his barbaricam conantem irrumperē frustra.
 Ac mercede emptas in fera bella manus.

Anguiger aſt ſummo ſiſtens in culmine, dicat:

Quis paruis magnum me ſuperimpoſuit?

IN lib. 3. Epigrammaton Græcorum eſt quod-
 dam emblemata Themistoclis autore Germa-
 nico, quod Alciatus eſt imitatus. Carmen eſt
 huiusmodi,

Germanicij
 epigr.

Ἀντι τάφῳ λιτοῦ θεῖς Ἑλλάδα, θεῖς δ' ὄπ' ταῦτα

Δέρματα, Καρβαρικῆς σύμβολα ναυφορίας.

Καὶ τύμβῳ κρητῖδ' ἀπερίγραφε Πέρσικον ἄρη,

Καὶ Ξέρξην. τούτοις θάπτ' Ἐμμις οὐδέα.

Στάλα δ' ἂ Σαλαμῖς ἐπικείσεται, ἔργα λέγ' ἔσθ' αἰ

Τάμα. τί με μικροῖς ἢ μέγαν ἐντίθεται;

Quæ carmina sic latina feci,

Pro tumulo exiguo terras appone Pelasgias,

Armiaq; barbaricæ symbola militiæ.

Inq; basi tumuli circumduc Persica bella,

Et Xerxem, hisq; superpone Themistoclea.

Et Salamis nostræ uirtutis buccina dicat,

Quis paruis magnum me superimpoſuit?

Sanctij au-
 thoris ver-
 ſio.

Scriptit Alciatus hoc Emblemata in sepulchrum
 Ioannis Galeacij, qui primus fuit dux Medio-
 lani. Vicecomes autem nomen eſt familiæ in
 Italia, non officij, vt apud nos. Geſit Galeacius
 bellum per duodecim annos cum Florentinis,
 quo tempore Stephanus Bauariæ dux è Ger-
 mania conductus à Florentinis in Italiam con-
 tra Galeacium magno exercitu venit, nihilque
 gerens memorabile, tandem in patriam reuer-

Galleacij
 bellum in
 Florentinos.

sus est. Post hunc Iacobus Armeniaci Comes Mediolano bellum infert acceptis à Florentino stipendiis, magnamque manum ex vltiore Gallia traducit: qui profligatus interiit. Sequutus est hos aliquot interiectis annis, Robertus Imperator, qui grandem pecuniam à Florentinis accipiens contra Galeacium Mediolanensem Ducem, maximo exercitu in Italiam transit: inde nulla re gesta memorabili, inglorius reuersus est Tandem Galeacius dum per suos duces bellum in Florentinos continuat, moritur anno Domini 1403. Vide Sabellic. Enead. lib. 8. & Paulum Iouium de Ducibus Mediolanensibus.

Et mare quod geminos. Mare superum & mare inferum intelligit. Nam Italia quanta quanta est, inter duo maria procurrit. Eius latam descriptionem profequitur Plinius, Mela, Solinus, & alij.

Anguifer ast summo. Anguifer, id est, ille qui pro insignibus fert anguem, qui est ipse Dux. De hoc diximus latius in primo emblemate.

Optimas

Iaco. Armeniaci comes.

Robertus Imperator.

Galeacij mors.

Anguifer.

Optimus ciuis.

EMBLEMA CXXXIIII.

*Dum iustis patriam Thrasymbulus uindicat armis,
 Dumq; simultates ponere quemq; iubet,
 Concors ordo omnis magni instar muneris, illi
 Palladiæ sertum frondis habere dedit.
 Cinge comam Thrasymbule, geras hunc solus honorem,
 In magna nemo est æmulus urbe tibi.*

Hanc historiam non iniucundam paulò al-
 tiùs repetemus ex quinto lib. Iustini hi-
 storici. Nam Xenophon latius se extēdit, quàm
 ut hîc possit coarctari: quin nec omnia, quæ in
 hanc sententiam dicit Iustinus, huc transferam,
 sed carptim potiora. Victi igitur Athenienses,
 duce Conone, à Lysandro Lacedæmoniorum

*Historia
 Thrasymbuli
 memorāda.*

duce, triginta viros ex Lacedæmoniis recipere coacti sunt, qui Athenas gubernarent, qui sibi tria millia satellitum statuunt, & quasi parvus hic ad continendam ciuitatem exercitus esset, septingētos milites à victoribus accipiunt. Dein de miseris vrbis reliquias cædibus & rapinis exhauriunt. Fiunt denique crudelissimi. Fit igitur ex vrbe passim omnium fuga, repleturque Græcia Atheniensium exulibus. Sed Lacedæmoniorum edicto ciuitates, exules recipere prohibebantur. Omnes se Argos & Thebas contulere, vbi non solum tutum exilium egerunt: verum etiam spem recuperandæ patriæ receperunt. Erat inter exules Thrasylbulus, vir strenuus, & domi nobilis, qui audendum aliquid pro patria & pro salute communi etiam cum periculo ratus, adunatis exulibus Castellum Philem Atticorum finium occupat. Nec deerat quarundam ciuitatum tam crudelis casus miserantiū fauor. Itaque & Hismenias Thebanorum princeps etsi publicis non poterat, priuatis tamen auxiliis adiuuabat. Et Lysias Syracusanus Orator, exul tunc, quingentos milites stipendio suo instructos in auxilium patriæ communis eloquentiæ misit. Fit itaque asperum prælium. Sed cū hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur, tyrāni vincuntur: victi in vrbem refugerunt, quam exhaustam cædibus suis etiam armis spoliant. Deinde cū omnes Athenienses proditiōis suspectos haberent, demigrare eos ex vrbe iubent, & in braccis murorum qui diruti fuerant, habitare, extraneis

traneis militibus imperium tuentes. Post hæc Thraſybulum corrumpere, imperij ſocietatem pollicentes conantur: quod cum non contigiſſet, auxilia à Lacedæmoniis petiuere. Quibus aſcitis iteratò præliantur. In eo bello Critias & Hippomachus Tyrånorum ſæuiſſimi cadunt. Cæteris victis cum exercitus, ex quibus maior pars Athenienſium erat, fugeret, magna voce Thraſybulus exclamat: cur ſe victorem fugiant, potius quàm vt vindicem communis libertatis adiuuent? Ciuium illã meminerint aciem, non hoſtiũ eſſe. & cætera, quæ adiecit Xenophon in Thraſybuli oratione. Tandẽ Tyranni in exilium mittuntur, qui agrè ferentes exilium Athenienſes inuadunt. Sed per inſidias comprehenſi trucidantur. Atque ita ciuitas per multa membra diſſipata, in vnum tantum corpus redigitur. Et ne qua diſſentio ex antè actis naſceretur, omnes iureiurando obſtringuntur, diſcordiarum obliuionem fore.

Dúmque ſmiltates. Alluſit ad hæc vltima verba Iuſtini & intelligit ἀμνήστια, id eſt, malorũ obliuionem. ſic enim vocabant Athenienſes plebiſcitum illud, quo multæ ſeditiones fuerũt ſublata. De quo vide Eraſmum in prouerbio, Malorum meminifſe. Et Valerium Maximum lib. 4. cap. 1. Et lib. 5. cap. 6. qui pulchrè narrat hiſtoriam.

Αμνήστια

Palladiæ fertum. Citat Eraſmus eodem loco hæc verba ex Probo Æmilio, Huic pro tantis meritis, præmij loco, data eſt corona ex duabus virgulis oleaginis: & hoc ciuili honore vir prudens

dens contentus fuit. De hac corona Gell. lib. 5. cap. 6. & Plin. lib. 16. cap. 4.

*Thraſybulus vide
diſſus.*

Cinge comam. Si Thraſybulum velis interpretari, hominem audacis, ſive ardentis conſilij, dicces. Nam *θραυσις* audax, & *βελι* conſilium ſignificat. Tanta porro laus continetur in ultimo verſiculo, vt non poſſit eſſe maior in homine ciui. Meminit Thraſybuli Pausanias in Atticis, & Plutarchus in vita Pelopida. Vide Adagium, Thraſybulo Dionyſium comparas. Vide etiam Iuſtinum lib. 5. & Valer. Max. lib. 4. cap. 1.

Strenuorum immortale nomen.

EMBLEMA CXXXV.

Eaci